

SMĚRNICE

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2019/944

ze dne 5. června 2019

o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU

(přepřpracované znění)

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 194 odst. 2 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ⁽¹⁾,

s ohledem na stanovisko Výboru regionů ⁽²⁾,

v souladu s řádným legislativním postupem ⁽³⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES ⁽⁴⁾ je třeba provést řadu změn. V zájmu přehlednosti by tato směrnice měla být přepracována.
- (2) Účelem vnitřního trhu s elektřinou, který je v Unii postupně zaváděn od roku 1999, je organizovat konkurenční trhy s elektřinou přes hranice států, a tím poskytnout skutečnou možnost výběru všem konečným zákazníkům v Unii, ať již občanům nebo podnikům, dále nové obchodní příležitosti, konkurenční ceny, účinné investiční signály a vyšší standardy služeb a přispět k bezpečnosti dodávek a k udržitelnosti.
- (3) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/54/ES ⁽⁵⁾ a směrnice 2009/72/ES významně přispěly k vytvoření tohoto vnitřního trhu s elektřinou. Energetický systém Unie však prochází výraznou proměnou. Společný cíl dekarbonizace energetického systému staví účastníky trhu před nové příležitosti a výzvy. Technologický vývoj současně s tím umožňuje nové formy účasti spotřebitelů a přeshraniční spolupráce. Je třeba přizpůsobit pravidla unijního trhu nové tržní realitě.
- (4) Sdělení Komise ze dne 25. února 2015 nazvané „Rámcová strategie k vytvoření odolné energetické unie s pomocí progresivní politiky v oblasti změny klimatu“ stanoví vizi energetické unie, jejímž jádrem jsou občané, kteří přijmou odpovědnost za energetický přechod, využívají výhod plynoucích z nových technologií v zájmu snížení svých nákladů a aktivně se podílejí na trhu, a kde je zranitelným spotřebitelům poskytována ochrana.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 288, 31.8.2017, s. 91.

⁽²⁾ Úř. věst. C 342, 12.10.2017, s. 79.

⁽³⁾ Postoj Evropského parlamentu ze dne 26. března 2019 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku) a rozhodnutí Rady ze dne 22. května 2019.

⁽⁴⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 2003/54/ES (Úř. věst. L 211, 14.8.2009, s. 55).

⁽⁵⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/54/ES ze dne 26. června 2003 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 96/92/ES (Úř. věst. L 176, 15.7.2003, s. 37) Uvedená směrnice je zrušena a nahrazena s účinkem od 2. března 2011 směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 2003/54/ES (Úř. věst. L 211, 14.8.2009, s. 55).

- (5) Sdělení Komise ze dne 15. července 2015 nazvané „Realizace nové politiky pro spotřebitele energie“ představuje vizi Komise o maloobchodním trhu, který lépe slouží spotřebitelům energie, mimo jiné lepším propojením velkoobchodních a maloobchodních trhů. Díky využití nových technologií by nové a inovativní společnosti poskytující energetické služby měly umožnit všem spotřebitelům, aby se plně zapojili do energetického přechodu a řídili svou spotřebu energie s cílem dosáhnout energeticky účinných řešení, která jim ušetří peníze a přispějí k celkovému snížení spotřeby energie.
- (6) Sdělení Komise ze dne 15. července 2015 nazvané „Zahájení veřejné konzultace o novém uspořádání trhu s energií“ zdůraznilo, že posun od výroby ve velkých centralizovaných výrobních zařízeních k decentralizované výrobě elektřiny z obnovitelných zdrojů a dekarbonizovaným trhům vyžaduje úpravu stávajících pravidel obchodu s elektřinou a změny stávajících tržních rolí. Sdělení vyzdvihlo potřebu pružnějšího uspořádání trhů s elektřinou a plné integrace všech hráčů na trhu – včetně výrobců energie z obnovitelných zdrojů, poskytovatelů nových energetických služeb, ukládání energie a flexibilní poptávky. Stejně důležité je, aby Unie urychleně investovala do propojení na unijní úrovni pro účely přenosu energie prostřednictvím přenosové soustavy vysokého napětí.
- (7) S cílem vytvořit vnitřní trh s elektřinou by členské státy měly podporovat integraci svých vnitrostátních trhů a spolupráci provozovatelů soustav na úrovni Unie a na regionální úrovni a současně do ní začlenit i dosud existující izolované soustavy, jež se v Unii dosud vyskytují a vytvářejí ostrovní provozy.
- (8) Vedle řešení nových výzev se tato směrnice rovněž zabývá překážkami, jež stále brání dokončení vnitřního trhu s elektřinou. Vylepšený regulační rámec musí přispět k překonání současných problémů s roztržitostí vnitrostátních trhů, které jsou stále často poznamenány velkou mírou regulačních zásahů. Tyto zásahy vedly ke vzniku překážek pro dodávky elektřiny za rovných podmínek, a k vyšším nákladům ve srovnání s řešeními založenými na přeshraniční spolupráci a tržních zásadách.
- (9) Unie by své cíle v oblasti obnovitelných zdrojů energie splnila neefektivněji vytvořením tržního rámce, v němž se vyplácí flexibilita a inovace. Klíčovým prostředkem k usnadnění využívání obnovitelných zdrojů energie je dobře fungující uspořádání trhu s elektřinou.
- (10) Klíčovou úlohu, pokud jde o dosažení flexibility potřebné k přizpůsobení elektrizační soustavy proměnlivé a distribuované výrobě elektřiny z obnovitelných zdrojů, hrají spotřebitelé. Technický pokrok v oblasti řízení sítí a v oblasti výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů otevřel spotřebitelům řadu příležitostí. Zdravá hospodářská soutěž na maloobchodních trzích bude stěžejním předpokladem pro zajištění trhem iniciovaného zavádění inovativních nových služeb, které řeší měnící se potřeby a schopnosti spotřebitelů a zvyšují flexibilitu systému. Nicméně skutečnost, že spotřebitelé nedostávají informace o své spotřebě energie v reálném nebo téměř reálném čase, jim brání v tom, aby byli na trhu s energií a v oblasti energetického přechodu aktivními účastníky. Posílením spotřebitelů a vybavením jich nástroji k větší účasti na trhu s elektřinou, získají občané větší užitek z vnitřního trhu s elektřinou a zajistí se tak dosažení cílů Unie v oblasti obnovitelných zdrojů.
- (11) Svobody, které občanům Unie zaručuje Smlouva o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“) – mimo jiné volný pohyb zboží, svobodu usazování a volný pohyb služeb – lze užívat jedině na zcela otevřeném trhu, který umožňuje všem spotřebitelům vybírat si svobodně své dodavatele a všem dodavatelům svobodně zásobovat své zákazníky.
- (12) Podpora spravedlivé hospodářské soutěže a snadného přístupu pro různé dodavatele je pro členské státy nejvyšší prioritou, která spotřebitelům umožní plně využít možností, které nabízí liberalizovaný vnitřní trh s elektřinou. K selháním trhu však může nadále stále ještě docházet v okrajových malých elektrizačních soustavách a v soustavách, jež nejsou propojeny s jinými členskými státy, neboť zde ceny elektřiny neposkytují správný signál ke stimulaci investic, a tyto soustavy proto mohou vyžadovat specifická řešení, aby byla zajištěna odpovídající úroveň bezpečnosti dodávek.
- (13) Členské státy a regulační orgány by měly usnadnit přeshraniční přístup novým dodavatelům elektřiny z různých energetických zdrojů a novým výrobcům elektřiny, jakož i poskytovatelům ukládání energie a odezvy strany poptávky, čímž podpoří hospodářskou soutěž a zajistí dodávky elektřiny za co nejkonkurenčnější ceny.

- (14) Členské státy by měly zajistit, aby v rámci vnitřního trhu s elektřinou neexistovaly žádné neodůvodněné překážky, pokud jde o vstup na trh, působení na něm a jeho opuštění. Současně by mělo být vyjasněno, že touto povinností nejsou dotčeny pravomoci, jež si členské státy ponechávají ve vztahu ke třetím zemím. Takové vyjasnění by nemělo být vykládáno tak, že umožňuje členskému státu vykonávat výlučnou pravomoc Unie. Mělo by být rovněž vyjasněno, že účastníci trhu ze třetích zemí působící v rámci vnitřního trhu musí dodržovat příslušné právní předpisy Unie a členských států stejným způsobem, jako všichni ostatní účastníci trhu.
- (15) Pravidla trhu umožňují výrobcům a dodavatelům na trh vstoupit nebo jej opustit na základě jejich vlastního posouzení hospodářské a finanční životaschopnosti jejich provozu. Tato zásada není neslučitelná s možností, aby členské státy z důvodu obecného hospodářského zájmu uložily podnikům působícím v odvětví elektroenergetiky povinnosti veřejné služby, pokud je tak činěno v souladu se Smlouvami, zejména s článkem 106 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o EU“), touto směrnicí a nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 ⁽⁶⁾.
- (16) Evropská rada ve svých závěrech ze zasedání konaného ve dnech 23. a 24. října 2014 uvedla, že Komise má za podpory členských států přijmout naléhavě nutná opatření, aby se zajistilo dosažení minimálního cíle 10 % propojení stávajících elektroenergetických soustav, a to co nejrychleji a nejpozději do roku 2020 alespoň pro ty členské státy, které dosud nedosáhly minimální úrovně integrace na vnitřním trhu s energií, tedy pobaltské státy, Portugalsko a Španělsko, a pro ty členské státy, pro které propojení představují jejich hlavní přístup k vnitřnímu trhu s energií. Dále uvedla, že Komise má Evropskou radu rovněž pravidelně informovat s cílem dosáhnout do roku 2030 k cíli 15 % propojení.
- (17) Dostatečné fyzické propojení se sousedními státy je důležité pro to, aby členské státy a sousední země mohly využívat pozitivních účinků vnitřního trhu, jak je zdůrazněno ve sdělení Komise ze dne 23. listopadu 2017 nazvaném „Posílení evropských energetických sítí“ a jak je zohledněno v integrovaných vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ⁽⁷⁾.
- (18) Trhy s elektřinou se od jiných trhů, jako jsou trhy se zemním plynem, liší např. tím, že zahrnují obchodování s komoditou, která v současné době nemůže být snadno skladována a která je vyráběna v široké škále výrobních zařízení, včetně distribuované výroby. Tuto skutečnost odrážejí odlišné přístupy k právní úpravě týkající se propojovacích vedení v elektroenergetickém a plynárenském odvětví. Integrace trhů s elektřinou vyžaduje vysokou míru spolupráce mezi provozovateli soustav, účastníky trhu a regulačními orgány, zejména tam, kde se s elektřinou obchoduje prostřednictvím propojovaných trhů.
- (19) Jedním z hlavních cílů této směrnice by rovněž mělo být zajištění společných pravidel pro skutečný vnitřní trh a dostatečné dodávky elektřiny, která bude dostupná všem. Za tímto účelem by nedeformované tržní ceny stimulovaly přeshraniční propojení a investice do nové výroby elektřiny a zároveň by z dlouhodobého hlediska vedly ke sblížování cen.
- (20) Tržní ceny by měly zajišťovat vhodné pobídky pro rozvoj sítě a pro investice do nových zdrojů elektřiny.
- (21) Existují různé druhy organizace trhu na vnitřním trhu s elektřinou. Opatření, která mohou členské státy přijmout za účelem zajištění rovných podmínek, by se měla zakládat na naléhavých důvodech obecného zájmu. Komise by měla být konzultována ohledně souladu uvedených opatření se Smlouvou o fungování EU a jinými ustanoveními práva Unie.
- (22) Členské státy by měly mít i nadále širokou rozhodovací pravomoc, pokud jde o ukládání povinností veřejné služby elektroenergetickým podnikům v zájmu dosažení cílů obecného hospodářského zájmu. Členské státy by měly zabezpečit, aby zákazníci v domácnostech a, pokud to členský stát pokládá za vhodné, malé podniky měli právo být zásobováni elektřinou ve stanovené kvalitě a za jasně porovnatelné, transparentní a konkurenční ceny.

⁽⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 ze dne 5. června 2019 o vnitřním trhu s elektřinou (viz strana 54 v tomto čísle Úředního věstníku).

⁽⁷⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU a 2013/30/EU, směrnice Rady 2009/119/ES a (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 525/2013 (Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 1).

Nicméně povinnosti veřejné služby ve formě regulace cen za dodávky elektřiny jsou svojí podstatou narušujícím opatřením, které často vede ke kumulaci nedostatku příjmů z tarifů (tarifních deficitů), omezení možností volby pro spotřebitele, slabší motivaci k úsporám energie a investicím do energetické účinnosti, nižší úrovni poskytovaných služeb, nižší míře zapojení a spokojenosti spotřebitelů, omezení hospodářské soutěže a menší nabídce inovačních produktů a služeb na trhu. Proto by členské státy měly k zajištění cenové dostupnosti dodávek elektřiny pro své občany používat jiné nástroje politik, zejména cílená opatření sociální politiky. Regulace cen za dodávky elektřiny by se měly používat pouze jako povinnosti veřejné služby a za zvláštních podmínek stanovených v této směrnici. Plně liberalizovaný a dobře fungující maloobchodní trh s elektřinou by stimuloval cenovou i necenovou soutěž mezi stávajícími dodavateli a motivoval ke vstupu na trh nové účastníky, čímž by se zlepšila možnost volby spotřebitelů a zvýšila jejich spokojenost.

- (23) Povinnosti veřejné služby ve formě stanovení cen dodávek elektřiny by měly být využívány za jasně vymezených okolností a s jasně vymezeným okruhem těch, kdo mají z tohoto stanovení prospěch, aniž by byla omezena zásada otevřených trhů, a měly by být časově omezené. Tyto okolnosti by mohly nastat například v případě zásadního omezení dodávek způsobujícího výrazně vyšší ceny elektřiny, než je běžné, nebo v případě selhání trhu, kdy se zásahy regulačních orgánů a orgánů pro ochranu hospodářské soutěže ukázaly jako neúčinné. Tyto situace by měly nepřiměřený dopad na domácnosti, a zejména na zranitelné zákazníky, kteří ve srovnání se spotřebiteli s vysokými příjmy obvykle vydají za účty za energie vyšší podíl svého disponibilního příjmu. V zájmu zmírnění rušivých účinků povinností veřejné služby při stanovování cen za dodávky elektřiny by členské státy, jež tyto zásahy uplatňují, měly zavést dodatečná opatření včetně opatření zamezujících narušení procesu stanovování velkoobchodních tržních cen. Členské státy by měly zajistit, aby všichni ti, kdo mají z regulovaných cen prospěch, měli v případě, že se tak rozhodnou, možnost plně využívat nabídek v rámci konkurenčního trhu. Za tímto účelem je zapotřebí, aby ti, kdo mají z regulovaných cen prospěch, byli vybaveni inteligentními měřicími systémy a měli přístup ke smlouvám s dynamickým určováním ceny elektřiny. Navíc by měli být přímo a pravidelně informováni o nabídkách a úsporách, které jsou na konkurenčním trhu k dispozici, a to zejména o smlouvách s dynamickým určováním ceny elektřiny, a aby jim byla poskytnuta pomoc, pokud se budou chtít zapojit do využívání tržních nabídek a mít z nich prospěch.
- (24) Nárok získat inteligentní elektroměr bez dodatečných nákladů vznikajících osobám, které mají prospěch z regulovaných cen, by členským státům neměl bránit v upravování funkce inteligentních měřicích systémů v případě, že infrastruktura těchto elektroměrů neexistuje, neboť bylo posouzení nákladů a přínosů spojených s jejich zavedením negativní.
- (25) Veřejné zásahy do stanovování cen za dodávky elektřiny nesmějí vést k přímým křížovým dotacím mezi různými kategoriemi zákazníků. V souladu s touto zásadou nesmí být v rámci cenových systémů výslovně stanoveno, že některé kategorie zákazníků ponесou náklady spojené s cenovými zásahy, jež se dotýkají jiných kategorií zákazníků. Za přímé křížové dotace by neměly být považovány například systémy stanovení cen, kde náklady nediskriminačním způsobem nesou dodavatelé nebo jiní provozovatelé.
- (26) Aby se zajistilo udržení vysoké úrovně veřejných služeb v Unii, měla by se veškerá opatření přijatá členskými státy za účelem dosažení cílů této směrnice pravidelně oznamovat Komisi. Komise by měla pravidelně zveřejňovat zprávu analyzující opatření přijatá na vnitrostátní úrovni za účelem dosažení cílů veřejných služeb a porovnávající jejich účinnost s cílem doporučovat opatření, která mají být přijata na vnitrostátní úrovni za účelem dosažení vysoké úrovně veřejných služeb.
- (27) Členským státům by mělo být umožněno určit dodavatele poslední instance. Tímto dodavatelem může být obchodní jednotka vertikálně integrovaného podniku, který též plní distribuční funkci, pokud splňuje požadavky této směrnice ohledně oddělení.
- (28) Mělo by být umožněno, aby opatření prováděná členskými státy za účelem dosažení cílů sociální a hospodářské soudržnosti zahrnovala zejména poskytnutí přiměřených hospodářských pobídek s využitím, tam kde je to vhodné, všech stávajících nástrojů členských států i Unie. Tyto nástroje mohou zahrnovat odpovědnostní mechanismy zaručující nezbytné investice.
- (29) Pokud předpisy přijaté členskými státy k plnění povinností veřejné služby představují státní podporu podle čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU, stanoví čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU povinnost informovat o podporách Komisi.

- (30) Právní předpisy, které se průřezově týkají různých odvětví, poskytují pevný základ pro ochranu spotřebitele u široké škály stávajících energetických služeb, a je pravděpodobné, že se budou v budoucnu rozvíjet. Některá základní smluvní práva zákazníků by nicméně měla být jasně stanovena.
- (31) Je třeba, aby spotřebitelé měli k dispozici srozumitelné a jednoznačné informace o svých právech týkajících se energetiky. Komise po konzultaci s příslušnými zúčastněnými stranami včetně členských států, regulačními orgány, spotřebitelskými organizacemi a elektroenergetickými podniky vypracovala kontrolní seznam evropského spotřebitele energie, který spotřebitelům poskytuje praktické informace týkající se jejich práv. Tento kontrolní seznam by měl být pravidelně aktualizován, měli by jej obdržet všichni spotřebitelé a měl by být zveřejněn.
- (32) Několik faktorů brání spotřebitelům v přístupu k různým zdrojům informací o trhu, které jsou jim k dispozici, v porozumění těmto zdrojům informací a v jejich využívání. V maximální proveditelné míře by proto měla být zlepšena porovnatelnost nabídek a minimalizovány překážky bránící změně dodavatele, aniž by spotřebitelé byli nepřiměřeně omezeni v možnosti výběru.
- (33) Menším zákazníkům jsou při změně dodavatele stále účtovány různé přímé či nepřímé poplatky. Kvůli těmto poplatkům je obtížnější vypočítat, který produkt či služba je nejlepší, a snižuje se tím bezprostřední finanční výhoda změny dodavatele. Přestože odstranění těchto poplatků může vést k omezení možnosti volby pro spotřebitele, neboť by v jeho důsledku zanikly produkty založené na odměňování věrnosti spotřebitelů, další omezení těchto poplatků by mělo být ku prospěchu spotřebitelů a posílit jejich zapojení i hospodářskou soutěž na trhu.
- (34) Kratší doba pro změnu dodavatele může spotřebitele podnítit k hledání výhodnějších smluv o energii a ke změně dodavatele. Zvýšená míra využívání informačních technologií bude znamenat, že do roku 2026 by technický proces registrace nového dodavatele v bodě měření u organizátora trhu obvykle mělo možné dokončit během 24 hodin být v jakýkoli pracovní den. Bez ohledu na další kroky v rámci procesu změny dodavatele, které je nutno dokončit před zahájením technického procesu této změny, by se zajištěním možnosti uskutečnění technické změny dodavatele během 24 hodin zkrátila doba nezbytná ke změně dodavatele na minimum, což by přispělo k většímu zapojení spotřebitelů a k posílení hospodářské soutěže na maloobchodním trhu. V každém případě by však celková doba trvání procesu změny dodavatele neměla přesáhnout tři týdny ode dne, kdy o to zákazník požádal.
- (35) Účinným prostředkem, pomocí něhož mohou menší zákazníci posuzovat kvality různých nabídek na trhu s energií, jsou nezávislé srovnávací nástroje, včetně internetových stránek. Takové nástroje snižují náklady zákazníků na vyhledávání, neboť pak není třeba shromažďovat informace od jednotlivých dodavatelů a poskytovatelů služeb. Tyto nástroje mohou zajistit dosažení optimální rovnováhy, pokud jde o potřebu, aby informace byly jasné a stručné, avšak současně úplné a vyčerpávající. Jejich cílem by mělo být zahrnutí co nejširší škály dostupných nabídek a co možná nejúplnější pokrytí trhu, aby zákazníci získali reprezentativní přehled. Je nezbytné, aby menší zákazníci měli přístup alespoň k jednomu srovnávacímu nástroji a aby informace poskytované prostřednictvím těchto nástrojů byly důvěryhodné, nestranné a transparentní. Za tímto účelem by členské státy mohly poskytnout srovnávací nástroj provozovaný vnitrostátním orgánem nebo soukromou společností.
- (36) Větší ochrana spotřebitelů je zaručena dostupností efektivních nezávislých mechanismů pro mimosoudní urovnávání sporů všem spotřebitelům, jako je veřejný ochránce práv pro energetiku, orgán sdružující spotřebitele nebo regulační orgán. Členské státy by měly zavést rychlé a účinné postupy pro vyřizování stížností.
- (37) Všichni spotřebitelé by měli mít možnost využívat výhod plynoucích z přímé účasti na trhu, zejména upravovat svou spotřebu podle tržních signálů a na oplátku mít prospěch z nižších cen elektřiny nebo jiných motivačních plateb. Výhody této aktivní účasti se pravděpodobně budou časem zvyšovat, až se zvýší informovanost jinak pasivních spotřebitelů o jejich možnostech jakožto aktivních zákazníků a jakmile budou informace o možnostech aktivní účasti lépe dostupné a známé. Spotřebitelé by měli mít možnost účastnit se všech forem odezvy strany poptávky. Měli by mít proto možnost využívat plného zavedení inteligentních měřicích systémů. V případech, kdy bylo takovéto zavedení systémů posouzeno negativně, by spotřebitelé měli mít možnost zvolit si inteligentní měřicí systém a smlouvu s dynamickým určováním ceny elektřiny. Díky tomu by měli být schopni upravovat svou spotřebu podle cenových signálů v reálném čase, které odrážejí hodnotu elektřiny či přenosu a náklady na ně v různých časových obdobích, přičemž členské státy by měly zajistit přiměřené vystavení spotřebitelů

velkoobchodnímu cenovému riziku. Spotřebitelé by měli být informováni o přínosech a potenciálním cenovém riziku smluv s dynamickým určováním ceny elektřiny. Členské státy by rovněž měly zajistit, aby spotřebitelé, kteří se rozhodnou, že se trhu nebudou aktivně účastnit, nebyli penalizováni. Naopak by jim mělo být usnadňováno informované rozhodování o možnostech, které mají k dispozici, a to způsobem, jenž je s ohledem na podmínky na domácím trhu nejvhodnější.

- (38) Členské státy by za účelem maximalizování přínosů a účinnosti dynamického určování ceny elektřiny měly posoudit potenciál větší pohyblivosti pevných složek v těchto účtech, a pokud takovýto potenciál existuje, měly by přijmout vhodná opatření.
- (39) Všechny skupiny zákazníků (podniky, obchodníci a domácnosti) by měly mít přístup na trhy s energií za účelem obchodování se svou flexibilitou a elektřinou vyrobenou z vlastních zdrojů. Zákazníci by měli mít možnost plně využívat výhod agregace výroby a dodávek ve větších regionech a mít užitek z přeshraniční hospodářské soutěže. Účastníci trhu vykonávající služby agregace budou mít pravděpodobně důležitou úlohu jako prostředníci mezi skupinami zákazníků a trhem. Členské státy by měly mít možnost zvolit si pro účely nezávislé agregace vhodný model provádění řízení, přičemž by měly dodržovat obecné zásady stanovené v této směrnici. Takový model nebo přístup by mohl zahrnovat výběr tržních nebo regulačních zásad, jež poskytují řešení pro účely dodržování této směrnice, včetně modelů, v jejichž rámci se zúčtovávají odchylky nebo zaváděny úpravy diagramu spotřeby. Zvolený model by měl obsahovat transparentní a spravedlivá pravidla, aby nezávislí agregátoři mohli plnit úlohu prostředníků a aby bylo zajištěno, že konečný zákazník bude mít z jejich činnosti odpovídající prospěch. Produkty by měly být definovány pro všechny trhy, včetně trhů s podpůrnými službami a kapacitou, aby se stimulovala účast odezvy strany poptávky.
- (40) Sdělení Komise ze dne 20. července 2016 nazvané „Evropská strategie pro nízkoemisní mobilitu“ zdůrazňuje potřebu dekarbonizace odvětví dopravy a snižování jeho emisí, zejména v městských oblastech, a podtrhuje důležitou úlohu elektromobility, která může k těmto cílům přispět. Nástup elektromobility je navíc důležitým prvkem energetického přechodu. Tržní pravidla stanovená v této směrnici by proto měla přispět k vytvoření příznivých podmínek pro všechny druhy elektrických vozidel. Zejména by měla zajistit účinné zavedení veřejně přístupných a soukromých dobíjecích stanic pro elektrická vozidla a účinné začlenění dobíjení vozidel do provozu soustav.
- (41) Stěžejním předpokladem pro inteligentní dobíjení elektrických vozidel, a tedy jejich účinné začlenění do elektro-rozvodné sítě, což má zásadní význam pro proces dekarbonizace dopravy, je odezva strany poptávky.
- (42) Spotřebitelé by měli mít možnost spotřebovávat, ukládat nebo prodávat na trhu elektřinu vyrobenou z vlastních zdrojů a účastnit se všech trhů s elektřinou díky tomu, že poskytnou soustavám flexibilitu, třeba prostřednictvím ukládání energie, jako například ukládání využívající elektrických vozidel, nebo skrze odezvu strany poptávky nebo energetické účinnosti. Tyto činnosti v budoucnu usnadní nový technický vývoj. Existují však právní a obchodní překážky, jako jsou nepřiměřené poplatky za vlastní spotřebu elektřiny, povinnost dodávat elektřinu vyrobenou z vlastních zdrojů do energetické soustavy a administrativní zátěž, například povinnost spotřebitelů, kteří sami vyrábějí elektřinu a prodávají ji do soustavy, splňovat požadavky na dodavatele, apod. Všechny tyto překážky, které spotřebitelům brání ve výrobě elektřiny z vlastních zdrojů a v jejím spotřebování, ukládání nebo prodávání na trhu, by měly být odstraněny, přičemž by však mělo být zajištěno, aby takoví spotřebitelé, přiměřeně přispívali k úhradě systémových nákladů. Členské státy by měly mít možnost mít ve svém vnitrostátním právu odlišná regulační ustanovení týkající se daní a odvodů pro individuální a společně jednající aktivní zákazníky, jakož i pro zákazníky v domácnostech a další konečné zákazníky.
- (43) Díky distribuovaným energetickým technologiím a posílení postavení spotřebitelů se účinným a nákladově efektivním způsobem, jak naplnit potřeby a očekávání občanů, pokud jde o zdroje energie, služba a místní účast, stala energie vyráběná společenstvími. Tato komunitní energie je možností, která podporuje začlenění a umožňuje všem spotřebitelům, aby se přímo podíleli na výrobě, spotřebě nebo vzájemném sdílení energie. Komunitní energetické iniciativy se primárně zaměřují na poskytování cenově dostupné energie určitého druhu, například energie z obnovitelných zdrojů, svým členům či podílníkům a oproti tradičním energetickým společnostem není jejich hlavním cílem dosažení zisku. Přímým zapojením spotřebitelů prokazují energetické komunity svůj potenciál, pokud jde o to integrovaným způsobem usadnit zavádění nových technologií

a spotřebních návyků, včetně inteligentních distribučních sítí a odezvy strany poptávky. Komunitní energie může rovněž přinést pokrok v oblasti energetické účinnosti na úrovni domácností a díky snížení spotřeby a nižším sazbám za dodávky pomoci v boji proti energetické chudobě. Komunitní energie rovněž umožňuje, aby se trhu s elektřinou účastnily některé skupiny zákazníků v domácnostech, které by toho jinak třeba nebyly schopny. Tyto iniciativy v případech, kdy byly úspěšně provozovány, přinesly společenství ekonomickou, sociální a environmentální hodnotu, která přesahuje rámec výhod plynoucích jen z poskytování energetických služeb. Cílem této směrnice je uznat některé kategorie občanských energetických iniciativ na unijní úrovni jako „občanská energetická společenství“ s cílem poskytnout jim vhodný rámec, spravedlivé zacházení, rovné podmínky a řádně vymezený soubor práv a povinností. Zákazníci v domácnostech by měli mít možnost dobrovolně se zapojit do občanské energetické iniciativy či z ní vystoupit, aniž by přišli o přístup k síti provozované danou komunitní energetickou iniciativou nebo o svá spotřebitelská práva. Přístup k síti občanského energetického společenství by měl být poskytován za spravedlivých podmínek odrážejících náklady.

- (44) Členství v občanských energetických společenstvích by mělo být otevřeno všem kategoriím subjektů. Rozhodovací pravomoci v rámci občanského energetického společenství by však měly být omezeny na ty členy či podílníky, kteří nejsou zapojeni do komerční činnosti velkého rozsahu a pro něž odvětví energetiky nepředstavuje primární oblast ekonomické činnosti. Občanská energetická společenství ve smyslu této směrnice se považují za kategorii spolupráce občanů nebo místních subjektů, která by měla být uznávána a chráněna právními předpisy Unie. Ustanovení o občanských energetických společenstvích nebrání existenci jiných občanských iniciativ, jako jsou například iniciativy vyplývající ze soukromoprávních smluv. Mělo by proto být možné, aby si členské státy pro občanská energetická společenství zvolily jakoukoli formu subjektu, například sdružení, družstvo, partnerství, neziskovou organizaci nebo malé a střední podniky, pokud takový subjekt může vlastním jménem vykonávat práva a mít povinnosti.
- (45) Ustanovení této směrnice o občanských energetických společenstvích obsahují soubor použitelných práv a povinností, které by bylo možno odvodit z jiných, již existujících práv a povinností, jako je smluvní svoboda, pravidla pro změnu dodavatele, odpovědnost provozovatelů distribučních soustav, síťové poplatky nebo zodpovědnosti za odchylku.
- (46) Občanská energetická společenství představují vzhledem ke své členské struktuře, požadavkům na správu a účelu nový druh subjektu. Měly by mít možnost fungovat na trhu za rovných podmínek, aniž by byla narušena hospodářská soutěž, a měla by se na ně nediskriminačním a úměrným způsobem vztahovat práva a povinnosti, které se vztahují na ostatní elektroenergetické podniky. Uvedená práva a povinnosti by měly být uplatňovány podle vykonávaných úloh, jako je například úloha konečných zákazníků, výrobců, dodavatelů či provozovatelů distribučních soustav. Občanská energetická společenství by neměla být vystavena regulačním omezením, pokud používají stávající nebo budoucí informační a komunikační technologie s cílem sdílet elektřinu z výrobních kapacit v rámci občanského energetického společenství mezi svými členy nebo podílníky na základě tržních zásad, například kompenzací energetické složky členů nebo podílníků využitím výroby, která je v rámci společenství k dispozici, a to i přes veřejnou síť, za předpokladu, že oba body měření patří společenství. Sdílení elektřiny umožňuje členům nebo podílníkům, aby jim byla dodávána elektřina z výrobních zařízení v rámci společenství, aniž by byli v jejich přímé fyzické blízkosti nebo se nacházeli v jednom odběrném místě. Pokud je elektřina sdílena, neměl by tím být dotčen výběr síťových poplatků, sazeb a odvodů souvisejících s toky elektřiny. Sdílení by mělo být usnadněno v souladu s povinnostmi a náležitými lhůtami pro zajišťování výkonové rovnováhy, měření a zúčtování. Ustanoveními této směrnice o občanských energetických společenstvích není dotčena pravomoc členských států navrhopvat a provádět své politiky pro odvětví energetiky týkající se síťových poplatků a sazeb nebo navrhování a provádění systémů financování energetické politiky a sdílení nákladů, pokud jsou tyto politiky nediskriminační a zákonné.
- (47) Tato směrnice stanoví možnost členských států povolit občanským energetickým společenstvím stát se provozovatelem distribuční soustavy, a to buď na základě obecného režimu, nebo jako takzvaný „provozovatel uzavřené distribuční soustavy“. Jakmile je občanskému energetickému společenství udělen status provozovatele distribuční soustavy, mělo by s ním být nakládáno stejně jako s provozovatelem distribučních soustav a měly by se na ni vztahovat stejné povinnosti. Ustanovení této směrnice o občanských energetických společenstvích vyjasňují pouze ty aspekty provozování distribuční soustavy, u nichž je pravděpodobné, že budou pro občanská energetická společenství relevantní, zatímco další aspekty týkající se provozování distribuční soustavy se řídí ustanoveními týkajícími se provozovatelů distribučních soustav.

- (48) Důležitým prostředkem pro informování konečných zákazníků jsou vyúčtování spotřeby elektřiny. Vedle údajů o spotřebě a nákladech mohou rovněž poskytovat další informace, které spotřebitelům pomáhají porovnat jejich stávající podmínky s jinými nabídkami. Spory týkající se vyúčtování jsou však velmi častým zdrojem stížností spotřebitelů, což je faktor, který přispívá k trvale nízké míře spokojenosti spotřebitelů a jejich nízkému zapojení do odvětví elektroenergetiky. Je proto zapotřebí zajistit, aby vyúčtování byla přehlednější a srozumitelnější a aby byl v těchto vyúčtováních a v informacích o vyúčtování zřetelně uveden omezený počet důležitých informací, které jsou potřebné k tomu, aby spotřebitelé mohli regulovat svou spotřebu energie, porovnávat nabídky a změnit dodavatele. Konečným zákazníkům by měly být k dispozici i další informace, a to přímo ve vyúčtováních, přiložené k vyúčtováním nebo ve formě odkazů, které budou ve vyúčtováních uvedeny. Tyto informace by měly být uvedeny ve vyúčtování či v samostatném dokumentu, který k němu bude přiložen, nebo může vyúčtování obsahovat odkaz na místo, kde může konečný zákazník tyto informace snadno nalézt, tj. na internetové stránky, mobilní aplikaci apod.
- (49) Pravidelné poskytování přesných informací o vyúčtování na základě skutečné spotřeby elektřiny, které je usnadněno inteligentním měřením, významným způsobem pomáhá zákazníkům kontrolovat svou spotřebu elektřiny a náklady na ni. Zákazníci, a to zejména zákazníci v domácnostech, by nicméně měli mít přístup k flexibilním ujednáním pro účely vlastní platby. To by například umožňovalo poskytovat zákazníkům časté informace o vyúčtování, přičemž by platili pouze čtvrtletně, nebo poskytování produktů, u nichž zákazníci platí každý měsíc stejnou částku nezávisle na skutečné spotřebě.
- (50) Ustanovení o vyúčtování uvedená ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU⁽⁸⁾ by měla být aktualizována, zjednodušena a přesunuta do této směrnice, do jejíhož kontextu lépe zapadají.
- (51) Členské státy by měly podněcovat k modernizaci distribučních sítí, například zaváděním inteligentních sítí, které by měly být budovány tak, aby motivovaly k decentralizované výrobě elektřiny a energetické účinnosti.
- (52) K zapojení spotřebitelů jsou zapotřebí vhodné pobídky a technologie, například inteligentní měřicí systémy. Inteligentní měřicí systémy posilují postavení spotřebitelů, neboť jim umožňují v téměř reálném čase získávat přesnou zpětnou vazbu o jejich spotřebě nebo výrobě energie, díky čemuž spotřebitelé mohou svou spotřebu nebo výrobu energie lépe řídit, mohou se účastnit programů odezvy strany poptávky a dalších služeb a mít z nich užitek a mohou snížit své účty za elektřinu. Kromě toho inteligentní měřicí systémy umožňují provozovatelům distribučních soustav získat lepší přehled o jejich sítích, a snížit tak jejich náklady na provoz a údržbu a následně tyto úspory promítnout do nižších distribučních sazeb pro spotřebitele.
- (53) Pokud jde o rozhodování na vnitrostátní úrovni o zavádění inteligentních měřicích systémů, mělo by být možné opřít toto rozhodnutí o ekonomické posouzení. Takové ekonomické posouzení by mělo zohledňovat dlouhodobý přínos zavedení inteligentního měřicího systému pro spotřebitele a celý řetězec přínosů, mimo jiné z hlediska lepšího řízení sítě, přesnějšího plánování a odhalení ztrát v síti. Pokud se v tomto posouzení dojde k závěru, že zavedení daných měřicích systémů je nákladově efektivní pouze pro spotřebitele s určitou mírou spotřeby elektřiny, měly by mít členské státy možnost tuto skutečnost při zavádění inteligentních měřicích systémů zohlednit. Toto posouzení by však mělo být pravidelně revidováno v reakci na změny v předpokladech, z nichž vycházelo, a nejméně každé čtyři roky, aby se zohlednil rychle postupující technologický vývoj.
- (54) Členské státy, které inteligentní měřicí systémy nezavádějí systematicky, by měly spotřebitelům umožnit, aby si na svou žádost a za spravedlivých a přiměřených podmínek nechali nainstalovat inteligentní elektroměr, a poskytnout jim veškeré relevantní informace. Pokud spotřebitelé nemají inteligentní elektroměry, měli by mít nárok na elektroměry, které splňují minimální požadavky nezbytné k tomu, aby jim poskytovaly informace o vyúčtování stanovené v této směrnici.

⁽⁸⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES (Úř. věst. L 315, 14.11.2012, s. 1).

- (55) Aby se podpořila aktivní účast spotřebitelů na trzích s elektřinou, měly by inteligentní měřicí systémy zaváděné členskými státy na jejich území být interoperabilní a měly by být schopny poskytovat údaje požadované pro spotřebitelské systémy pro hospodaření s energií. Členské státy by za tímto účelem měly řádně zohlednit používání příslušných dostupných norem včetně norem umožňujících interoperabilitu na úrovni modelu údajů a na aplikační úrovni, osvědčené postupy a význam rozvoje výměny údajů, budoucí a inovativní služby v oblasti energetiky, zavedení inteligentních sítí a vybudování vnitřního trhu s elektřinou. Zaváděné inteligentní měřicí systémy by navíc neměly představovat překážku pro změnu dodavatele a měly by být vybaveny vhodnými funkcemi, které spotřebitelům umožní přistupovat v téměř reálném čase k údajům o své spotřebě, upravovat svou spotřebu energie a v rozsahu, v jakém to umožňuje příslušná infrastruktura, nabízet svou flexibilitu sítí a elektroenergetickým podnikům, být za to odměňováni a ušetřit na útech za elektřinu.
- (56) Klíčovým aspektem při poskytování dodávek zákazníkům je přístup k objektivním a transparentním údajům o spotřebě. Proto by spotřebitelé měli mít přístup k údajům o cenách a nákladech na služby souvisejících s jejich spotřebou, aby si na základě této informace mohli vyžádat od konkurence předložení nabídky. Spotřebitelé by rovněž měli mít právo být řádně informováni o své spotřebě energie. Zálohy by neměly pro uživatele představovat nepřiměřené znevýhodnění a různé platební systémy by neměly být diskriminační. Poskytování informací spotřebitelům o nákladech na energii dostatečně často, by vytvořilo pobídky k energetickým úsporám, protože by zákazníkům umožnilo přímou zpětnou vazbu ohledně účinků investic do energetické účinnosti a vlivu změny chování. V tomto ohledu plně uplatňování směrnice 2012/27/EU pomůže spotřebitelům snížit jejich náklady na energii.
- (57) V návaznosti na zavádění inteligentních měřicích systémů byly v členských státech vyvinuty nebo jsou vyvíjeny různé modely správy údajů. Je důležité, aby členské státy nezávisle na modelu správy údajů zavedly transparentní pravidla pro přístup k údajům za nediskriminačních podmínek a zajistily nejvyšší úroveň kybernetické bezpečnosti a ochrany údajů, jakož i nestrannost subjektů, které údaje zpracovávají.
- (58) Členské státy by měly přijmout nezbytná opatření k ochraně zranitelných zákazníků a zákazníků trpících energetickou chudobou v prostředí vnitřního trhu s elektřinou. Taková opatření se mohou lišit podle konkrétní situace v dotyčných členských státech a mohou zahrnovat opatření sociální nebo energetické politiky vztahující se k úhradě faktur za elektřinu, k investicím do energetické účinnosti obytných budov nebo k ochraně spotřebitele, jako je ochrana před odpojením. Je-li rovněž poskytována univerzální služba malým podnikům, mohou se opatření zajišťující poskytování této univerzální služby lišit podle toho, zda se jedná o opatření zaměřená na zákazníky v domácnostech či malé podniky.
- (59) Energetické služby mají zásadní význam pro zajištění blahobytu občanů Unie. Přiměřené vytápění, chlazení, osvětlení a energie k napájení spotřebičů jsou základní služby k zajištění důstojné životní úrovně a zdraví občanů. Přístup k těmto energetickým službám dále umožňuje občanům Unie naplnit svůj potenciál a posiluje sociální začlenění. Energeticky chudé domácnosti si nemožou tyto energetické služby dovolit v důsledku kombinace nízkého příjmu, vysokých výdajů za energii a nízké energetické účinnosti svých domovů. Členské státy by měly shromažďovat patřičné informace, aby mohly sledovat počet domácností trpících energetickou chudobou. Přesné měření by mělo členskými státy pomoci tyto domácnosti zasažené energetickou chudobou identifikovat za účelem poskytování cílené podpory. Komise by měla aktivně podporovat provádění ustanovení této směrnice týkajících se energetické chudoby tím, že bude usnadňovat sdílení osvědčených postupů mezi členskými státy.
- (60) V případě že jsou členské státy postižené energetickou chudobou, měly by, pokud tak dosud neučinily, vypracovat vnitrostátní akční plány či jiné vhodné rámce pro boj proti energetické chudobě, jejichž cílem je snížit počet zákazníků trpících energetickou chudobou. Významnými faktory při stanovování kritérií pro měření energetické chudoby jsou nízké příjmy, vysoké výdaje za energii a nízká energetická účinnost domovů. Členské státy by v každém případě měly zajistit nezbytnou úroveň dodávek zranitelným zákazníkům a zákazníkům trpícím energetickou chudobou. Při tom lze uplatnit integrovaný přístup, například v rámci energetické a sociální politiky, a mezi opatření lze zahrnout i sociální politiky či zlepšení energetické účinnosti bydlení. Tato směrnice by měla posílit přijímání vnitrostátních politik ve prospěch zranitelných zákazníků a zákazníků trpících energetickou chudobou.

- (61) Provozovatelé distribučních soustav musí nákladově efektivním způsobem integrovat novou výrobu elektřiny, zejména výrobní zařízení, která vyrábějí elektřinu z obnovitelných zdrojů, a nové spotřebiče, jako jsou tepelná čerpadla a elektrická vozidla. Za tímto účelem by provozovatelé distribučních soustav měli mít možnost na základě tržních postupů využívat služby distribuovaných zdrojů energie, jako jsou odezva strany poptávky a ukládání energie, a být k využívání těchto služeb motivováni, aby své sítě provozovali efektivně a přešli nákladněmu rozšiřování sítí. Členské státy by měly zavést vhodná opatření, například vnitrostátní kodexy sítě a tržní pravidla, a poskytovat pobídky provozovatelům distribučních soustav prostřednictvím síťových tarifů, které nevytvářejí překážky pro flexibilitu nebo pro zvyšování energetické účinnosti v rámci sítě. Členské státy by rovněž měly pro distribuční soustavy zavést plány rozvoje sítě, aby podpořily integraci výrobních zařízení využívajících obnovitelné zdroje energie, usnadnily rozvoj zařízení pro ukládání energie a elektrifikaci odvětví dopravy a poskytly uživatelům soustav dostatečné informace ohledně plánovaných rozšíření či modernizací sítě, neboť ve většině členských států takové postupy v současné době neexistují.
- (62) Provozovatelé soustav by neměli vlastnit, vyvíjet, spravovat ani provozovat zařízení pro ukládání energie. V rámci nového uspořádání trhu s elektřinou by služby ukládání energie měly být tržně orientované a konkurenceschopné. Mělo by se proto zamezit křížovým dotacím mezi ukládáním energie a regulovanou funkcí distribuce nebo přenosu. Toto omezení týkající se vlastnictví zařízení pro ukládání energie má zabránit narušení hospodářské soutěže, odstranit riziko diskriminace, zajistit všem účastníkům trhu spravedlivý přístup ke službám ukládání energie a podpořit účinné a účelné využívání zařízení pro ukládání energie nad rámec provozování distribuční nebo přenosové soustavy. Tento požadavek by měl být vykládán a uplatňován v souladu s právy a zásadami stanovenými v Listině základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), a to zejména se svobodou podnikání a právem na vlastnictví zaručenými články 16 a 17 Listiny.
- (63) Pokud jsou zařízení pro ukládání energie plně integrovanými komponenty sítě, které nejsou využívány pro účely zajišťování výkonové rovnováhy nebo řízení přetížení, neměla by se na ně s výhradou jejich schválení národním regulačním orgánem vztahovat stejná přísná omezení platící pro provozovatele soustav, pokud jde o vlastnictví, rozvoj, správu nebo provoz těchto zařízení. Tyto plně integrované komponenty sítě mohou zahrnovat zařízení pro ukládání energie jako jsou kondenzátory nebo setrvačnický, jež mohou poskytovat důležité služby v oblasti bezpečnosti a spolehlivosti sítě a přispívat k umožnění synchronizace jednotlivých částí systému.
- (64) S cílem přiblížit se zcela dekarbonizovanému odvětví elektroenergetiky, jež by neprodukovalo vůbec žádné emise, je nutné dosáhnout pokroku v oblasti sezónních aspektů ukládání energie. Takové ukládání energie by sloužilo jak ve střednědobém, tak v sezónním horizontu jako nástroj pro provoz elektrizačních soustav s cílem vypořádat se s proměnlivostí výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů a s nepředvídatelnými událostmi, které z ní vyplývají.
- (65) Nediskriminační přístup k distribuční síti je určující pro navazující přístup k zákazníkům na maloobchodní úrovni. V zájmu vytvoření rovných podmínek na maloobchodní úrovni by proto činnosti provozovatelů distribučních soustav měly být sledovány, aby tito provozovatelé distribučních soustav nemohli využívat své vertikální integrace, pokud jde o jejich postavení v hospodářské soutěži na trhu, zejména ve vztahu k zákazníkům v domácnostech a k drobným zákazníkům mimo domácnosti.
- (66) Pokud se uzavřená distribuční soustava používá k zajištění optimální účinnosti dodávek z integrované sítě, jež vyžadují specifické provozní normy, nebo pokud uzavřená distribuční soustava slouží hlavně pro potřeby vlastníka této soustavy, mělo by být možné osvobodit provozovatele distribuční soustavy od povinností, jež by představovaly zbytečnou administrativní zátěž vzhledem ke zvláštnímu vztahu mezi provozovatelem distribuční soustavy a jejími uživateli. Průmyslové či obchodní zóny nebo zóny sdílených služeb, jako jsou budovy vlakových nádraží, letišť, nemocnic, velké kempy s integrovanými zařízeními a chemické závody, mohou uzavřené distribuční soustavy používat vzhledem ke specifčnosti jejich provozu.
- (67) Bez účinného oddělení sítí od výroby a dodávek (dále jen „účinné oddělení“) bude nevyhnutelně existovat riziko diskriminace, a to nejen v souvislosti s provozováním sítě, ale rovněž i s pobídkami pro vertikálně integrované podniky, aby dostatečně investovaly do svých sítí.

- (68) Účinné oddělení je možné zajistit pouze odstraněním podnětu pro vertikálně integrované podniky, na jehož základě by tyto společnosti mohly diskriminovat konkurenci, pokud jde o přístup k sítím a investice. Oddělení vlastnictví, které vyžaduje, aby byl vlastník sítě určen jako provozovatel soustavy a aby byl nezávislý na veškerých zájmech v oblasti dodávek a výroby, je jednoznačně účinným a stabilním způsobem, jak vyřešit nevyhnutelný střet zájmů a zajistit bezpečnost dodávek. Z tohoto důvodu Evropský parlament ve svém usnesení ze dne 10. července 2007 o perspektivách vnitřního trhu se zemním plynem a elektřinou označil oddělení vlastnictví na úrovni přenosových soustav za nejúčinnější nástroj nediskriminační podpory investic do infrastruktury, spravedlivého přístupu k síti pro nové účastníky a transparentnosti trhu. V rámci oddělení vlastnictví by členské státy tedy měly mít povinnost zajistit, aby tatáž osoba nebo tytéž osoby nebyly oprávněny vykonávat kontrolu nad výrobcem nebo dodavatelem a zároveň vykonávat kontrolu nad provozovatelem přenosové soustavy nebo nad přenosovou soustavou nebo uplatňovat ve vztahu k nim jakékoli právo. Kontrola nad provozovatelem přenosové soustavy nebo přenosovou soustavou by naopak měla vylučovat možnost vykonávat kontrolu nad výrobcem nebo dodavatelem nebo uplatňovat ve vztahu k němu jakékoli právo. V rámci těchto omezení by měli mít výrobce nebo dodavatelé možnost vlastnit menšinový podíl v provozovateli přenosové soustavy nebo v přenosové soustavě.
- (69) Jakýkoli systém oddělení by měl účinně odstranit veškeré střety zájmů mezi výrobcí, dodavateli a provozovateli přenosových soustav, a vytvořit tak pobídky pro nezbytné investice a zaručit přístup na trh novým subjektům v rámci transparentního a účinného regulačního režimu, přičemž by neměl vytvořit příliš zatěžující regulační režim pro regulační orgány.
- (70) Vzhledem k tomu, že si oddělení vlastnictví v některých případech vyžádá restrukturalizaci podniků, měla by být členskými státy, které se rozhodnou provést oddělení vlastnictví, poskytnuta pro uplatnění příslušných ustanovení dodatečná lhůta. S ohledem na vertikální vztahy mezi elektroenergetickým odvětvím a plynárenstvím by navíc ustanovení o oddělení měla být uplatňována provázaně u obou odvětví.
- (71) Aby se zajistilo, že je síť provozována zcela nezávisle na zájmech v oblasti dodávek a výroby, a aby se zamezilo jakékoli výměně důvěrných informací, neměla by podle oddělení vlastnictví být tatáž osoba členem řídicích orgánů jak provozovatele přenosové soustavy či přenosové soustavy, tak podniku vykonávajícího funkce výroby či dodávek. Ze stejného důvodu by tatáž osoba neměla být oprávněna jmenovat členy řídicích orgánů provozovatele přenosové soustavy či přenosové soustavy a vykonávat kontrolu nad výrobcem nebo dodavatelem nebo uplatňovat ve vztahu k němu jakékoli právo.
- (72) Zřízení provozovatele soustavy nebo provozovatele přenosové soustavy, kteří by byli nezávislí na zájmech v oblasti dodávek a výroby, by mělo umožnit, aby vertikálně integrované podniky nadále vlastnily majetek tvořící síť, a současně zajistit účinné oddělení zájmů, a to za předpokladu, že by nezávislý provozovatel soustavy nebo nezávislý provozovatel přenosové soustavy plnil všechny funkce provozovatele soustavy a že by byla zavedena podrobná regulace spolu s rozsáhlým mechanismem regulační kontroly.
- (73) Pokud byl ke dni 3. září 2009 podnik vlastníci přenosovou soustavou součástí vertikálně integrovaného podniku, měla by být proto členskými státy poskytnuta možnost volby mezi oddělením vlastnictví a zřízením provozovatele soustavy nebo provozovatele přenosové soustavy, kteří jsou nezávislí na zájmech v oblasti dodávek a výroby.
- (74) Aby byly plně zachovány zájmy podílníků vertikálně integrovaných podniků, měly by mít členské státy možnost volby, zda oddělení vlastnictví provedou přímým odprodejem nebo rozdělením podílů integrovaného podniku na podíly podniku provozujícího síť a na podíly zbývajících podniku zajišťujícího dodávky a výrobu, pokud budou splněny požadavky vyplývající z oddělení vlastnictví.
- (75) Plnou účinnost řešení spočívajících ve zřízení nezávislého provozovatele soustavy nebo nezávislého provozovatele přenosové soustavy je třeba zajistit prostřednictvím zvláštních doplňujících pravidel. Pravidla týkající se nezávislého provozovatele přenosové soustavy poskytují vhodný předpisový rámec k zajištění spravedlivé hospodářské soutěže, dostatečných investic, přístupu nových účastníků a integrace trhů s elektřinou. Účinné oddělení, jež umožňují ustanovení o nezávislém provozovateli přenosové soustavy, se zakládá na pilíři organizačních opatření a opatření týkajících se správy provozovatelů přenosových soustav a na pilíři opatření, která se týkají investic, připojení nových výrobních kapacit k síti a integrace trhů prostřednictvím regionální spolupráce. Nezávislost provozovatele přenosové soustavy by měla být rovněž zajištěna prostřednictvím určitých „čekacích“ lhůt, během nichž vertikálně integrovaný podnik nevykonává řízení nebo jinou významnou činnost umožňující přístup k týmž informacím, které lze získat v řídicím postavení.

- (76) Členské státy mají právo rozhodnout se pro plné oddělení vlastnictví na svém území. Pokud některý členský stát využil toto své právo, podnik nemá právo zvolit si alternativu nezávislého provozovatele soustavy nebo nezávislého provozovatele přenosové soustavy. Podniky vykonávající funkci výroby nebo dodávek dále nemohou přímo ani nepřímo vykonávat kontrolu nad provozovatelem přenosové soustavy z členského státu, který se rozhodl pro plné oddělení vlastnictví, ani ve vztahu k tomuto provozovateli uplatňovat jakékoli právo.
- (77) Při provedení účinného oddělení by měla být dodržena zásada nediskriminace mezi veřejným a soukromým sektorem. Za tím účelem by tatáž osoba neměla mít možnost vykonávat kontrolu, v rozporu s pravidly o oddělení vlastnictví nebo o nezávislém provozovateli soustavy, sama nebo společně s jinými, nad složením, hlasováním či rozhodováním obou orgánů jak provozovatelů přenosových soustav či přenosových soustav, tak subjektů výrobců nebo dodavatelů nebo uplatňovat ve vztahu k nim jakékoli právo. Pokud jde o oddělení vlastnictví a nezávislým provozovatelem soustavy, za předpokladu, že příslušný členský stát může dodržování relevantních požadavků prokázat, měly by dva samostatné veřejné orgány mít možnost vykonávat kontrolu nad činnostmi v oblasti výroby a dodávek na jedné straně a činnostmi v oblasti přenosu na straně druhé.
- (78) Plně účinné oddělení činností v oblasti sítí a činností v oblasti dodávek a výroby by se mělo vztahovat v rámci celé Unie na podniky z Unie i na podniky ze zemí mimo Unii. Aby se zajistila nezávislost činností v oblasti sítí a činností v oblasti dodávek a výroby v celé Unii, měly by regulační orgány mít pravomoc odmítnout certifikaci provozovatelů přenosových soustav, kteří nesplňují pravidla pro oddělení. Aby se zajistilo jednotné uplatňování těchto pravidel v celé Unii, měly by regulační orgány při přijímání rozhodnutí o certifikaci co nejvíce přihlídnout ke stanoviskům Komise. S cílem zajistit rovněž dodržování mezinárodních závazků Unie, solidaritu a energetickou bezpečnost v rámci Unie by Komise měla mít navíc právo vydat stanovisko k certifikaci týkající se vlastníka nebo provozovatele přenosové soustavy kontrolovaného osobou nebo osobami ze třetí země nebo ze třetích zemí.
- (79) Povolovací řízení by neměla vyvolávat administrativní zatížení neúměrné velikosti a potenciálnímu vlivu výrobců. Nepřiměřeně zdlouhavá povolovací řízení mohou bránit novým subjektům v přístupu na trh.
- (80) Regulační orgány by měly být schopny přijímat rozhodnutí o všech relevantních regulačních otázkách, má-li vnitřní trh s elektřinou řádně fungovat, a měly by být plně nezávislé na jakýchkoli veřejných či soukromých zájmech. To nebrání soudnímu přezkumu ani parlamentnímu dohledu v souladu s ústavním právem členských států. Taktéž schválení rozpočtu regulačního orgánu národním zákonodárcem nepředstavuje překážku rozpočtové autonomii. Ustanovení týkající se autonomie regulačního orgánu při plnění přiděleného rozpočtu by měla být prováděna v rámci definovaném vnitrostátními rozpočtovými právními předpisy. Prostřednictvím vhodného rotačního systému přispívají členské státy k nezávislosti národního regulačního orgánu na jakýchkoli politických či hospodářských zájmech, měly by však mít možnost zohlednit dostupnost lidských zdrojů a velikost rady regulačních orgánů.
- (81) Regulační orgány by měly mít možnost stanovovat nebo schvalovat sazby nebo metodiky pro jejich výpočet na základě návrhu provozovatele přenosové soustavy nebo provozovatele distribuční soustavy či provozovatelů distribučních soustav, nebo na základě návrhu dohodnutého mezi tímto provozovatelem nebo provozovateli a uživateli sítě. Při plnění těchto úkolů by regulační orgány měly zabezpečit, aby přenosové a distribuční sazby nebyly diskriminační, odrážely náklady a zohledňovaly dlouhodobé marginální náklady, které byly odstraněny v důsledku decentralizace výroby energie a řízení poptávky.
- (82) Regulační orgány by měly určit nebo schválit jednotlivé sazby pro přenosové a distribuční sítě nebo metodiku, nebo obojí. V každém případě by měla být zachována nezávislost regulačních orgánů při stanovování síťových sazeb v souladu s čl. 57 odst. 4 b písm. b) bodem ii).
- (83) Regulační orgány by měly zajistit, aby provozovatelé přenosových soustav a provozovatelé distribučních soustav přijímali náležitá opatření k tomu, aby jejich síť byla odolnější a flexibilnější. Za tímto účelem by měly sledovat výkonnost těchto provozovatelů na základě ukazatelů, jako je schopnost provozovatelů přenosových soustav a provozovatelů distribučních soustav provozovat vedení s využitím technologie dynamického tepelného hodnocení vedení, rozvoj dálkového monitorování a kontrolu rozvodu v reálném čase, snížení ztrát sítě a četnost a trvání výpadků elektřiny.

- (84) Regulační orgány by měly mít pravomoc vydávat závazná rozhodnutí týkající se elektroenergetických podniků, ukládat účinné, přiměřené a odrazující sankce těm elektroenergetickým podnikům, které nedodrží své povinnosti, nebo navrhopvat příslušným soudům, aby takové sankce uložily. Za tímto účelem by regulační orgány měly mít možnost požadovat od elektroenergetických podniků důležité informace, vést vhodná a dostatečná vyšetřování a urovnávat spory. Rovněž by těmto regulačním orgánům měla být svěřena pravomoc rozhodovat, bez ohledu na uplatňování pravidel hospodářské soutěže, o vhodných opatřeních, jež zajistí výhody pro zákazníka podporou účinné hospodářské soutěže a jež jsou nutná pro řádné fungování vnitřního trhu s elektřinou.
- (85) Regulační orgány by měly mezi sebou koordinovat provádění svých úkolů, aby zajistily, že Evropská síť provozovatelů elektroenergetických přenosových soustav (dále jen „síť ENTSO pro elektřinu“), Evropský subjekt pro provozovatele distribučních soustav v Unii (dále jen „subjekt EU DSO“) a regionální koordinační centra splňují své povinnosti podle regulačního rámce vnitřního trhu s elektřinou a rozhodnutí Agentury pro spolupráci energetických regulačních orgánů (dále jen „ACER“) zřízené nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/942⁽⁹⁾. Vzhledem k rozšíření provozních úkolů sítě ENTSO pro elektřinu, subjektu EU DSO a regionálních koordinačních center je nezbytné posílit dohled nad těmito subjekty působícími na úrovni Unie nebo na regionální úrovni. Regulační orgány by spolu měly vzájemně konzultovat a koordinovat svůj dohled, aby mohly společně určovat případy, kdy síť ENTSO pro elektřinu, subjekt EU DSO a regionální koordinační centra neplní své příslušné povinnosti.
- (86) Regulačním orgánům by rovněž měla být svěřena pravomoc přispívat k zajištění vysokých standardů povinností univerzální a veřejné služby v souladu s otevřením trhu, k ochraně zranitelných zákazníků a k zajištění plné účinnosti opatření na ochranu spotřebitele. Těmito ustanoveními by neměly být dotčeny pravomoci Komise týkající se uplatňování pravidel hospodářské soutěže, včetně přezkumu fúzí s významem pro celou Unii, ani pravidla pro vnitřní trh, jako jsou například pravidla volného pohybu kapitálu. Nezávislým subjektem, ke kterému má strana dotčená rozhodnutím regulačního orgánu právo záležitost předložit, by mohl být soud nebo jiný soudní orgán zmocněný k provádění soudního přezkumu.
- (87) Tato směrnice a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES⁽¹⁰⁾ nezabývají členské státy možnosti vytvořit a vydat vlastní vnitrostátní politiku v oblasti energetiky. Z toho vyplývá, že v závislosti na jejich ústavním uspořádání může mít příslušný členský stát pravomoc určit politický rámec, v jehož mezích musí regulační orgány vykonávat svou činnost, pokud jde například o bezpečnost dodávek. Obecnými pokyny ohledně politiky v oblasti energetiky přijímanými členskými státy však nesmí být dotčena nezávislost nebo autonomie regulačních orgánů.
- (88) Podle nařízení (EU) 2019/943 může Komise přijímat rámcové pokyny nebo kodexy sítě k dosažení nezbytného stupně harmonizace. Tyto rámcové pokyny nebo kodexy sítě jsou tedy závaznými prováděcími opatřeními a s ohledem na některá ustanovení této směrnice užitečným nástrojem, který lze v případě potřeby rychle upravit.
- (89) Členské státy a smluvní strany Smlouvy o Energetickém⁽¹¹⁾ společenství by měly úzce spolupracovat ve všech otázkách týkajících se vytvoření integrovaného regionu pro obchodování s elektřinou a neměly by přijímat žádná opatření, která by ohrozila další integraci trhů s elektřinou nebo bezpečnost dodávek v členských státech a smluvních stranách.
- (90) Tato směrnice by měla být vykládána společně s nařízením (EU) 2019/943, které stanoví základní zásady nového uspořádání trhu s elektřinou, jež umožní lépe odměňovat flexibilitu, bude poskytovat odpovídající cenové signály a zajistí rozvoj fungujících integrovaných krátkodobých trhů. Nařízení (EU) 2019/943 rovněž stanoví nová pravidla v různých oblastech včetně kapacitních mechanismů a spolupráce provozovatelů přenosových soustav.

⁽⁹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/942 ze dne 5. června 2019, kterým se zřizuje Agentura Evropské unie pro spolupráci energetických regulačních orgánů (viz strana 22 v tomto čísle Úředního věstníku).

⁽¹⁰⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 2003/55/ES (Úř. věst. L 211, 14.8.2009, s. 94).

⁽¹¹⁾ Úř. věst. L 198, 20.7.2006, s. 18.

- (91) Tato směrnice dodržuje základní práva a ctí zásady uznávané Listinou. Měla by proto být vykládána a uplatňována v souladu s těmito právy a zásadami, a to zejména s právem na ochranu osobních údajů zaručeným článkem 8 Listiny. Je nezbytné, aby veškeré zpracovávání osobních údajů podle této směrnice bylo v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ⁽¹²⁾.
- (92) Za účelem poskytnutí minimální úrovně harmonizace požadované pro splnění cíle této směrnice by měla být na Komisi přenesena pravomoc přijímat akty v souladu s článkem 290 Smlouvy o fungování EU, pokud jde o přijímání rámcových pokynů ohledně rozsahu povinností regulačních orgánů týkající se vzájemné spolupráce a spolupráce s ACER a ohledně podrobností postupu pro dodržování kodexů sítě a rámcových pokynů. Je obzvláště důležité, aby Komise v rámci přípravné činnosti vedla odpovídající konzultace, a to i na odborné úrovni, a aby tyto konzultace probíhaly v souladu se zásadami stanovenými v interinstitucionální dohodě ze dne 13. dubna 2016 o zdokonalení tvorby právních předpisů ⁽¹³⁾. Pro zajištění rovné účasti na vypracovávání aktů v přenesené pravomoci obdrží Evropský parlament a Rada veškeré dokumenty současně s odborníky z členských států a jejich odborníci mají systematicky přístup na schůze skupin odborníků Komise, jež se věnují přípravě aktů v přenesené pravomoci.
- (93) Za účelem zajištění jednotných podmínek k provedení této směrnice by měly být Komisi svěřeny prováděcí pravomoci, pokud jde o stanovení požadavků na interoperabilitu a nediskriminačních a transparentních postupů pro přístup k údajům z měření a o spotřebě, jakož i k údajům potřebným ke změně dodavatele, odezvě strany poptávky a dalším službám. Tyto pravomoci by měly být vykonávány v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ⁽¹⁴⁾.
- (94) Pokud se uplatní výjimka podle čl. 66 odst. 3, 4 nebo 5, měla by se vztahovat také na ta ustanovení této směrnice, která doplňují ustanovení, z nichž byla výjimka udělena, nebo ta, která vyžadují předchozí uplatnění ustanovení, z nichž byla výjimka udělena.
- (95) Ustanovení směrnice 2012/27/EU související s trhy s elektřinou, jako jsou ustanovení o měření a vyúčtování elektřiny, odezvě strany poptávky, přednostním nasazování a přístupu k síti pro elektřinu z vysoce účinné kombinované výroby tepla a elektřiny, jsou aktualizovány ustanoveními této směrnice a nařízením (EU) 2019/943. Směrnice 2012/27/EU by proto měla být odpovídajícím způsobem změněna.
- (96) Jelikož cíle této směrnice, totiž vytvoření plně funkčního vnitřního trhu s elektřinou, nemůže být uspokojivě dosaženo členskými státy, ale spíše jej může být z důvodu rozsahu a účinků této směrnice lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné pro dosažení tohoto cíle.
- (97) Ve společném politickém prohlášení členských států a Komise ze dne 28. září 2011 o informativních dokumentech ⁽¹⁵⁾ se členské státy zavázaly, že v odůvodněných případech doplní oznámení svých prováděcích opatření o jeden či více dokumentů, v nichž vysvětlí vztah mezi ustanoveními směrnice a odpovídajícími částmi nástrojů k jejímu provedení ve vnitrostátním právu. V případě této směrnice považuje normotvůrce předložení těchto dokumentů za odůvodněné.
- (98) Povinnost provést tuto směrnici ve vnitrostátním právu by se měla omezovat na ustanovení, která v porovnání se směrnicí 2009/72/ES představují podstatnou změnu. Povinnost provést ve vnitrostátním právu nezměněná ustanovení vyplývá ze směrnice 2009/72/ES.
- (99) Touto směrnicí by neměly být dotčeny povinnosti členských států týkající se lhůt pro provedení ve vnitrostátním právu a dne použitelnosti směrnice 2009/72/ES uvedených v příloze III,

⁽¹²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽¹³⁾ Úř. věst. L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽¹⁴⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí (Úř. věst. L 55, 28.2.2011, s. 13).

⁽¹⁵⁾ Úř. věst. C 369, 17.12.2011, s. 14.

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

KAPITOLA I

PŘEDMĚT A DEFINICE

Článek 1

Předmět

Tato směrnice stanoví společná pravidla pro výrobu, přenos a distribuci elektřiny, ukládání energie a dodávky elektřiny a také opatření na ochranu spotřebitele s cílem vytvořit v Unii skutečně integrované, konkurenční, flexibilní, spravedlivé a transparentní trhy s elektřinou zaměřené na spotřebitele.

Tato směrnice má za cíl s využitím výhod integrovaného trhu zajistit dostupné, transparentní ceny energie a náklady pro spotřebitele, vysokou míru bezpečnosti dodávek a plynulý přechod k udržitelnému nízkouhlíkovému energetickému systému. Stanoví klíčová pravidla týkající se organizace a fungování odvětví elektroenergetiky v Unii, zejména pravidla týkající se ochrany spotřebitelů a posílení jejich postavení, otevřeného přístupu na integrovaný trh, přístupu třetích osob k přenosové a distribuční infrastruktuře, požadavky na oddělení a pravidla týkající se nezávislosti regulačních orgánů v členských státech.

Tato směrnice rovněž stanoví způsoby spolupráce mezi členskými státy, regulačními orgány a provozovateli přenosových soustav při budování plně propojeného vnitřního trhu s elektřinou, který zvyšuje podíl elektřiny z obnovitelných zdrojů, volnou hospodářskou soutěž a bezpečnost dodávek.

Článek 2

Definice

Pro účely této směrnice se rozumí:

- 1) „zákazníkem“ velkoobchodní zákazník nebo konečný zákazník odebírající elektřinu;
- 2) „velkoobchodním zákazníkem“ fyzická nebo právnická osoba, která nakupuje elektřinu za účelem jejího dalšího prodeje v rámci nebo mimo rámec soustavy, kde je tato osoba usazena;
- 3) „konečným zákazníkem“ zákazník nakupující elektřinu pro vlastní potřebu;
- 4) „zákazníkem v domácnosti“ zákazník nakupující elektřinu pro vlastní spotřebu v domácnosti, která nezahrnuje obchodní nebo profesionální činnost;
- 5) „zákazníkem mimo domácnost“ jakákoli fyzická nebo právnická osoba nakupující elektřinu, která není určena pro její vlastní potřebu v domácnosti, včetně výrobců, průmyslových zákazníků, malých a středních podniků, firem a velkoobchodních zákazníků;
- 6) „mikropodnikem“ podnik, který zaměstnává méně než deset osob a jehož roční obrat nebo bilance nepřevyšuje 2 miliony EUR;
- 7) „malým podnikem“ podnik, který zaměstnává méně než padesát osob a jehož roční obrat nebo bilance nepřevyšuje 10 milionů EUR;
- 8) „aktivním zákazníkem“ konečný zákazník nebo skupina společně jednajících konečných zákazníků, kteří spotřebovávají nebo ukládají elektřinu vyrobenou ve svých vlastních prostorách umístěných ve vymezených hranicích, anebo pokud to členský stát povolí, v jiných prostorách, nebo kteří prodávají elektřinu vyrobenou z vlastních zdrojů, či se účastní programů flexibility nebo energetické účinnosti, za předpokladu, že uvedené činnosti nepředstavují jejich hlavní obchodní nebo profesionální činnost;
- 9) „trhy s elektřinou“ trhy s elektřinou, včetně mimoburzovních trhů a burz pro obchodování s elektřinou, trhů pro obchodování s energií, kapacitou, službami výkonové rovnováhy a podpůrnými službami ve všech časových rámcích včetně termínovaných, denních a vnitrodenních trhů;

- 10) „účastníkem trhu“ účastník trhu ve smyslu čl. 2 bodu 25 nařízení (EU) 2019/943;
- 11) „občanským energetickým společenstvím“ právní subjekt:
 - a) jenž je založen na dobrovolné a otevřené účasti a je účinně kontrolován členy nebo podílníky, kteří jsou fyzickými osobami, místními orgány, včetně obcí, nebo malými podniky,
 - b) jehož hlavním účelem není vytvářet zisk, ale poskytování environmentálních, hospodářských nebo sociálních společenských přínosů svým členům nebo podílníkům nebo místním oblastem, kde provozuje svou činnost a
 - c) jenž může být zapojen do výroby elektřiny, včetně výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, její distribuce a dodávek, spotřeby, agregace, ukládání energie, služeb energetické účinnosti nebo služeb nabíjení elektrických vozidel nebo může svým členům či podílníkům poskytovat další energetické služby;
- 12) „dodávkou“ prodej, včetně dalšího prodeje, elektřiny zákazníkům;
- 13) „smlouvou na dodávky elektřiny“ smlouva o dodávkách elektřiny, která však nezahrnuje deriváty na elektřinu;
- 14) „derivátem na elektřinu“ finanční nástroj uvedený v bodech 5, 6 nebo 7 oddílu C přílohy I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU ⁽¹⁶⁾, pokud se daný nástroj týká elektřiny;
- 15) „smlouvou s dynamickým určováním ceny elektřiny“ smlouva o dodávkách elektřiny mezi dodavatelem a konečným zákazníkem, která odráží cenové změny na spotových trzích včetně denních a vnitrodenních trhů, v intervalech odpovídajících přinejmenším četnosti vypořádání tržních transakcí;
- 16) „poplatkem za ukončení smlouvy“ jakýkoliv poplatek nebo sankce ukládané zákazníkům dodavateli nebo účastníky trhu vykonávajícími služby agregace za ukončení smlouvy na dodávky elektřiny nebo smlouvy o poskytování služeb v elektroenergetice;
- 17) „poplatkem za změnu dodavatele“ jakýkoliv poplatek nebo sankce za změnu dodavatele nebo účastníka trhu vykonávajícího služby agregace, včetně poplatků za ukončení smlouvy, ukládaných zákazníkům přímo či nepřímo dodavateli, účastníky trhu vykonávajícími služby agregace nebo provozovateli soustav;
- 18) „agregací“ funkce vykonávaná fyzickou nebo právnickou osobou, která kombinuje zatížení či vyrobenou elektřinu od více zákazníků za účelem prodeje, nákupu nebo aukce na jakémkoli trhu s elektřinou;
- 19) „nezávislým agregátorem“ účastník trhu vykonávající služby agregace, který není přidružen k dodavateli svého zákazníka;
- 20) „odezvou strany poptávky“ změna elektrického zatížení ze strany konečných zákazníků oproti jejich běžným nebo aktuálním spotřebním návykům v reakci na tržní signály, včetně cen za elektřinu měnících se v čase nebo motivačních plateb, nebo v reakci na přijetí nabídky konečného zákazníka, individuálně nebo prostřednictvím agregace, na prodej snížení či zvýšení poptávky za určitou cenu na organizovaných trzích podle definice v čl. 2 bodě 4 prováděcího nařízení Komise (EU) č. 1348/2014 ⁽¹⁷⁾;
- 21) „informacemi o vyúčtování“ informace poskytované ve vyúčtováních konečného zákazníka s výjimkou žádosti o platbu;
- 22) „běžným elektroměrem“ analogový elektroměr nebo elektronický elektroměr bez schopnosti vysílat a přijímat údaje;
- 23) „inteligentním měřicím systémem“ elektronický systém, který dokáže měřit množství elektřiny dodané do sítě nebo spotřebu elektřiny ze sítě, poskytuje více informací než běžný elektroměr a je schopný vysílat a přijímat údaje pro účely informování, sledování a kontroly za použití určité formy elektronické komunikace;

⁽¹⁶⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU ze dne 15. května 2014 o trzích finančních nástrojů a o změně směrnic 2002/92/ES a 2011/61/EU (Úř. věst. L 173, 12.6.2014, s. 349).

⁽¹⁷⁾ Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 1348/2014 ze dne 17. prosince 2014 o oznamování údajů za účelem provedení čl. 8 odst. 2 a 6 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1227/2011 o integritě a transparentnosti velkoobchodního trhu s energií (Úř. věst. L 363, 18.12.2014, s. 121).

- 24) „interoperabilitou“ v souvislosti s inteligentním měřením schopnost dvou nebo více energetických či komunikačních sítí, systémů, zařízení, aplikací či komponent spolupracovat, vyměňovat si a používat informace za účelem provádění požadovaných funkcí;
- 25) „intervalem zúčtování odchylek“ interval zúčtování odchylek ve smyslu čl. 2 bodu 15 nařízení (EU) 2019/943;
- 26) výrazem „v téměř reálném čase“ v souvislosti s inteligentním měřením krátký časový úsek, obvykle v sekundách nebo až v délce intervalu zúčtování odchylek na vnitrostátním trhu;
- 27) „nejlepšími dostupnými metodami“ v souvislosti s ochranou údajů a bezpečností v prostředí inteligentního měření nejúčinnější, nejpokročilejší a v prakticky vhodné metody pro zajištění, v zásadě, základu pro soulad s pravidly Unie pro ochranu osobních údajů a bezpečnostními pravidly Unie;
- 28) „distribucí“ přenos elektřiny distribuční soustavou vysokého, středního a nízkého napětí za účelem jejich dodávek zákazníkům, který však nezahrnuje dodávky samotné;
- 29) „provizorem distribuční soustavy“ fyzická nebo právnická osoba, která odpovídá za provoz, údržbu a v případě potřeby za rozvoj distribuční soustavy v dané oblasti a případně její propojení s jinými soustavami a dále za zabezpečení dlouhodobé schopnosti soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku po distribuci elektřiny;
- 30) „energetickou účinností“ poměr výstupu ve formě výkonu, služby, zboží nebo energie k množství vstupní energie;
- 31) „energií z obnovitelných zdrojů“ energie z obnovitelných nefosilních zdrojů, totiž energie větrná, energie slunečního záření (termální a fotovoltaická), geotermální, energie okolního prostředí, energie z přílivu nebo vln a jiná energie z oceánů, energie vody, energie biomasy, energie skládkového plynu, energie kalového plynu z čistíren odpadních vod a energie bioplynu;
- 32) „distribuovanou výrobou“ výrobní zařízení připojená do distribuční soustavy;
- 33) „dobíjecí stanicí“ rozhraní, jež je schopno dobít v určitém okamžiku jedno elektrické vozidlo nebo u něhož je možno provést výměnu baterie v určitém okamžiku v jednom elektrickém vozidle;
- 34) „přenosem“ přenos elektřiny propojenou soustavou velmi vysokého napětí a vysokého napětí za účelem dodávek elektřiny konečným zákazníkům nebo distribučním podnikům, který však nezahrnuje dodávky samotné;
- 35) „provizorem přenosové soustavy“ fyzická nebo právnická osoba, která odpovídá za provoz, údržbu a v případě potřeby za rozvoj přenosové soustavy v dané oblasti a případně její propojení s jinými soustavami a dále za zabezpečení dlouhodobé schopnosti soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku po přenosu elektřiny;
- 36) „uživatel soustavy“ fyzická nebo právnická osoba dodávající do přenosové soustavy či distribuční soustavy nebo odebírající z přenosové soustavy či distribuční soustavy;
- 37) „výrobou“ výroba elektřiny;
- 38) „výrobce“ fyzická nebo právnická osoba vyrábějící elektřinu;
- 39) „propojovacím vedením“ zařízení, které slouží k propojení elektrizačních soustav;
- 40) „propojenou soustavou“ několik přenosových a distribučních soustav, které jsou navzájem propojeny prostřednictvím jednoho nebo několika propojovacích vedení;
- 41) „přímým vedením“ elektrické vedení spojující izolované výrobní místo s izolovaným zákazníkem, nebo elektrické vedení spojující výrobce elektřiny s podnikem dodávajícím elektřinu, který přímo zásobuje své vlastní prostory, dceřiné společnosti nebo zákazníky;
- 42) „malou izolovanou soustavou“ každá soustava, která měla v roce 1996 spotřebu nižší než 3 000 GWh a která získává méně než 5 % své roční spotřeby elektřiny propojením s jinými soustavami;

- 43) „malou připojenou soustavou“ každá soustava, která měla v roce 1996 spotřebu nižší než 3 000 GWh a která získává více než 5 % své roční spotřeby elektřiny propojením s jinými soustavami;
- 44) „přetížením“ přetížení ve smyslu čl. 2 bodu 4 nařízení (EU) 2019/943;
- 45) „zajišťováním výkonové rovnováhy“ zajišťování výkonové rovnováhy ve smyslu čl. 2 bodu 10 nařízení (EU) 2019/943;
- 46) „regulační energií“ regulační energie ve smyslu čl. 2 bodu 11 nařízení (EU) 2019/943;
- 47) „subjektem zúčtování“ subjekt zúčtování ve smyslu čl. 2 bodu 14 nařízení (EU) 2019/943;
- 48) „podpůrnou službou“ služba potřebná pro provoz přenosové nebo distribuční soustavy, včetně služeb výkonové rovnováhy a nefrekvenčních podpůrných služeb, která však nezahrnuje řízení přetížení;
- 49) „nefrekvenční podpůrnou službou“ služba využívaná provozovatelem přenosové soustavy nebo provozovatelem distribuční soustavy k regulaci napětí v ustáleném stavu, dodávkám rychlého jalového proudu, zajištění setrvačnosti kvůli stabilitě místní sítě, zkratového proudu, schopnosti startu ze tmy a schopnosti ostrovního provozu;
- 50) „regionálním koordinačním centrem“ regionální koordinační centrum podle článku 35 nařízení (EU) 2019/943;
- 51) „plně integrovanými komponenty sítě“ komponenty sítě, které jsou integrovány do přenosové soustavy nebo distribuční soustavy, včetně zařízení pro ukládání energie, a která se používají pouze za účelem zajištění bezpečného a spolehlivého provozu přenosové soustavy nebo distribuční soustavy, ale nikoli pro účely zajišťování výkonové rovnováhy nebo řízení přetížení;
- 52) „integrovaným elektroenergetickým podnikem“ vertikálně integrovaný podnik nebo horizontálně integrovaný podnik;
- 53) „vertikálně integrovaným podnikem“ elektroenergetický podnik nebo skupina elektroenergetických podniků, v nichž jsou tatáž osoba nebo tytéž osoby oprávněny, přímo nebo nepřímo, vykonávat kontrolu a v nichž daný podnik nebo skupina podniků vykonává alespoň jednu z funkcí přenosu nebo distribuce a alespoň jednu z funkcí výroby nebo dodávky;
- 54) „horizontálně integrovaným podnikem“ elektroenergetický podnik vykonávající alespoň jednu z funkcí výroby za účelem prodeje, přenosu, distribuce nebo dodávek a další činnosti, která nesouvisí s elektroenergetikou;
- 55) „podnikem ve skupině“ podnik ve skupině ve smyslu čl. 2 bodu 12 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU ⁽¹⁸⁾ nebo podnik patřící stejným podílníkům;
- 56) „kontrolou“ práva, smlouvy nebo jiné prostředky, které jednotlivě nebo společně a s ohledem na dané skutečnosti nebo právní předpisy poskytují možnost uplatnění rozhodujícího vlivu v určitém podniku, zejména na základě:
- a) vlastnického práva nebo práva užívání všech aktiv podniku nebo jejich části;
 - b) práv nebo smluv, které poskytují rozhodující vliv na složení, hlasování nebo rozhodování orgánů podniku;
- 57) „elektroenergetickým podnikem“ fyzická nebo právnická osoba, která vykonává alespoň jednu z těchto funkcí: výroba, přenos, distribuce, agregace, odezva strany poptávky, ukládání energie, dodávky nebo nákup elektřiny, a která zajišťuje obchodní, technické nebo údržbářské úkoly související s těmito funkcemi, která však nezahrnuje konečné zákazníky;
- 58) „bezpečností“ jak bezpečnost dodávek elektřiny a zásobování elektřinou, tak technická bezpečnost;

⁽¹⁸⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU ze dne 26. června 2013 o ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách některých forem podniků, o změně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES a o zrušení směrnice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS (Úř. věst. L 182, 29.6.2013, s. 19).

- 59) „ukládáním energie“ v elektrizační soustavě odložení spotřeby elektřiny na pozdější okamžik, než byla vyrobena nebo přeměna elektřiny na takovou formu energie, kterou lze ukládat, ukládání takové energie, a následná zpětná přeměna takové energie na elektřinu nebo použití jako jiný nosič energie.
- 60) „zařízením pro ukládání energie“ v elektrizační soustavě, zařízení, v němž probíhá ukládání energie.

KAPITOLA II

OBECNÁ PRAVIDLA ORGANIZACE ODVĚTVY ELEKTROENERGETIKY

Článek 3

Konkurenční, flexibilní a nediskriminační trh s elektřinou zaměřený na spotřebitele

1. Členské státy zajistí, aby jejich vnitrostátní právní předpisy nepřiměřeně neomezovaly přeshraniční obchod s elektřinou, účast spotřebitelů, též prostřednictvím odezvy strany poptávky, investice zejména do variabilní a flexibilní výroby energie, ukládání energie, zavádění elektromobility nebo nová propojovací vedení mezi členskými státy a aby ceny elektřiny odrážely aktuální poptávku a nabídku.
2. Při rozvoji nových propojovacích vedení zohlední členské státy cíle v oblasti propojení elektroenergetických soustav, stanovené v čl. 4 písm. d) bodě 1 nařízení (EU) 2018/1999.
3. Členské státy zajistí, aby v rámci vnitřního trhu s elektřinou neexistovaly žádné neodůvodněné překážky, pokud jde o vstup na trh, působení na něm a jeho opuštění, aniž jsou dotčeny pravomocí, jež si členské státy ponechávají ve vztahu ke třetím zemím.
4. Členské státy zajistí rovné podmínky, kdy se na elektroenergetické podniky vztahují transparentní, přiměřená a nediskriminační pravidla, poplatky a zacházení, a to zejména v oblasti odpovědnosti za zajišťování výkonové rovnováhy, přístupu na velkoobchodní trhy, přístupu k údajům, změny dodavatele a systémů vyúčtování a případně i udělování licencí.
5. Členské státy zajistí, aby účastníci trhu ze třetích zemí působící na vnitřním trhu s elektřinou dodržovali příslušné právní předpisy Unie a členských států, včetně právních předpisů v oblasti životního prostředí a bezpečnosti.

Článek 4

Svobodný výběr dodavatele

Členské státy zajistí, aby všichni zákazníci mohli svobodně nakupovat elektřinu od dodavatele dle vlastního výběru a aby všichni zákazníci mohli mít více než jednu smlouvu na dodávky elektřiny současně, pod podmínkou, že jsou zřízena požadovaná místa připojení a body měření.

Článek 5

Tržní ceny za dodávky

1. Dodavatelé mohou volně stanovit cenu, za niž dodávají elektřinu zákazníkům. Členské státy přijmou vhodná opatření k zajištění účinné hospodářské soutěže mezi dodavateli.
2. Členské státy prostřednictvím sociální politiky nebo jinými prostředky než veřejnými zásahy do stanovování cen za dodávky elektřiny zajistí v souladu s články 28 a 29 ochranu zákazníků v domácnostech, kteří trpí energetickou chudobou a jsou zranitelní.
3. Odchylně od odstavců 1 a 2 mohou členské státy uplatňovat veřejné zásahy do stanovování cen za dodávky elektřiny zákazníkům v domácnostech, kteří trpí energetickou chudobou nebo jsou zranitelní. Na tyto veřejné zásahy se vztahují podmínky stanovené v odstavcích 4 a 5.
4. Veřejné zásahy do stanovování cen za dodávky elektřiny:
 - a) musí sledovat cíl obecného hospodářského zájmu a nesmějí překračovat rámec toho, co je nezbytné pro dosažení tohoto cíle;

- b) musí být jasně vymezené, transparentní, nediskriminační a ověřitelné;
- c) musí zaručovat rovnost přístupu elektroenergetických podniků Unie k zákazníkům;
- d) musí být časově omezené a přiměřené, pokud jde o osoby, které z nich mají prospěch;
- e) nesmí vést k dodatečným nákladům pro účastníky trhu diskriminačním způsobem.

5. Každý členský stát uplatňující veřejné zásahy do stanovování cen za dodávky elektřiny v souladu s odstavcem 3 tohoto článku musí také dodržovat čl. 3 odst. 3 písm. d) a článek 24 nařízení (EU) 2018/1999, bez ohledu na to, zda se v dotčeném členském státě nachází významný počet domácností, které trpí energetickou chudobou.

6. K zajištění přechodného období k vytvoření účinné hospodářské soutěže o smlouvy na dodávky elektřiny mezi dodavateli a k dosažení plně účinného, tržního stanovování maloobchodních cen elektřiny v souladu s odstavcem 1 mohou členské státy uplatňovat veřejné zásahy do stanovování cen za dodávky elektřiny zákazníkům v domácnostech a mikropodnikům, které nemají prospěch z veřejných zásahů podle odstavce 3.

7. Veřejné zásahy podle odstavce 6 musí splňovat kritéria stanovená v odstavci 4 a:

- a) musí je doplňovat soubor opatření k dosažení účinné hospodářské soutěže a metodika pro hodnocení pokroku vyplývajícího z těchto opatření;
- b) musí být stanoveny pomocí metodiky, která zajišťuje nediskriminační zacházení s dodavateli;
- c) musí být stanoveny tak, aby cena převyšovala náklady, a to na úrovni, na níž může docházet k účinné cenové soutěži;
- d) musí být navrženy tak, aby minimalizovaly případný negativní dopad na velkoobchodní trh s elektřinou;
- e) musí zajistit, aby všichni ti, kdo mají z takového veřejného zásahu prospěch, měli možnost si zvolit konkurenční tržní nabídky, byli alespoň jednou za čtvrtletí přímo informováni o dostupnosti nabídek a úspor na konkurenčním trhu, a to zejména o smlouvách s dynamickým určováním ceny elektřiny, a byla jim poskytnuta pomoc při přechodu k tržní nabídce;
- f) musí zajistit, aby podle článků 19 a 21 všichni ti, kdo mají z takových veřejných zásahů prospěch, měli nárok na to, aby jim byly nainstalovány inteligentní elektroměry bez dodatečných nákladů pro tyto zákazníky, a aby jim byla tato instalace nabídnuta a byli přímo informováni o možnosti instalace inteligentních elektroměrů a byla jim poskytnuta nezbytná pomoc;
- g) nesmějí vést k přímým křížovým dotacím mezi zákazníky zásobovanými za ceny na volném trhu a zákazníky zásobovanými za regulované dodavatelské ceny;

8. Členské státy oznámí opatření přijatá podle odstavců 3 a 6 Komisi do jednoho měsíce od jejich přijetí a mohou je ihned uplatňovat. K oznámení se připojí vysvětlení, proč jiné nástroje nebyly dostatečné k uspokojivému dosažení sledovaného cíle, jak jsou splněny požadavky stanovené v odstavcích 4 a 7 a jaké jsou dopady oznámených opatření na ochranu hospodářské soutěže. Oznámení uvede rozsah osob, které mají z opatření prospěch, dobu platnosti opatření, počet zákazníků v domácnostech, jichž se dané opatření týká, a vysvětlí způsob, jakým byla regulovaná cena stanovena.

9. Do 1. ledna 2022 a 1. ledna 2025 členské státy předloží Komisi zprávy o provádění tohoto článku, nezbytnosti a přiměřenosti veřejných zásahů podle tohoto článku a posouzení pokroku při dosahování účinné hospodářské soutěže mezi dodavateli a při přechodu k tržním cenám. Členské státy, které uplatňují regulované ceny v souladu s odstavcem 6, podají zprávu o souladu s podmínkami v odstavci 7, včetně souladu dodavatelů, kteří musí takové zásahy uplatňovat, jakož i o dopadu regulovaných cen na finanční situaci těchto dodavatelů.

10. Do 31. prosince 2025 Komise přezkoumá provádění tohoto článku a předloží v této souvislosti Evropskému parlamentu a Radě zprávu za účelem dosažení tržního stanovování maloobchodních cen elektřiny, a případně společně se zprávou či v návaznosti na ni předloží legislativní návrh. Tento legislativní návrh může rovněž stanovit datum ukončení regulovaných cen.

Článek 6

Přístup třetích osob

1. Členské státy zajistí zavedení systému pro přístup třetích osob k přenosovým a distribučním soustavám na základě zveřejněných sazeb použitelných na všechny zákazníky a používaných objektivně a bez diskriminace mezi uživateli soustavy. Členské státy zajistí, aby tyto sazby nebo metodiky jejich výpočtu byly před vstupem sazeb v platnost schváleny v souladu s článkem 59 a aby tyto sazby a metodiky, schvalují-li se jen metodiky, byly před vstupem sazeb v platnost zveřejněny.
2. Provozovatel přenosové nebo distribuční soustavy může odmítnout přístup, pokud postrádá nezbytnou kapacitu. Pro takové odmítnutí musí uvést řádně podložené důvody, zejména s ohledem na článek 9, založené na objektivních, technicky a hospodářsky ospravedlnitelných kritériích. Členské státy nebo, stanoví-li tak daný členský stát, regulační orgány těchto členských států zajistí, aby byla tato kritéria důsledně uplatňována a aby uživatel soustavy, kterému byl odmítnut přístup, mohl využít postupu alternativního řešení sporů. Pokud je to žádoucí a pokud došlo k odmítnutí přístupu, regulační orgány dále zajistí, aby provozovatel přenosové soustavy nebo provozovatel distribuční soustavy poskytl náležité informace o opatřeních, která budou nezbytná k posílení soustavy. Tyto informace se poskytnou vždy, pokud byl odepřen přístup k dobýjecím stanicím. Osobě požadující takové informace může být účtován přiměřený poplatek odrážející náklady na jejich poskytnutí.
3. Tento článek se rovněž použije na občanská energetická společenství, která spravují distribuční sítě.

Článek 7

Přímá vedení

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření, která umožní:
 - a) všem výrobcům a podnikům dodávajícím elektřinu usazeným na jejich území zásobovat své vlastní prostory, dceřiné společnosti a zákazníky prostřednictvím přímých vedení, aniž by se na ně vztahovaly nepřiměřené administrativní postupy nebo náklady;
 - b) všem zákazníkům na jejich území, aby byli, ať už individuálně nebo společně, výrobci a podniky dodávajícími elektřinu zásobování prostřednictvím přímých vedení.
2. Členské státy stanoví kritéria pro povolení výstavby přímých vedení na svém území. Tato kritéria musí být objektivní a nediskriminační.
3. Možnost dodávek elektřiny prostřednictvím přímých vedení podle odstavce 1 tohoto článku nemá vliv na možnost uzavírat smlouvy o dodávkách elektřiny podle článku 6.
4. Členské státy mohou podmínit vydání povolení k výstavbě přímého vedení buď odmítnutím přístupu do soustavy na základě článku 6, je-li to vhodné, nebo zahájením postupu řešení sporů podle článku 60.
5. Členské státy mohou odmítnout povolit výstavbu přímého vedení, pokud by udělení tohoto povolení bránilo uplatňování ustanovení o povinnostech veřejné služby podle článku 9. Toto odmítnutí musí být řádně odůvodněno.

Článek 8

Povolovací řízení pro nové kapacity

1. Pro výstavbu nových výrobních kapacit zavedou členské státy povolovací řízení, které musí probíhat podle objektivních, transparentních a nediskriminačních kritérií.
2. Členské státy stanoví kritéria pro udělení povolení k výstavbě výrobních kapacit na svém území. Při stanovování příslušných kritérií členské státy posuzují otázky:
 - a) bezpečnosti a zabezpečení elektrizačních soustav, zařízení a souvisejícího vybavení;
 - b) ochrany veřejného zdraví a bezpečnosti;
 - c) ochrany životního prostředí;

- d) využití půdy a volby umístění;
 - e) využití veřejného pozemku;
 - f) energetické účinnosti;
 - g) povahy primárních zdrojů;
 - h) údajů o žadateli, jako např. jeho technické, hospodářské a finanční schopnosti;
 - i) plnění opatření přijatých podle článku 9;
 - j) příspěvku výrobní kapacity k dosažení celkového cíle Unie, jímž je nejméně 32 % podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie v Unii v roce 2030, uvedeného v čl. 3 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ⁽¹⁹⁾;
 - k) příspěvku výrobní kapacity ke snížení emisí a
 - l) alternativ oproti výstavbě nové výrobní kapacity, jako jsou řešení v oblasti odezvy strany poptávky a ukládání energie;
3. Členské státy zajistí, aby pro malou decentralizovanou nebo distribuovanou výrobu existovala zvláštní, zjednodušená a zefektivněná povolovací řízení, která zohlední jejich omezenou velikost a jejich možný vliv.

Členské státy mohou vypracovat pokyny týkající se tohoto zvláštního povolovacího řízení. Regulační orgány nebo jiné příslušné vnitrostátní orgány včetně orgánů odpovědných za plánování podrobí tyto pokyny přezkumu a mohou doporučit jejich změnu.

Pokud členské státy stanovily určité postupy, jimiž se řídí schvalování využití půdy, použitelné na velké projekty nové infrastruktury pro výrobní kapacitu, zahrnou případně do těchto postupů i výstavbu nové výrobní kapacity a uplatňují je nediskriminačním způsobem a v příslušném časovém rámci.

4. Povolovací řízení a kritéria musí být zveřejněna. Žadatelé musí být vyrozuměni o důvodech, které vedly k zamítnutí udělení povolení. Tyto důvody musí být objektivní, nediskriminační, řádně podložené a opodstatněné. Žadatelé musí mít k dispozici opravné prostředky.

Článek 9

Povinnosti veřejné služby

1. Aniž je dotčen odstavec 2, členské státy zabezpečí na základě svého institucionálního uspořádání, při zohlednění zásady subsidiarity, aby elektroenergetické podniky byly provozovány v souladu se zásadami této směrnice a s cílem dosažení konkurenčního a bezpečného trhu s elektřinou udržitelného z hlediska životního prostředí a aby nebyly diskriminovány z hlediska svých práv nebo povinností.
2. S plným ohledem na související ustanovení Smlouvy o fungování EU, zejména na její článek 106, mohou členské státy uložit z důvodů obecného hospodářského zájmu podnikům působícím v odvětví elektroenergetiky povinnosti veřejné služby, které se mohou týkat bezpečnosti, včetně bezpečnosti dodávek, pravidelnosti, kvality a cen dodávek, jakož i ochrany životního prostředí, včetně energetické účinnosti, energie z obnovitelných zdrojů a ochrany klimatu. Tyto povinnosti musí být jasně vymezené, transparentní, nediskriminační a ověřitelné a musí zaručovat rovnost přístupu pro elektroenergetické podniky Unie ke spotřebitelům v jednotlivých členských státech. Povinnosti veřejné služby, které se týkají stanovování cen za dodávky elektřiny, musí splňovat požadavky stanovené v článku 5 této směrnice.
3. Případné finanční náhrady, jiné formy náhrady a výlučná práva, jež členské státy udělují za plnění povinností stanovených v odstavci 2 tohoto článku nebo za poskytování univerzální služby podle článku 27, jsou poskytovány nediskriminačním a transparentním způsobem.
4. Členské státy při provádění této směrnice informují Komisi o všech opatřeních přijatých pro plnění povinností univerzální služby a veřejné služby včetně ochrany spotřebitele a ochrany životního prostředí a o jejich možném vlivu na vnitrostátní nebo mezinárodní hospodářskou soutěž bez ohledu na to, zda tato opatření vyžadují odchylku od této směrnice nebo nikoliv. Členské státy následně oznámí Komisi každé dva roky všechny změny těchto opatření bez ohledu na to, zda vyžadují odchylku od této směrnice nebo nikoliv.

⁽¹⁹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 82).

5. Členské státy se mohou rozhodnout neuplatňovat články 6, 7 a 8 této směrnice, pokud by jejich uplatnění právně nebo fakticky bránilo plnění povinností uložených elektroenergetickým podnikům z důvodů obecného hospodářského zájmu a pokud tím rozvoj obchodu nebude dotčen v míře, která by byla v rozporu se zájmem Unie. Zájmy Unie mimo jiné zahrnují ochranu hospodářské soutěže s ohledem na zákazníky v souladu s článkem 106 Smlouvy o fungování EU a s touto směrnicí.

KAPITOLA III

POSÍLENÍ POSTAVENÍ SPOTŘEBITELE A OCHRANA SPOTŘEBITELE

Článek 10

Základní smluvní práva

1. Členské státy zajistí, aby měli všichni koneční zákazníci právo na dodávky elektřiny od dodavatele, pokud s tím dodavatel souhlasí, bez ohledu na to, v jakém členském státě je dodavatel registrován, pokud se tento dodavatel řídí příslušnými pravidly pro obchodování a zajišťování výkonové rovnováhy. V tomto ohledu přijmou členské státy veškerá opatření nezbytná k tomu, aby zajistily, že správní postupy nediskriminují dodavatele, kteří jsou již zaregistrováni v jiném členském státě.

2. Aniž jsou dotčeny předpisy Unie o ochraně spotřebitele, zejména směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU⁽²⁰⁾ a směrnice Rady 93/13/EHS⁽²¹⁾, členské státy zajistí, aby měli koneční zákazníci práva stanovená v odstavcích 3 až 12 tohoto článku.

3. Koneční zákazníci mají právo uzavřít se svým dodavatelem smlouvu, která obsahuje:

- a) totožnost a adresu dodavatele;
- b) poskytované služby, nabízenou úroveň kvality služeb, jakož i lhůtu pro počáteční připojení;
- c) druhy nabízených služeb údržby;
- d) prostředky, kterými lze získávat aktuální informace o všech uplatňovaných sazbách, poplatcích za údržbu a balíčcích produktů nebo služeb;
- e) dobu platnosti smlouvy, podmínky, za nichž je možné služby, včetně produktů nebo služeb, které jsou s těmito službami v balíčku, nebo smlouvu obnovit či zrušit, a informaci o tom, zda je možné smlouvu bezplatně vypovědět;
- f) všechny náhrady a odškodnění, které se uplatňují v případě, že není dodržena dohodnutá úroveň kvality služby, včetně nesprávného nebo zpožděného vyúčtování;
- g) způsob zahájení postupu mimosoudního urovnávání sporů v souladu s článkem 26;
- h) informace o právech spotřebitele, včetně informací o vyřizování stížností a všech informací podle tohoto odstavce, jasně sdělené prostřednictvím vyúčtování nebo internetové stránky elektroenergetického podniku.

Podmínky ve smlouvách mezi zákazníky a dodavateli musí být spravedlivé a dobře známé předem. Zákazníci musí být o smluvních podmínkách informováni před uzavřením nebo potvrzením smlouvy. Pokud se smlouvy uzavírají prostřednictvím zprostředkovatelů, poskytují se informace týkající se záležitostí uvedených v tomto odstavci taktéž před uzavřením smlouvy.

Koneční zákazníci obdrží stručný přehled základních smluvních podmínek v přehledné, výstižné a srozumitelné podobě.

4. Koneční zákazníci musí být přiměřeně informováni o každém úmyslu změnit smluvní podmínky a zároveň musí být informováni o svém právu smlouvu ukončit v okamžiku obdržení informace o změně smluvních podmínek.

⁽²⁰⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES (Úř. věst. L 304, 22.11.2011, s. 64).

⁽²¹⁾ Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. L 95, 21.4.1993, s. 29).

Dodavatelé svým konečným zákazníkům přímo, transparentním a srozumitelným způsobem oznamují každou změnu cen za dodávky i důvody a podmínky změny a její rozsah, a to ve vhodné dobu, nejpozději dva týdny, a v případě zákazníků v domácnostech jeden měsíc, před tím, než změna nabude účinku. Členské státy zajistí, aby koneční zákazníci mohli svobodně smlouvu ukončit, pokud neakceptují nové smluvní podmínky nebo změny cen za dodávky, které jim oznámil jejich dodavatel.

5. Dodavatelé poskytují konečným zákazníkům transparentní informace o uplatňovaných cenách a sazbách a o běžných podmínkách týkajících se přístupu ke službám v elektroenergetice a jejich používání.

6. Dodavatelé nabízí konečným zákazníkům širokou nabídku způsobů plateb. Uvedené způsoby plateb nesmějí nepřiměřeně diskriminovat žádné zákazníky. Jakýkoli rozdíl v poplatcích spojených se způsoby plateb nebo systémy placení záloh musí být objektivní, nediskriminační a přiměřený a nesmí překročit přímé náklady, které příjemce hradí za používání konkrétní platební metody nebo systému placení záloh, v souladu s článkem 62 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366 ⁽²³⁾.

7. V souladu s odstavcem 6 zákazníci v domácnostech, kteří mají přístup k systémům placení záloh, nesmějí být těmito systémy znevýhodňováni.

8. Dodavatelé nabízí konečným zákazníkům spravedlivé a transparentní obecné podmínky, jež jsou poskytovány ve srozumitelném a jednoznačném jazyce a neobsahují mimosmluvní překážky, které by bránily výkonu práv zákazníků, například nadměrnou smluvní dokumentací. Zákazníci jsou chráněni před nepoctivými a zavádějícími způsoby prodeje.

9. Koneční zákazníci musí mít právo na dobrou úroveň služeb a vyřizování stížností jejich dodavateli. Dodavatelé vyřizují stížnosti nekomplikovaným způsobem, spravedlivě a rychle.

10. Při přístupu k univerzální službě podle ustanovení přijatých členskými státy podle článku 27 musí být koneční zákazníci informováni o svých právech týkajících se univerzální služby.

11. Dodavatelé zákazníky v domácnostech s dostatečným předstihem před plánovaným odpojením náležitě informují o alternativních opatřeních k odpojení. Tato alternativní opatření mohou odkazovat na zdroje podpory umožňující odpojení předejít, systémy placení záloh, energetické audity, energetické konzultační služby, alternativní platební plány, dluhové poradenství nebo moratoria na odpojování. Tato alternativní opatření by neměla pro zákazníky, kteří čelí odpojení, představovat dodatečné náklady.

12. Dodavatelé poskytnou konečným zákazníkům po jakékoli změně dodavatele závěrečné vyúčtování nejpozději šest týdnů poté, co taková změna proběhla.

Článek 11

Nárok na smlouvu s dynamickým určováním ceny elektřiny

1. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní regulační rámec dodavatelům umožňoval nabízet smlouvy s dynamickým určováním ceny elektřiny. Členské státy zajistí, aby koneční zákazníci, kteří mají nainstalován inteligentní elektroměr, mohli o uzavření smlouvy s dynamickým určováním ceny elektřiny požádat alespoň jednoho dodavatele a každého dodavatele, který má více než 200 000 konečných zákazníků.

2. Členské státy zajistí, aby koneční zákazníci byli dodavateli plně informováni o příležitostech, nákladech a rizicích, které taková smlouva s dynamickým určováním ceny elektřiny představuje, a zajistí, aby dodavatelé byli povinni poskytovat konečným zákazníkům odpovídající informace, včetně toho, že je nutné si nechat nainstalovat vhodný elektroměr. Regulační orgány sledují vývoj trhu a posuzují rizika, která mohou být s novými produkty a službami spojena, a řeší nekalé praktiky.

3. Dodavatel musí od každého konečného zákazníka před změnou jeho smlouvy na smlouvu s dynamickým určováním ceny elektřiny obdržet souhlas.

⁽²³⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366 ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 a zrušuje směrnice 2007/64/ES (Úř. věst. L 337, 23.12.2015, s. 35).

4. Nejméně po dobu deseti let poté, co smlouvy s dynamickým určováním ceny elektřiny začnou být dostupné, sledují členské státy nebo jejich regulační orgány hlavní vývoj v oblasti takových smluv, včetně nabídek na trhu a dopadu na účty spotřebitelů a zejména úroveň volatility cen a každý rok o tom zveřejní zprávu.

Článek 12

Právo na změnu dodavatele a pravidla týkající se poplatků souvisejících se změnou dodavatele

1. Změna dodavatele nebo účastníka trhu vykonávajícího služby agregace musí být provedena v co nejkratší lhůtě. Členské státy zajistí, aby zákazník, který si přeje změnit dodavatele nebo účastníka trhu vykonávajícího služby agregace a dodrží přitom smluvní podmínky, měl na tuto změnu nárok ve lhůtě nejvýše tří týdnů ode dne, kdy o to požádá. Nejpozději od 1. ledna 2026 nesmí technický proces změny dodavatele trvat déle než 24 hodin a musí být možné jej provést v kterýkoli pracovní den.
2. Členské státy zajistí, aby alespoň zákazníkům v domácnostech a malým podnikům nebyly účtovány žádné poplatky související se změnou dodavatele.
3. Odchylně od odstavce 2 mohou členské státy dodavatelům nebo účastníkům trhu vykonávajícím služby agregace povolit účtování poplatků za ukončení smlouvy zákazníkům, kteří z vlastní vůle ukončí smlouvu na dodávky elektřiny za pevnou cenu na dobu určitou před uplynutím sjednané doby, pokud jsou tyto poplatky součástí smlouvy, již zákazník z vlastní vůle uzavřel, a zákazník je před uzavřením smlouvy o těchto poplatcích jasně informován. Tyto poplatky musí být přiměřené a nesmějí přesáhnout přímou hospodářskou ztrátu, kterou dodavatel nebo účastník trhu vykonávající služby agregace utrpěl v důsledku vypovězení smlouvy zákazníkem, včetně nákladů na případné investice v rámci balíčku nebo na služby, které již byly zákazníkovi poskytnuty jako součást plnění smlouvy. Důkazní břemeno týkající se výše přímé hospodářské ztráty nese dodavatel nebo účastník trhu vykonávající služby agregace a přípustnost poplatků za ukončení smlouvy sleduje regulační orgán nebo jiný příslušný vnitrostátní orgán.
4. Členské státy zajistí, aby právo na změnu dodavatele nebo účastníka trhu vykonávajícího služby agregace bylo zákazníkům přiznáno bez diskriminace z hlediska nákladů, úsilí a času.
5. Zákazníci v domácnostech jsou oprávněni účastnit se kolektivních programů na změnu dodavatele. Členské státy odstraní veškeré regulační nebo správní překážky pro kolektivní změny dodavatele a vytvoří rámec, který zajistí nejvyšší možnou ochranu spotřebitelů tak, aby se zabránilo jakýmkoli nekalým praktikám.

Článek 13

Smlouva o agregaci

1. Členské státy zajistí, aby všichni zákazníci nezávisle na své smlouvě na dodávky elektřiny mohli u elektroenergetického podniku dle vlastního výběru svobodně nakupovat a prodávat elektroenergetické služby, včetně agregace, s výjimkou dodávek elektřiny.
2. Členské státy zajistí, aby konečný zákazník mohl uzavřít smlouvu o agregaci, pokud si to přeje, i bez souhlasu svého elektroenergetického podniku.

Členské státy zajistí, aby účastníci trhu vykonávající služby agregace plně informovali zákazníky o podmínkách smluv, které jim jsou nabízeny.
3. Členské státy zajistí, aby koneční zákazníci měli nárok alespoň jednou za každé zúčtovací období bezplatně obdržet všechny relevantní údaje týkající se odezvy strany poptávky nebo údaje o dodané a prodané elektřině, pokud o to zákazník požádá.
4. Členské státy zajistí, aby práva uvedená v odstavcích 2 a 3 byla konečným zákazníkům přiznána bez diskriminace z hlediska nákladů, úsilí či času. Členské státy zejména zajistí, aby dodavatelé vůči zákazníkům neuplatňovali diskriminační technické a administrativní požadavky, postupy a poplatky v závislosti na tom, zda mají smlouvu s účastníkem trhu vykonávajícím služby agregace.

Článek 14

Srovnávací nástroje

1. Členské státy zajistí, aby alespoň zákazníci v domácnostech a mikropodniky s předpokládanou roční spotřebou nižší než 100 000 kWh měli bezplatný přístup alespoň k jednomu nástroji pro srovnávání nabídek dodavatelů, včetně nabídek smluv s dynamickým určováním ceny elektřiny. Zákazníci jsou o dostupnosti takových nástrojů informováni v rámci vyúčtování nebo jinými prostředky. Nástroje musí splňovat alespoň tyto požadavky:

- a) být nezávislé na účastnících trhu a zajistit, aby se elektroenergetickým podnikům dostávalo rovného zacházení, pokud jde o výsledky hledání;
- b) jasně uvádět své vlastníky a fyzickou nebo právnickou osobu, která nástroj provozuje a kontroluje, jakož i informace o tom, jak jsou nástroje financovány;
- c) stanovit jasná a objektivní kritéria, z nichž bude srovnání vycházet, včetně služeb, a zveřejnit je;
- d) používat jednoduchý a jednoznačný jazyk;
- e) poskytovat přesné a aktuální informace a uvádět čas poslední aktualizace;
- f) být přístupné pro osoby se zdravotním postižením díky tomu, že budou vnímatelné, ovladatelné, srozumitelné a spolehlivé;
- g) nabízet účinný postup pro nahlášení nesprávných informací o zveřejněných nabídkách; a
- h) při srovnávání omezit požadované osobní údaje pouze na údaje, které jsou pro srovnání nezbytně nutné.

Členské státy zajistí, aby alespoň jeden nástroj pokrýval celý trh. Pokud trh pokrývá větší počet nástrojů, obsahují co možná nejúplnější škálu nabídek elektřiny pokrývající významnou část trhu a v případě, že tyto nástroje nepokrývají trh úplně, jasně tuto skutečnost před zobrazením výsledků uvedou.

2. Srovnávací nástroje uvedené v odstavci 1 může provozovat jakýkoli subjekt, včetně soukromých společností a veřejných orgánů či subjektů.

3. Členské státy určí příslušný vnitrostátní orgán, který bude odpovědný za vydávání značek důvěry pro srovnávací nástroje, jež splňují požadavky stanovené v odstavci 1, a za zajištění toho, aby srovnávací nástroje, které značku důvěry nesou, trvale splňovaly požadavky stanovené v odstavci 1. Tento orgán je nezávislý na jakýchkoli účastnících trhu a provozovatelích srovnávacích nástrojů.

4. Členské státy mohou vyžadovat, aby srovnávací nástroje uvedené v odstavci 1 zahrnovaly srovnávací kritéria týkající se povahy služeb, které dodavatelé nabízejí.

5. Každý nástroj, který srovnává nabídky účastníků trhu, je způsobilý požádat o značku důvěry v souladu s tímto článkem na dobrovolném a nediskriminačním základě.

6. Odchylně od odstavců 3 a 5 se členské státy mohou rozhodnout, že nezajistí vydávání značek důvěry pro srovnávací nástroje, pokud existuje veřejný orgán nebo subjekt, který poskytuje srovnávací nástroj splňující požadavky stanovené v odstavci 1.

Článek 15

Aktivní zákazníci

1. Členské státy zajistí, aby koneční zákazníci byli oprávněni jednat jako aktivní zákazníci, aniž by se na ně vztahovaly nepřiměřené nebo diskriminační technické a administrativní požadavky, postupy a poplatky a síťové poplatky, které neodrážejí náklady;

2. Členské státy zajistí, aby:

- a) aktivní zákazníci byli oprávněni provozovat svou činnost buď přímo, nebo prostřednictvím agregace;
- b) aktivní zákazníci byli oprávněni prodávat elektřinu vyrobenou z vlastních zdrojů, a to i prostřednictvím smluv o nákupu elektřiny;

- c) aktivní zákazníci byli oprávněni účastnit programů flexibility a programů energetické účinnosti;
- d) aktivní zákazníci byli oprávněni pověřit třetí osobu správou zařízení, která jsou pro jejich činnost zapotřebí, včetně instalace, provozování, zpracování dat a údržby, aniž by třetí osoba byla považována za aktivního zákazníka;
- e) se na aktivní zákazníky v souladu s čl. 59 odst. 9 této směrnice a s článkem 18 nařízení (EU) 2019/943 vztahovaly transparentní a nediskriminační síťové poplatky, které odrážejí náklady a účtují se odděleně za elektřinu dodanou do sítě a za elektřinu odebranou ze sítě, čímž se zajistí, aby odpovídajícím a vyváženým způsobem přispívali ke sdílení celkových nákladů na soustavu;
- f) aktivní zákazníci byli finančně odpovědní za odchylky, které v rámci elektrizační soustavy způsobí; v tomto rozsahu jsou subjekty zúčtování nebo přenesou svou odpovědnost za odchylku v souladu s článkem 5 nařízení (EU) 2019/943.

3. Členské státy mohou mít ve svých vnitrostátních právních předpisech různá ustanovení vztahující se na individuální aktivní zákazníky a na společně jednající aktivní zákazníky, pod podmínkou, že se na všechny aktivní zákazníky vztahují všechna práva a povinnosti, jak jsou stanoveny v tomto článku. Jakékoli odlišné zacházení se společně jednajícími aktivními zákazníky musí být přiměřené a rádě odůvodněné.

4. Členské státy, které mají v současnosti zavedeny systémy, v jejichž rámci se neúčtuje odděleně za elektřinu dodanou do sítě a za elektřinu odebranou ze sítě, neudělí po 31. prosinci 2023 v rámci těchto systémů žádná nová práva. V každém případě zákazníci, na něž se vztahují stávající systémy, musí mít vždy možnost rozhodnout se pro nový systém, v němž se poplatky za elektřinu dodanou do sítě a elektřinu odebranou ze sítě účtují odděleně, jako základ pro výpočet síťových poplatků.

5. Členské státy zajistí, aby aktivní zákazníci, kteří vlastní zařízení pro ukládání energie:

- a) měli právo na připojení k síti v přiměřené lhůtě od podání žádosti, pokud jsou splněny všechny nezbytné podmínky, jako je odpovědnost za odchylku a odpovídající měření;
- b) nepodléhali žádnému dvojímu zpoplatnění, včetně síťových poplatků, za uloženou elektřinu, která zůstává v jejich prostorách, nebo při poskytování služeb flexibility provozovatelům soustav;
- c) nepodléhali neúměrným požadavkům nebo poplatkům pro udělení licence;
- d) měli povoleno souběžně poskytovat několik služeb, je-li to technicky proveditelné.

Článek 16

Občanská energetická společenství

1. Členské státy stanoví vhodný regulační rámec pro občanská energetická společenství, který zajistí, aby:

- a) účast v občanském energetickém společenství byla otevřená a dobrovolná;
- b) členové nebo podílníci mohli z občanského energetického společenství vystoupit; v takovém případě se použije článek 12;
- c) členové nebo podílníci občanského energetického společenství neztratili svá práva a povinnosti zákazníků v domácnostech nebo aktivních zákazníků;
- d) příslušný provozovatel distribuční soustavy pod podmínkou poskytnutí spravedlivé náhrady dle posouzení regulačním orgánem spolupracoval s občanskými energetickými společenstvími s cílem usnadnit přenosy elektřiny v rámci občanských energetických společenství;
- e) se na občanská energetická společenství vztahovaly nediskriminační, spravedlivé, přiměřené a transparentní postupy a poplatky, včetně registrace a udělování licencí, a transparentní a nediskriminační síťové poplatky, které odrážejí náklady v souladu s čl. 18 nařízení (EU) 2019/943, čímž se zajistí, aby odpovídajícím a vyváženým způsobem přispívala ke sdílení celkových nákladů na systém.

2. Členské státy mohou ve vhodném regulačním rámci stanovit, že občanská energetická společenství:
 - a) jsou otevřena přeshraniční účasti;
 - b) jsou oprávněna vlastnit, zřizovat, nakupovat nebo si pronajímat distribuční sítě a autonomně je spravovat za podmínek stanovených v odstavci 4 tohoto článku;
 - c) podléhají výjimkám stanoveným v čl. 38 odst. 2.
3. Členské státy zajistí, aby občanská energetická společenství:
 - a) měla nediskriminační přístup na všechny trhy s elektřinou, a to buď přímo, nebo prostřednictvím agregace;
 - b) měla nediskriminační a přiměřené zacházení, pokud jde o jejich činnosti, práva a povinnosti v postavení konečných zákazníků, výrobců, dodavatelů, provozovatelů distribučních soustav nebo účastníků trhu vykonávajících služby agregace;
 - c) byla finančně odpovědná za odchylky, které v rámci elektrizační soustavy způsobí. V tomto rozsahu jsou subjekty zúčtováni nebo přenesou svou odpovědnost za odchylku v souladu s článkem 4 nařízení (EU) 2019/943;
 - d) měla ohledně samospotřeby energie stejné zacházení jako aktivní zákazníci v souladu s čl. 15 odst. 2 písm. e);
 - e) byla oprávněna zajistit v rámci občanského energetického společenství sdílení elektřiny, která je vyrobena výrobními bloky vlastněnými daným společenstvím, s výhradou dalších požadavků stanovených v tomto článku a při zachování práv a povinností členů společenství jakožto konečných zákazníků.

Pro účely prvního pododstavce písm. e) nejsou v případě, že je elektřina sdílena, dotčeny příslušné síťové poplatky, sazby a odvody, a to v souladu s transparentní analýzou nákladů a přínosů distribuovaných zdrojů energie vypracovanou příslušným vnitrostátním orgánem.

4. Členské státy se mohou rozhodnout, že občanským energetickým společenstvím dělí právo spravovat distribuční síť v oblasti jejich působení, a stanoví příslušné postupy, aniž jsou dotčena ustanovení kapitoly IV nebo další pravidla a předpisy vztahující se na provozovatele distribučních soustav. Pokud je takové právo uděleno, členské státy zajistí, aby:
 - a) občanská energetická společenství směla s příslušným provozovatelem distribuční soustavy nebo provozovatelem přenosové soustavy, k níž je jejich síť připojena, uzavřít dohodu o provozování sítě občanského energetického společenství;
 - b) se na občanská energetická společenství vztahovaly odpovídající síťové poplatky v místech připojení mezi sítí společenství a distribuční sítí mimo občanské energetické společenství a aby se tyto síťové poplatky účtovaly odděleně za elektřinu dodanou do distribuční sítě a za elektřinu odebranou z distribuční sítě mimo občanské energetické společenství v souladu s čl. 59 odst. 7;
 - c) občanská energetická společenství nediskriminovala zákazníky, kteří zůstávají připojeni k distribuční soustavě, ani jim nezpůsobovala újmu.

Článek 17

Odezva strany poptávky prostřednictvím agregace

1. Členské státy umožní a podpoří účast odezvy strany poptávky prostřednictvím agregace. Členské státy umožní konečným zákazníkům, včetně těch, kteří nabízejí odezvu strany poptávky prostřednictvím agregace, aby se společně s výrobcí elektřiny bez diskriminace účastnili všech trhů s elektřinou.
2. Členské státy zajistí, aby provozovatelé přenosových soustav a provozovatelé distribučních soustav při obstarávání podpůrných služeb jednali s účastníky trhu vykonávajícími služby odezvy strany poptávky prostřednictvím agregace bez diskriminace jako s výrobcí elektřiny na základě jejich technických možností.
3. Členské státy zajistí, aby jejich příslušný regulační rámec obsahoval přinejmenším tyto prvky:
 - a) právo každého účastníka trhu vykonávajícího služby agregace, včetně nezávislých agregátorů, vstoupit na trhy s elektřinou bez souhlasu ostatních účastníků trhu;

- b) nediskriminační a transparentní pravidla, která jasně určují úlohy a odpovědnost všech elektroenergetických podniků a zákazníků;
- c) nediskriminační a transparentní pravidla a postupy pro výměnu údajů mezi účastníky trhu vykonávajícími služby agregace a dalšími elektroenergetickými podniky, které zajišťují snadný přístup k údajům za rovných a nediskriminačních podmínek, avšak zároveň plně chrání obchodní údaje a osobní údaje zákazníků;
- d) povinnost účastníků trhu vykonávajících služby agregace být finančně odpovědnými za odchylky, které v rámci elektrizační soustavy způsobí. V tomto rozsahu jsou subjekty zúčtování nebo přenesou svou odpovědnost za odchylku v souladu s článkem 5 nařízení (EU) 2019/943;
- e) ustanovení, jež dodavatelům zabrání, aby konečným zákazníkům, kteří mají smlouvu s nezávislými agregátory, ukládali neoprávněné platby, sankce nebo jiná neoprávněná smluvní omezení;
- f) mechanismus řešení sporů mezi účastníky trhu vykonávajícími služby agregace a dalšími účastníky trhu, včetně určení odpovědnosti za odchylku.

4. Členské státy mohou od elektroenergetických podniků nebo zúčastněných konečných zákazníků vyžadovat, aby vypláceli finanční náhradu ostatním účastníkům trhu nebo jejich subjektům zúčtování, pokud jsou tito účastníci trhu nebo jejich subjekty zúčtování přímo dotčeni aktivací odezvy strany poptávky. Taková finanční náhrada nesmí vytvářet překážku pro vstup na trh pro účastníky trhu, kteří vykonávají služby agregace, ani překážku pro flexibilitu. V takových případech je tato finanční náhrada přísně omezena na krytí nákladů vzniklých dodavatelům zúčastněných zákazníků nebo jejich subjektům zúčtování během aktivace odezvy strany poptávky. Metoda výpočtu náhrady může zohledňovat přínosy, které nezávislí agregátoři poskytují jiným účastníkům trhu, a v takovém případě může být požadováno, aby agregátoři nebo zúčastnění zákazníci k takové náhradě přispěli, ale pouze tehdy, jestliže přínosy pro všechny dodavatele, zákazníky a jejich subjekty zúčtování nepřekročí přímé náklady, které jim vznikly. Tato metoda výpočtu podléhá schválení regulačním orgánem nebo jiným příslušným vnitrostátním orgánem.

5. Členské státy zajistí, aby regulační orgány nebo, pokud to vyžaduje jejich vnitrostátní právní systém, provozovatelé přenosových soustav a provozovatelé distribučních soustav v úzké spolupráci s účastníky trhu a konečnými zákazníky stanovili technické požadavky pro účast odezvy strany poptávky na všech trzích s elektřinou, a to na základě technických charakteristik těchto trhů a schopností odezvy strany poptávky. Uvedené požadavky zahrnují účast agregovaných zatížení.

Článek 18

Vyúčtování a informace o vyúčtování

1. Členské státy zajistí, aby vyúčtování a informace o vyúčtování byly přesné, srozumitelné, jasné, stručné a uživatelsky vstřícné a byly předloženy způsobem, který konečným zákazníkům usnadňuje srovnávání. Koneční zákazníci na požádání obdrží jasné a srozumitelné vysvětlení způsobu, jakým bylo jejich vyúčtování vypracováno, a to především v případech, kdy vyúčtování není založeno na skutečné spotřebě.
2. Členské státy zajistí, aby koneční zákazníci dostávali veškerá vyúčtování a informace o vyúčtování zdarma.
3. Členské státy zajistí, aby konečným zákazníkům byla nabízena možnost elektronických vyúčtování a informací o vyúčtování a flexibilní způsoby samotné úhrady.
4. Zahrnuje-li smlouva budoucí změnu produktu nebo ceny nebo slevu, musí to být uvedeno ve vyúčtování spolu s datem, kdy k této změně dojde.
5. Zvažují-li členské státy změny požadavků na obsah vyúčtování, vedou konzultace se spotřebitelskými organizacemi.
6. Členské státy zajistí, aby vyúčtování a informace o vyúčtování splňovaly minimální požadavky stanovené v příloze I.

Článek 19

Inteligentní měřicí systémy

1. Členské státy nebo, stanoví-li tak daný členský stát, regulační orgány, ve snaze podpořit energetickou účinnost a posílit postavení konečných zákazníků, vydají důrazné doporučení, aby elektroenergetické podniky a jiní účastníci trhu optimalizovali využívání elektřiny, mimo jiné poskytováním služeb v oblasti hospodaření s energií, vypracováním inovačních vzorců pro stanovení ceny a zavedením inteligentních měřicích systémů, které jsou interoperabilní, zejména ve spojení se spotřebitelskými systémy pro hospodaření s energií a inteligentními sítěmi v souladu s příslušnými pravidly Unie o ochraně údajů.
2. Členské státy na svém území zajistí zavedení inteligentních měřicích systémů, které podpoří aktivní účast zákazníků na trhu s elektřinou. Uvedené zavedení může být předmětem posouzení nákladů a přínosů, které se provede v souladu se zásadami stanovenými v příloze II.
3. Členské státy, které přistoupí k zavedení inteligentních měřicích systémů, přijmou a zveřejní minimální funkční a technické požadavky na inteligentní měřicí systémy, které mají být na jejich území zavedeny, v souladu s článkem 20 a přílohou II. Členské státy zajistí interoperabilitu těchto inteligentních měřicích systémů a jejich schopnost poskytovat výstupy pro spotřebitelské systémy pro hospodaření s energií. Členské státy v tomto směru řádně zohlední příslušné dostupné normy včetně norem umožňujících interoperabilitu, osvědčené postupy a význam rozvoje inteligentních sítí a vnitřního trhu s elektřinou.
4. Členské státy, které přistoupí k zavedení inteligentních měřicích systémů, zajistí, aby koneční zákazníci transparentním a nediskriminačním způsobem přispívali k úhradě s tím spojených nákladů, přičemž zohlední dlouhodobé přínosy pro celý hodnotový řetězec. Členské státy nebo, stanoví-li tak daný členský stát, určené příslušné orgány toto zavádění na svém území pravidelně sledují, aby měly přehled o zajištění přínosů pro spotřebitele.
5. Pokud je zavedení inteligentních měřicích systémů v důsledku posouzení nákladů a přínosů podle odstavce 2 vyhodnoceno negativně, členské státy zajistí, aby bylo toto posouzení alespoň jednou za čtyři roky nebo častěji revidováno v návaznosti na významné změny v předpokladech, z nichž vycházelo, technický pokrok a vývoj trhu. Jakmile je výsledek aktualizovaného posouzení nákladové efektivity k dispozici, oznámí jej členské státy Komisi.
6. Ustanovení o inteligentních měřicích systémech uvedená v této směrnici se použijí na budoucí zařízení a na zařízení nahrazující starší inteligentní elektroměry. Inteligentní měřicí systémy, které jsou již nainstalovány nebo u nichž k „zahájení prací“, došlo před 4. červencem 2019, mohou zůstat nadále v provozu po celou dobu své životnosti, avšak v případě inteligentních měřicích systémů, které nesplňují požadavky článku 20 a přílohy II, nesmějí být tyto spotřebiče v provozu po 5. červenci 2031.

Pro účely tohoto odstavce se „zahájením prací“ rozumí zahájení stavebních prací na investici nebo první pevný závazek objednat vybavení nebo jiný závazek, který činí investici nevratnou, podle toho, co nastane dříve. Nákup pozemků a přípravné práce, jako je získání povolení a provádění předběžných studií proveditelnosti, se nepovažují za zahájení prací. V případě převzetí se „zahájením prací“ rozumí okamžik nabytí aktiv přímo vázaných k nabytí podniku.

Článek 20

Funkce inteligentních měřicích systémů

Pokud je zavedení inteligentních měřicích systémů na základě posouzení nákladů a přínosů podle čl. 19 odst. 2 vyhodnoceno pozitivně nebo jsou inteligentní měřicí systémy zaváděny systematicky po 4. červenci 2019, členské státy zavedou inteligentní měřicí systémy v souladu s evropskými normami, přílohou II a těmito požadavky:

- a) inteligentní měřicí systémy přesně měří skutečnou spotřebu elektřiny a jsou schopny poskytovat konečným zákazníkům informace o spotřebě v pásmech časově rozlišeného tarifu. Ověřené údaje o historické spotřebě jsou konečným zákazníkům na požádání snadno a bezpečně dostupné bez dalších nákladů a ve vizuálním znázornění. Neověřené údaje o spotřebě v téměř reálném čase jsou konečným zákazníkům rovněž snadno a bezpečně dostupné bez dalších nákladů prostřednictvím standardizovaného rozhraní nebo dálkového přístupu, a to za účelem podpory automatizovaných programů zvyšování energetické účinnosti, jakož i podpory odezvy strany poptávky a dalších služeb;

- b) bezpečnost inteligentních měřicích systémů a datových komunikací je zajištěna v souladu s příslušnými bezpečnostními pravidly Unie, s náležitým zohledněním nejlepších dostupných technologií pro zajištění nejvyšší úrovně kybernetické bezpečnosti při současném přihlídnutí k nákladům a zásadám proporcionality;
- c) ochrana soukromí konečných zákazníků a údajů o nich je zajištěna v souladu s příslušnými pravidly Unie v oblasti ochrany údajů a soukromí;
- d) provozovatelé elektroměrů zajistí, aby elektroměry aktivních zákazníků, kteří dodávají elektřinu do sítě, mohly započítávat elektřinu dodanou do sítě z prostor aktivních zákazníků;
- e) pokud o to koneční zákazníci požádají, jsou jim nebo třetí osobě jednající jejich jménem zpřístupněny v souladu s prováděcími akty přijatými podle článku 24 údaje o elektřině, kterou dodali do sítě, a údaje o jejich spotřebě, a to prostřednictvím standardizovaného komunikačního rozhraní nebo dálkového přístupu a ve snadno srozumitelném formátu umožňujícím srovnání nabídek na rovnocenném základě;
- f) před instalací inteligentních elektroměrů nebo při ní jsou konečným zákazníkům poskytnuty patřičné rady a informace, zejména ohledně plného potenciálu inteligentních elektroměrů, pokud jde o správu odečtů a sledování spotřeby energie, jakož i ohledně shromažďování a zpracování osobních údajů v souladu s použitelnými pravidly Unie o ochraně údajů;
- g) inteligentní měřicí systémy umožňují konečným zákazníkům, aby měření a vypořádání probíhalo se stejným časovým rozlišením, jako je interval zúčtování odchylek na vnitrostátním trhu.

Pro účely prvního pododstavce písm. e) musí mít koneční zákazníci rovněž možnost získat své údaje z měření nebo je předávat jiné straně bez dalších nákladů a v souladu se svým právem na přenositelnost údajů na základě pravidel Unie o ochraně údajů.

Článek 21

Nárok na inteligentní elektroměr

1. Pokud je zavedení inteligentních měřicích systémů na základě posouzení nákladů a přínosů podle čl. 19 odst. 2 vyhodnoceno negativně a pokud nejsou inteligentní měřicí systémy systematicky zavedeny, členské státy zajistí, aby měl každý konečný zákazník za úhradu souvisejících nákladů na požádání a za spravedlivých, přiměřených a nákladově efektivních podmínek nárok na instalaci nebo v příslušných případech modernizaci inteligentního elektroměru, který:
 - a) je-li to technicky proveditelné, je vybaven funkcemi uvedenými v článku 20, nebo minimálním souborem funkcí, které členské státy určí a zveřejní na vnitrostátní úrovni v souladu s přílohou II;
 - b) je interoperabilní a je schopen zajistit požadované propojení měřicí infrastruktury se spotřebitelskými systémy pro hospodaření s energií v téměř reálném čase.
2. Pokud jde o žádost zákazníka o inteligentní elektroměr podle odstavce 1, členské státy nebo, pokud tak daný členský stát stanovil, určené příslušné orgány:
 - a) zajistí, aby nabídka pro konečného zákazníka žádajícího o instalaci inteligentního elektroměru výslovně uváděla a jasně popisovala:
 - i) funkce a interoperabilitu, které je inteligentní elektroměr schopen podporovat, a služby, které jsou realizovatelné, jakož i přínosy, kterých lze díky danému inteligentnímu elektroměru v dané době reálně dosáhnout;
 - ii) případné související náklady, které by hradil konečný zákazník;
 - b) zajistí, aby byl elektroměr instalován v přiměřené době, nejpozději do čtyř měsíců od podání žádosti zákazníkem;
 - c) pravidelně a přinejmenším každé dva roky přezkoumají a zveřejní související náklady a sledují jejich vývoj v důsledku technologického pokroku a potenciálních modernizací měřicího systému.

Článek 22

Běžné elektroměry

1. Pokud koneční zákazníci nemají inteligentní elektroměry, členské státy zajistí, aby byly konečným zákazníkům poskytnuty individuální běžné elektroměry, které přesně měří jejich skutečnou spotřebu.
2. Členské státy zajistí, aby koneční zákazníci mohli snadno odečítat údaje ze svých běžných elektroměrů, ať už přímo nebo nepřímo prostřednictvím on-line rozhraní nebo jiného vhodného rozhraní.

Článek 23

Správa údajů

1. Při stanovování pravidel pro správu a výměnu údajů členské státy, nebo pokud tak členský stát stanovil, určené příslušné orgány stanoví pravidla týkající se přístupu k údajům konečného zákazníka způsobilými osobami v souladu s tímto článkem a platným právním rámcem Unie. Pro účely této směrnice se údaji rozumí, že zahrnují údaje z měření a o spotřebě, jakož i údaje potřebné ke změně dodavatele zákazníka, odezvě strany poptávky a dalším službám.
2. Členské státy organizují správu údajů, aby zajistily efektivní a bezpečný přístup k údajům a jejich výměnu, jakož i ochranu údajů a bezpečnost údajů.

Nezávisle na modelu správy údajů používaném v jednotlivých členských státech osoby odpovědné za správu údajů poskytnou kterékoli způsobilé osobě přístup k údajům konečného zákazníka v souladu s ustanoveními odstavce 1. Způsobilé osoby by měly mít požadované údaje k dispozici bez diskriminace a současně. Přístup k údajům je snadný a příslušné postupy pro obdržení přístupu k údajům se zveřejní.

3. Pravidla pro přístup k údajům a uchování údajů pro účely této směrnice musí být v souladu s příslušným právem Unie.

Zpracovávání osobních údajů prováděné v rámci této směrnice se provádí v souladu s nařízením (EU) 2016/679.

4. Členské státy, nebo pokud tak daný členský stát stanovil, určené příslušné orgány udělují osobám odpovědným za správu údajů oprávnění a osvědčení nebo nad těmito osobami, tam kde je to relevantní, vykonávají dohled, aby zajistily, že tyto osoby splňují požadavky této směrnice.

Aniž jsou dotčeny úkoly pověřenců pro ochranu osobních údajů podle nařízení (EU) 2016/679, mohou se členské státy rozhodnout, že od osob odpovědných za správu údajů budou vyžadovat, aby jmenovaly kontrolory shody, kteří odpovídají za sledování provádění opatření přijatých uvedenými osobami s cílem zajistit nediskriminační přístup k údajům a soulad s požadavky této směrnice.

Členské státy mohou za účelem plnění povinností podle tohoto odstavce určit kontrolory shody nebo subjekty uvedené v čl. 35 odst. 2 písm. d) této směrnice.

5. Konečným zákazníkům nesmějí být za přístup k jejich údajům nebo za jejich žádost o zpřístupnění jejich údajů účtovány žádné dodatečné náklady.

Členské státy jsou odpovědné za stanovení příslušných poplatků za přístup k údajům způsobilými osobami.

Členské státy nebo, pokud tak členský stát stanovil, určené příslušné orgány zajistí, aby poplatky účtované regulovanými subjekty, které poskytují datové služby, byly přiměřené a rádně odůvodněné.

Článek 24

Požadavky na interoperabilitu a postupy pro přístup k údajům

1. S cílem podpořit hospodářskou soutěž na maloobchodním trhu a zabránit vzniku nadměrných administrativních nákladů pro způsobilé strany usnadní členské státy plnou interoperabilitu energetických služeb v rámci Unie.

2. Komise prostřednictvím prováděcích aktů určí požadavky na interoperabilitu a nediskriminační a transparentní postupy pro přístup k údajům uvedené v čl. 23 odst. 1. Tyto prováděcí akty se přijímají poradním postupem podle čl. 68 odst. 2.

3. Členské státy zajistí, aby elektroenergetické podniky uplatňovaly požadavky na interoperabilitu a postupy pro přístup k údajům uvedené v odstavci 2. Tyto požadavky a postupy vycházejí ze stávajících vnitrostátních postupů.

Článek 25

Jednotná kontaktní místa

Členské státy zajistí, aby byla zřízena jednotná kontaktní místa, která poskytují zákazníkům veškeré potřebné informace o jejich právech, příslušných právních předpisech a mechanismech urovnávání sporů, které mají v případě sporu k dispozici. Tato jednotná kontaktní místa mohou být součástí obecných kontaktních míst pro poskytování informací spotřebitelům.

Článek 26

Právo na mimosoudní urovnání sporů

1. Členské státy zajistí konečným zákazníkům přístup k jednoduchým, spravedlivým, transparentním, nezávislým, účinným a efektivním mechanismům mimosoudního urovnání sporů, pokud jde o urovnávání sporů týkajících se práv a povinností stanovených touto směrnicí, prostřednictvím nezávislého mechanismu jako je například veřejný ochránce práv pro energetiku, orgán sdružující spotřebitele nebo regulační orgán. Pokud je konečný zákazník spotřebitelem ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/11/EU ⁽²³⁾, musí tyto mechanismy mimosoudního urovnání sporů splňovat požadavky na kvalitu stanovené ve směrnici 2013/11/EU a v odůvodněných případech poskytovat systém odškodnění nebo náhrad.

2. V případě potřeby členské státy zajistí, aby subjekty alternativního řešení sporů spolupracovaly za účelem nalezení jednoduchého, spravedlivého, transparentního, nezávislého, efektivního a účinného mechanismu mimosoudního urovnání sporů v případě jakéhokoli sporu, který vznikne v souvislosti s produkty nebo službami spojenými s jakýmkoli produktem nebo službou nebo balíkem produktů či služeb, které spadají do oblasti působnosti této směrnice.

3. Účast elektroenergetických podniků na mechanismech mimosoudního urovnání sporů pro zákazníky v domácnostech je povinná, ledaže členský stát Komisi prokáže, že jiné mechanismy jsou stejně účinné.

Článek 27

Univerzální služba

1. Členské státy zajistí, aby všichni zákazníci v domácnostech, a pokud to členské státy uznají za vhodné, i malé podniky mohli využívat univerzální služby, což znamená mít na jejich území právo na dodávky elektřiny ve stanovené kvalitě za konkurenční, jednoduše a jasně srovnatelné, transparentní a nediskriminační ceny. Aby zabezpečily poskytování univerzální služby, mohou členské státy určit dodavatele poslední instance. Členské státy uloží provozovatelům distribučních soustav povinnost připojit zákazníky do sítě za podmínek a při dodržení sazeb stanovených postupem podle čl. 59 odst. 7. Tato směrnice nebrání členským státům, aby posilovaly tržní postavení zákazníků v domácnostech a malých a středních zákazníků mimo domácnosti podporou možnosti dobrovolného sdružování se pro zastupování této kategorie zákazníků.

2. Odstavec 1 musí být prováděn transparentním a nediskriminačním způsobem a nesmí bránit svobodnému výběru dodavatele stanovenému v článku 4.

⁽²³⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/11/EU ze dne 21. května 2013 o alternativním řešení spotřebitelských sporů a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 a směrnice 2009/22/ES (směrnice o alternativním řešení spotřebitelských sporů) (Úř. věst. L 165, 18.6.2013, s. 63).

Článek 28

Zranitelní zákazníci

1. Členské státy přijmou vhodná opatření na ochranu zákazníků, a zejména zabezpečí, aby existovaly dostatečné záruky na ochranu zranitelných zákazníků. V této souvislosti každý členský stát vymezí pojem zranitelných zákazníků, který může odkazovat na energetickou chudobu, a mimo jiné na zákaz odpojení těchto zákazníků v kritických obdobích. Pojem zranitelných zákazníků může zahrnovat výši příjmů, podíl výdajů na energii v rámci disponibilního příjmu, energetickou účinnost domácností, kritickou závislost na elektrických zařízeních ze zdravotních důvodů, věk nebo jiná kritéria. Členské státy zajistí uplatňování práv a povinností spojených se zranitelnými zákazníky. Zejména přijmou opatření na ochranu zákazníků z odlehklých oblastí. Členské státy zabezpečí vysokou úroveň ochrany spotřebitele, zejména s ohledem na transparentnost týkající se smluvních podmínek, obecných informací a mechanismů urovnání sporů.

2. Členské státy přijmou vhodná opatření, mezi něž patří například poskytování dávek v systémech sociálního zabezpečení k zajištění nezbytných dodávek pro zranitelné zákazníky nebo podpora zlepšování energetické účinnosti, s cílem řešit případy energetické chudoby zjištěné podle čl. 3 odst. 3 písm. d) nařízení (EU) 2018/1999, a to i v širším kontextu chudoby. Tato opatření nesmějí bránit účinnému otevření trhu stanovenému v článku 4 ani fungování trhu a jsou případně oznámena Komisi v souladu s čl. 9 odst. 4. V oznámeních mohou být uvedena i opatření přijatá v rámci obecného systému sociálního zabezpečení.

Článek 29

Energetická chudoba

Při odhadování počtu domácností trpících energetickou chudobou podle čl. 3 odst. 3 písm. d) nařízení (EU) 2018/1999 členské státy stanoví a zveřejní soubor kritérií, která mohou zahrnovat nízký příjem, vysoký podíl výdajů na energii v rámci disponibilních příjmů a nízkou energetickou účinnost.

V této souvislosti a v souvislosti s čl. 5 odst. 5 poskytne Komise pokyny týkající se definice „značného počtu domácností trpících energetickou chudobou“, přičemž vychází z předpokladu, že jakýkoliv podíl domácností trpících energetickou chudobou lze považovat za značný.

KAPITOLA IV

PROVOZOVÁNÍ DISTRIBUČNÍ SOUSTAVY

Článek 30

Určení provozovatelů distribučních soustav

Členské státy určí nebo požádají podniky, které vlastní distribuční soustavu nebo za ni odpovídají, aby na dobu stanovenou členskými státy s přihlédnutím k účinnosti a hospodářské rovnováze určily jednoho nebo více provozovatelů distribučních soustav.

Článek 31

Úkoly provozovatelů distribučních soustav

1. Provozovatel distribuční soustavy odpovídá za zajištění dlouhodobé schopnosti soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku po distribuci elektřiny a za hospodárný způsob provozu, údržby a rozvoje bezpečné, spolehlivé a účinné distribuční soustavy elektřiny ve své oblasti s náležitým ohledem na životní prostředí a energetickou účinnost.

2. V žádném případě nesmí dodavatel diskriminovat uživatele soustavy nebo kategorie uživatelů soustavy, zejména pokud jde o zvýhodňování podniků ve skupině s ním.

3. Provozovatel distribuční soustavy poskytuje uživatelům soustavy informace, které potřebují pro účinný přístup k soustavě, včetně jejího účinného využití.

4. Členský stát může uložit provozovateli distribuční soustavy, aby při nasazování výrobních zařízení dával přednost zařízením využívajícím obnovitelné zdroje nebo využívajícím vysoce účinnou kombinovanou výrobu tepla a elektřiny, jak stanoví článek 12 nařízení (EU) 2019/943.
5. Pokud plní tuto funkci, jedná každý provozovatel distribuční soustavy jako neutrální zprostředkovatel na trhu při obstarávání energie, kterou používá ke krytí energetických ztrát ve své soustavě, transparentními, nediskriminačními a tržními postupy.
6. Pokud je provozovatel distribuční soustavy odpovědný za obstarávání produktů a služeb nezbytných pro efektivní, spolehlivý a bezpečný provoz distribuční soustavy, musí být pravidla přijata za tímto účelem provozovatelem distribuční soustavy objektivní, transparentní a nediskriminační a vypracují se ve spolupráci s provozovateli přenosové soustavy a dalšími relevantními účastníky trhu. Podmínky poskytování těchto produktů a služeb provozovateli distribučních soustav, případně včetně pravidel a sazeb, se stanoví v souladu s čl. 59 odst. 7 nediskriminačním způsobem odrážejícím náklady a zveřejní se.
7. Při provádění úkolů uvedených v odst. 6 obstarává provozovatel distribuční soustavy nefrekvenční podpůrné služby nezbytné pro jeho soustavu transparentními, nediskriminačními a tržními postupy, pokud regulační orgán nedospěl k závěru, že tržní poskytování nefrekvenčních podpůrných služeb je ekonomicky neefektivní, a neudělil výjimku. Povinnost obstarávat nefrekvenční podpůrné služby se nevztahuje na plně integrované komponenty sítě.
8. Obstaráváním produktů a služeb uvedených v odst. 6 se zajistí účinné zapojení všech kvalifikovaných účastníků trhu, včetně účastníků trhu nabízejících energii z obnovitelných zdrojů, účastníků trhu vykonávajících služby odezvy strany poptávky, provozovatelů zařízení pro ukládání energie a účastníků trhu vykonávajících služby agregace, a to zejména tím, že se bude od regulačních orgánů a provozovatelů distribučních soustav v úzké spolupráci se všemi účastníky trhu, jakož i provozovatelů přenosových soustav, vyžadovat, aby na základě technických charakteristik těchto trhů a schopností všech účastníků trhu vymezili technické požadavky pro účast na těchto trzích.
9. Provozovatelé distribučních soustav spolupracují s provozovateli přenosových soustav za účelem účinného zapojení účastníků trhu, kteří jsou k jejich síti připojeni, do maloobchodních, velkoobchodních a vyrovnávacích trhů. Poskytování služeb výkonové rovnováhy, které pocházejí ze zdrojů nacházejících se v distribuční soustavě, se dohodne s příslušným provozovatelem přenosové soustavy v souladu s článkem 57 nařízení (EU) 2019/943 a s článkem 182 nařízení Komise (EU) 2017/1485 ⁽²⁴⁾.
10. Členské státy nebo jimi určené příslušné orgány mohou provozovatelům distribučních soustav povolit vykonávání jiných činností, než jsou činnosti uvedené v této směrnici a v nařízení (EU) 2019/943, pokud jsou tyto činnosti nezbytné k tomu, aby provozovatelé distribučních soustav plnili své povinnosti podle této směrnice nebo nařízení (EU) 2019/943, a regulační orgán posoudil nezbytnost takové výjimky. Tímto odstavcem není dotčeno právo provozovatelů distribučních soustav vlastnit, vyvíjet, spravovat nebo provozovat jiné sítě než elektroenergetické sítě, pokud členský stát nebo určený příslušný orgán takové právo udělil.

Článek 32

Pobídky pro využívání flexibility v distribučních sítích

1. Členské státy stanoví nezbytný regulační rámec, jenž provozovatelům distribučních soustav umožní obstarávat služby flexibility, včetně řízení přetížení ve své oblasti, za účelem zlepšování efektivity provozu a rozvoje distribuční soustavy, a bude je k tomu motivovat. Regulační rámec zejména zajistí, aby provozovatelé distribučních soustav získávali služby ze zdrojů, jako jsou distribuovaná výroba, odezva strany poptávky nebo ukládání energie, a podpoří přijímání opatření v oblasti energetické účinnosti, pokud tyto služby nákladově efektivně snižují potřebu modernizovat nebo nahradit elektroenergetické kapacity a podporují efektivní a bezpečný provoz distribuční soustavy. Provozovatelé distribučních soustav obstarávají tyto služby transparentními, nediskriminačními a tržními postupy, pokud regulační orgány nestanoví, že obstarávání takových služeb není ekonomicky efektivní, nebo že by vedlo k závažnému narušení trhu nebo k vyšším přetížením.

⁽²⁴⁾ Nařízení Komise (EU) 2017/1485 ze dne 2. srpna 2017, kterým se stanoví rámcový pokyn pro provoz elektroenergetických přenosových soustav (Úř. věst. L 220, 25.8.2017, s. 1).

2. Provozovatelé distribučních soustav, s výhradou schválení regulačním orgánem, nebo regulační orgán sám vymezi transparentním a participativním postupem, který zahrnuje všechny příslušné uživatele soustavy a provozovatele přenosové soustavy, specifikace pro obstarávané služby flexibility a případně standardizované tržní produkty pro takové služby alespoň na vnitrostátní úrovni. Specifikace zajistí účinné a nediskriminační zapojení všech účastníků trhu, včetně účastníků trhu nabízejících energii z obnovitelných zdrojů, účastníků trhu vykonávajících služby odezvy strany poptávky, provozovatelů zařízení pro ukládání energie a účastníků trhu vykonávajících služby agregace. Provozovatelé distribučních soustav si vyměňují veškeré nezbytné informace a koordinují činnost s provozovateli přenosových soustav, aby zajistili optimální využití zdrojů a bezpečný a efektivní provoz soustavy a napomáhali rozvoji trhu. Provozovatelům distribučních soustav by za obstarávání takových služeb měla být poskytnuta přiměřená odměna, aby získali zpět alespoň přiměřené příslušné náklady, včetně výdajů na potřebné informační a komunikační technologie a nákladů na infrastrukturu.
3. Rozvoj distribuční soustavy vychází z transparentního plánu rozvoje sítě, který provozovatel distribuční soustavy alespoň každé dva roky zveřejní a předloží regulačnímu orgánu. Plán rozvoje sítě musí zajistit transparentnost ohledně služeb flexibility, které budou ve střednědobém a dlouhodobém horizontu zapotřebí, a obsahovat plánované investice v příštích pěti až deseti letech se zvláštním důrazem na hlavní distribuční infrastrukturu, která je nezbytná k připojení nových výrobních kapacit a nových spotřebičů, včetně dobíjecích stanic pro elektrická vozidla. Plán rozvoje sítě musí rovněž zahrnovat využití odezvy strany poptávky, energetické účinnosti, zařízení pro ukládání energie nebo jiných zdrojů, které provozovatel distribuční soustavy používá jako alternativu k rozšiřování soustavy.
4. Provozovatel distribuční soustavy konzultují plán rozvoje sítě se všemi relevantními uživateli soustavy a relevantními provozovateli přenosové soustavy. Provozovatel distribuční soustavy zveřejní výsledky konzultačního procesu a plán rozvoje sítě a předloží je regulačnímu orgánu. Regulační orgán může požadovat změny plánu.
5. Členské státy se mohou rozhodnout neuplatňovat povinnost podle odstavce 3 na integrované energetické podniky sloužící méně než 100 000 připojeným zákazníkům nebo obsluhující malé izolované soustavy.

Článek 33

Integrace elektromobility do elektroenergetické sítě

1. Aniž je dotčena směrnice Evropského parlamentu a rady 2014/94/EU ⁽²⁵⁾, členské státy stanoví nezbytný regulační rámec, aby usnadnily připojení veřejně přístupných a soukromých dobíjecích stanic k distribučním sítím. Členské státy zajistí, aby provozovatelé distribučních soustav na nediskriminačním základě spolupracovali se všemi podniky, které vlastní, vyvíjí, provozují nebo spravují dobíjecí stanice pro elektrická vozidla, též pokud jde o připojení k síti.
2. Provozovatelé distribučních soustav nesmějí vlastnit, vyvíjet, spravovat ani provozovat dobíjecí stanice pro elektrická vozidla s výjimkou případů, kdy provozovatelé distribučních soustav vlastní soukromé dobíjecí stanice výlučně pro své vlastní použití.
3. Odchylně od odstavce 2 mohou členské státy provozovatelům distribučních soustav povolit vlastnit, vyvíjet, spravovat nebo provozovat dobíjecí stanice pro elektrická vozidla, pokud jsou splněny všechny tyto podmínky:
 - a) po otevřeném, transparentním a nediskriminačním výběrovém řízení, které přezkoumal a schválil regulační orgán, nebylo právo vlastnit, vyvíjet, spravovat, nebo provozovat dobíjecí stanice pro elektrická vozidla uděleno jiným osobám nebo jiné osobě nemohly tyto služby poskytnout za přijatelnou cenu a včas.
 - b) regulační orgán provedl předběžný přezkum podmínek výběrového řízení podle písmene a) a udělil svůj souhlas;
 - c) provozovatel distribuční soustavy provozuje dobíjecí stanice na základě přístupu třetí osoby v souladu s článkem 6 a nediskriminuje uživatele soustavy nebo kategorie uživatelů soustavy, zejména pokud jde o zvýhodňování podniků ve skupině s ním.

⁽²⁵⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/94/EU ze dne 22. října 2014 o zavěšení infrastruktury pro alternativní paliva (Úř. věst. L 307, 28.10.2014, s. 1).

Regulační orgán může vypracovat obecné pokyny nebo ustanovení o zadávání zakázek, aby provozovatelům distribučních soustav pomohl zajistit spravedlivé výběrové řízení.

4. Pokud členské státy splnily podmínky stanovené v odstavci 3, členské státy nebo jejich určené příslušné orgány v pravidelných intervalech nebo alespoň každých pět let provádějí veřejnou konzultaci, aby znovu posoudily potenciální zájem účastníků trhu vlastnit, vyvíjet, provozovat nebo spravovat dobíjecí stanice pro elektrická vozidla. Pokud z veřejné konzultace vyplýne, že vlastnit, vyvíjet, provozovat nebo spravovat tyto dobíjecí stanice mohou jiné osoby, členské státy zajistí, aby byly činnosti provozovatelů distribučních soustav v tomto ohledu postupně ukončeny pod podmínkou, že bude úspěšně dokončeno výběrové řízení uvedené v odst. 3 písm. a). Jako součást podmínek v rámci tohoto řízení mohou regulační orgány provozovatelům distribučních soustav povolit, aby získali zpět zbytkovou hodnotu investic vložených do dobíjecí infrastruktury.

Článek 34

Úkoly provozovatelů distribučních soustav v oblasti správy údajů

Členské státy zajistí, aby všechny způsobilé osoby měly bez diskriminace přístup k údajům za jasných a rovných podmínek, a to v souladu s příslušnými pravidly ochrany údajů. V členských státech, kde byly v souladu s článkem 19 zavedeny inteligentní měřicí systémy a provozovatelé distribučních soustav se účastní správy údajů, zahrnují programy shody podle čl. 35 odst. 2 písm. d) zvláštní opatření za účelem vyloučení diskriminačního přístupu k údajům způsobilými osobami, jak stanoví článek 23. Pokud se na provozovatele distribučních soustav nevztahuje čl. 35 odst. 1, 2 nebo 3, přijmou členské státy veškerá nezbytná opatření, aby zajistily, že vertikálně integrované podniky nemají privilegovaný přístup k údajům pro účely provádění svých dodavatelských činností.

Článek 35

Oddělení vlastnictví provozovatelů distribučních soustav

1. Je-li provozovatel distribuční soustavy součástí vertikálně integrovaného podniku, musí být nezávislý, přinejmenším pokud jde o jeho právní formu, organizaci a rozhodování, na ostatních činnostech, které nesouvisí s distribucí. Tento požadavek nepředstavuje povinnost oddělit vlastnění aktiv provozovatele distribuční soustavy od vertikálně integrovaného podniku.

2. Kromě požadavků odstavce 1, pokud je provozovatel distribuční soustavy součástí vertikálně integrovaného podniku, musí být nezávislý, pokud jde o organizaci a rozhodování, na ostatních činnostech, které nesouvisí s distribucí. Aby se tohoto dosáhlo, použijí se tato minimální kritéria:

- a) osoby odpovědné za řízení provozovatele distribuční soustavy nesmějí být zapojeny do podnikových struktur integrovaného elektroenergetického podniku přímo nebo nepřímo pověřených běžným provozem spojeným s výrobou, přenosem a dodávkami elektriny;
- b) musí být přijata vhodná opatření, aby profesionální zájmy osob odpovědných za řízení provozovatele distribuční soustavy byly brány v úvahu takovým způsobem, který zajišťuje, že jsou schopny jednat nezávisle;
- c) provozovatel distribuční soustavy má účinná rozhodovací práva nezávislá na integrovaném elektroenergetickém podniku, pokud jde o aktiva nutná pro provoz, údržbu nebo rozvoj soustavy. K plnění těchto úkolů musí mít provozovatel distribuční soustavy k dispozici potřebné zdroje, včetně lidských, technických, fyzických a finančních zdrojů. Nemělo by to bránit existenci náležitých koordinačních mechanismů zajišťujících ochranu práv mateřské společnosti na dohled nad řízením a hospodařením, pokud jde o návratnost aktiv v dceřiné společnosti, nepřímo regulovaných v souladu s čl. 59 odst. 7. Umožňuje to mateřské společnosti zejména schvalovat roční finanční plán nebo jakýkoli rovnocenný nástroj provozovatele distribuční soustavy a stanovovat paušální limity pro úroveň zadluženosti své dceřiné společnosti. Neumožňuje to mateřské společnosti vydávat příkazy týkající se běžného provozu, ani pokud jde o jednotlivá rozhodnutí týkající se výstavby nebo modernizace distribučního vedení nepřekračující podmínky schváleného finančního plánu nebo jakéhokoli rovnocenného nástroje; a

- d) provozovatel distribuční soustavy stanoví program shody, který stanoví opatření přijímaná za účelem vyloučení diskriminačního chování a zajistí dostatečné sledování plnění programu. Program shody stanoví konkrétní povinnosti zaměstnanců potřebné pro splnění tohoto cíle. Osoba nebo subjekt pověřený sledováním programu shody, kontrolor shody provozovatele distribuční soustavy, předkládá regulačnímu orgánu uvedenému v čl. 57 odst. 1 výroční zprávu s popisem přijatých opatření. Tato zpráva se zveřejňuje. Kontrolor shody provozovatele distribuční soustavy musí být plně nezávislý a k plnění svých úkolů musí mít přístup ke všem nezbytným informacím provozovatele distribuční soustavy i případných podniků ve skupině.
3. Je-li provozovatel distribuční soustavy součástí vertikálně integrovaného podniku, zajistí členské státy, aby činnosti provozovatele distribuční soustavy byly sledovány regulačními orgány či jinými příslušnými orgány, aby nemohl vertikální integraci využívat k narušování hospodářské soutěže. Vertikálně integrovaní provozovatelé distribučních soustav zejména nesmějí ve svém vystupování a v rámci prosazování své obchodní značky uvádět v omyl, pokud jde o oddělenou identitu dodavatelské divize vertikálně integrovaného podniku.
4. Členské státy se mohou rozhodnout neuplatňovat odstavce 1, 2 a 3 na integrované elektroenergetické podniky sloužící méně než 100 000 připojeným zákazníkům nebo obsluhující malé izolované soustavy.

Článek 36

Vlastnění zařízení pro ukládání energie provozovateli distribučních soustav

1. Provozovatelé distribučních soustav nesmějí vlastnit, vyvíjet, spravovat ani provozovat zařízení pro ukládání energie.
2. Odchylně od odstavce 1 mohou členské státy provozovatelům distribučních soustav povolit vlastnit, vyvíjet, spravovat nebo provozovat zařízení pro ukládání energie, která jsou plně integrovanými komponenty sítě a v jejichž případě regulační orgán udělil svůj souhlas, nebo pokud jsou splněny všechny tyto podmínky:
- a) po otevřeném, transparentním a nediskriminačním výběrovém řízení, které přezkoumal a schválil regulační orgán nebylo právo vlastnit, vyvíjet, spravovat, nebo provozovat taková zařízení uděleno jiným osobám, nebo jiné osoby nemohly tyto služby poskytnout za přijatelnou cenu a včas.
 - b) taková zařízení jsou nezbytná k tomu, aby provozovatelé distribučních soustav mohli plnit své povinnosti podle této směrnice, pokud jde o efektivní, spolehlivý a bezpečný provoz distribuční soustavy, a nepoužívají se pro nákup nebo prodej elektřiny na trzích s elektřinou, a
 - c) regulační orgán posoudil nezbytnost takové odchylky a provedl posouzení výběrového řízení, včetně podmínek výběrového řízení, a udělil svůj souhlas.

Regulační orgán může vypracovat obecné pokyny nebo ustanovení o zadávání zakázek, aby provozovatelům distribučních soustav pomohl zajistit spravedlivé výběrové řízení.

3. Regulační orgány v pravidelných intervalech nebo alespoň každých pět let provádějí veřejnou konzultaci ohledně stávajících zařízení pro ukládání energie, aby posoudily potenciální volné prostředky a zájem o investování do takových zařízení. Pokud z veřejné konzultace na základě posouzení regulačním orgánem vyplývá, že vlastnit, vyvíjet, provozovat nebo spravovat tato zařízení nákladově efektivním způsobem mohou třetí osoby, regulační orgány zajistí, aby byly činnosti provozovatelů distribučních soustav v tomto ohledu během 18 měsíců postupně ukončeny. Jako součást podmínek tohoto postupu mohou regulační orgány provozovatelům distribučních soustav povolit, aby obdrželi přiměřenou finanční náhradu, zejména získali zpět zbytkovou hodnotu investic, které vložili do zařízení pro ukládání energie.

4. Odstavec 3 se nevztahuje na plně integrované komponenty sítě a ani na běžnou dobu amortizace nových zařízení pro ukládání využívajících baterie, u nichž bylo konečné investiční rozhodnutí učiněno do 4. července 2019, za předpokladu, že taková zařízení pro ukládání využívající baterie:

- a) jsou k síti připojena nejpozději dva roky poté;
- b) jsou integrována do distribuční soustavy;

- c) jsou používána výhradně k okamžité obnově bezpečnosti sítě v reakci na nepředvídané události, k nimž v této síti dojde, pokud je toto obnovovací opatření zahájeno okamžitě a je ukončeno, jakmile lze problém vyřešit obvyklým redispečinkem;
- d) nejsou využívána k nákupu nebo prodeji elektřiny na trzích s elektřinou včetně trhů pro zajišťování výkonové rovnováhy.

Článek 37

Povinnost provozovatelů distribučních soustav zachovávat důvěrnost

Aniž je dotčen článek 55 nebo kterákoli jiná zákonná povinnost poskytovat informace, musí provozovatel distribuční soustavy zachovávat důvěrnost informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu a o kterých se dozví při výkonu své činnosti, a musí zabránit tomu, aby byly informace o jeho vlastních činnostech, které mohou být výhodné z obchodního hlediska, poskytovány diskriminačním způsobem.

Článek 38

Uzavřené distribuční soustavy

1. Členské státy mohou regulačním orgánům nebo jiným příslušným orgánům uložit, aby soustavu, která distribuuje elektřinu v rámci geograficky vymezené průmyslové či obchodní zóny nebo zóny sdílených služeb a která nezajišťuje, aniž je dotčen odstavec 4, dodávky pro zákazníky v domácnostech, klasifikovaly jako uzavřenou distribuční soustavu, pokud:

- a) jsou provoz či výrobní proces uživatelů této soustavy ze zvláštních technických či bezpečnostních důvodů integrovány; nebo
- b) tato soustava distribuuje elektřinu zejména vlastníkově či provozovateli této soustavy nebo podnikům ve skupině s nimi.

2. Uzavřené distribuční soustavy se pro účely této směrnice považují za distribuční soustavy. Členské státy mohou regulačním orgánům uložit, aby provozovatele uzavřené distribuční soustavy osvobodily od:

- a) povinnosti podle čl. 31 odst. 5 a 7 obstarávat energii, kterou používá ke krytí energetických ztrát, a nefrekvenční podpůrné služby ve své soustavě transparentními, nediskriminačními a tržními postupy;
- b) povinnosti podle čl. 6 odst. 1, aby sazby nebo metodiky pro jejich výpočet byly před vstupem v platnost schváleny v souladu s čl. 59 odst. 1;
- c) požadavku podle čl. 32 odst. 1 na obstarání služeb flexibility a na rozvoj jejich systémů podle čl. 32 odst. 3 na základě plánů rozvoje sítě;
- d) požadavku podle čl. 33 odst. 2 týkajícího se zákazu vlastnit, vyvíjet, spravovat nebo provozovat dobýjecí stanice pro elektrická vozidla; a
- e) požadavku podle čl. 36 odst. 1 týkajícího se zákazu vlastnit, vyvíjet, spravovat nebo provozovat zařízení pro ukládání energie.

3. Pokud je udělena výjimka podle odstavce 2, jsou uplatňované sazby nebo metodiky pro jejich výpočet přezkoumávány a schvalovány v souladu s čl. 59 odst. 1 na žádost uživatele uzavřené distribuční soustavy.

4. Nahodilé používání malým počtem domácností se zaměstnáním nebo podobným spojením s vlastníkem distribuční soustavy, které se nacházejí v oblasti obsluhované uzavřenou distribuční soustavou, nevyklučuje udělení výjimek podle odstavce 2.

Článek 39

Provozovatel kombinované soustavy

Ustanovení čl. 35 odst. 1 nebrání provozu kombinované přenosové a distribuční soustavy, pokud provozovatel dodržuje ustanovení čl. 43 odst. 1, článku 44 a 45 nebo kapitoly VI oddílu 3 nebo pokud se na něj vztahuje čl. 66 odst. 3.

KAPITOLA V

OBECNÁ PRAVIDLA PLATNÁ PRO PROVOZOVATELE PŘENOSOVÉ SOUSTAVY

Článek 40

Úkoly provozovatelů přenosových soustav

1. Každý provozovatel přenosové soustavy:
 - a) v úzké spolupráci se sousedícími provozovateli přenosových soustav a s provozovateli distribučních soustav zajišťuje dlouhodobou schopnost soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku po přenosu elektřiny a úsporným způsobem provozuje, udržuje a rozvíjí bezpečnou, spolehlivou a účinnou přenosovou soustavu s řádným ohledem na životní prostředí;
 - b) zajišťuje vhodné prostředky, díky nimž může plnit své povinnosti;
 - c) přispívá k bezpečnosti dodávek prostřednictvím přiměřené přenosové kapacity a spolehlivosti soustavy;
 - d) řídí toky elektřiny v soustavě s přihlédnutím k výměnám s jinými propojenými soustavami. Za tímto účelem provozovatel přenosové soustavy odpovídá za bezpečnost, spolehlivost a účinnost elektrizační soustavy a v této souvislosti i za zajištění dostupnosti všech nezbytných podpůrných služeb, včetně těch, které jsou poskytovány odezvou strany poptávky a zařazeními pro ukládání energie, pokud je tato dostupnost nezávislá na jiných přenosových soustavách, s nimiž je jeho soustava propojena;
 - e) poskytuje dostatečné informace provozovateli jiných soustav, s nimiž je jeho soustava propojena, aby zajistil bezpečný a efektivní provoz, koordinovaný rozvoj a interoperabilitu propojené soustavy;
 - f) zajišťuje nediskriminaci mezi uživateli soustavy a kategoriemi uživatelů soustavy, zejména pokud jde o zvýhodňování podniků ve skupině s ním;
 - g) poskytuje uživatelům soustavy informace, které potřebují pro účinný přístup k soustavě;
 - h) vybírá poplatky za přetížení a platby podle vyrovnávacího mechanismu mezi provozovateli přenosových soustav v souladu s článkem 49 nařízení (EU) 2019/943, poskytuje přístup třetím osobám a řídí jej a poskytuje vysvětlení s uvedením patřičných důvodů, pokud přístup zamítne, což sledují regulační orgány; při plnění úkolů podle tohoto článku provozovatelé přenosových soustav především usnadňují integraci trhu;
 - i) obstarává podpůrné služby, aby zajistil bezpečnost provozu;
 - j) přijme rámec pro spolupráci a koordinaci mezi regionálními koordinačními centry;
 - k) podílí se na vypracovávání evropských a vnitrostátních posouzení zdrojové přiměřenosti podle kapitoly IV nařízení (EU) 2019/943;
 - l) zajišťuje digitalizaci přenosových soustav;
 - m) zajišťuje správu údajů, včetně rozvoje systémů pro správu údajů, kybernetickou bezpečnost a ochranu údajů s výhradou platných ustanovení a pravidel, a aniž jsou dotčeny pravomoci jiných orgánů.
2. Členské státy mohou stanovit, že jednu nebo více povinností uvedených v odstavci 1 tohoto článku přidělí jinému provozovateli přenosové soustavy než tomu, který je vlastníkem dané přenosové soustavy a na kterého by se uvedené povinnosti jinak vztahovaly. Provozovatel přenosové soustavy, kterému jsou úkoly přiděleny, musí být certifikován podle modelu oddělení vlastnictví, nezávislého provozovatele soustavy, nebo nezávislého provozovatele přenosové soustavy a musí splňovat požadavky stanovené v článku 43, avšak nemusí být vlastníkem přenosové soustavy, za niž je odpovědný.

Provozovatel přenosové soustavy, který je vlastníkem dané přenosové soustavy, musí splňovat požadavky stanovené v kapitole VI a být certifikován podle článku 43. Tímto není dotčena možnost, aby provozovatelé přenosových soustav, kteří jsou certifikováni podle modelu oddělení vlastnictví, nezávislého provozovatele soustavy, nebo nezávislého provozovatele přenosové soustavy, přenesli z vlastního podnětu a pod vlastním dohledem některé úkoly na jiné provozovatele přenosových soustav, kteří jsou certifikováni podle modelu oddělení vlastnictví nezávislého provozovatele soustavy, nebo nezávislého provozovatele přenosové soustavy, pokud toto přenesení úkolů neohrožuje účinná a nezávislá rozhodovací práva provozovatele přenosové soustavy, který úkoly přenáší.

3. Při provádění úkolů uvedených v odstavci 1 provozovatel přenosové soustavy zohlední doporučení vydaná regionálními koordinačními centry.

4. Při provádění úkolů uvedených v odst. 1 písm. i) provozovatelé přenosových soustav obstarávají služby výkonové rovnováhy:

a) transparentními, nediskriminačními a tržními postupy;

b) způsobem, který zajišťuje zapojení všech elektroenergetických podniků a kvalifikovaných účastníků trhu, včetně účastníků trhu nabízejících energii z obnovitelných zdrojů, účastníků trhu vykonávajících služby odezvy strany poptávky, provozovatelů zařízení pro ukládání energie a účastníků trhu vykonávajících služby agregace.

Pro účely prvního odstavce písm. b) vymezí regulační orgány a provozovatelé přenosových soustav v úzké spolupráci se všemi účastníky trhu a na základě technických charakteristik těchto trhů technické požadavky pro účast na těchto trzích.

5. Na poskytování nefrekvenčních podpurných služeb provozovateli přenosových soustav se vztahuje odstavec 4, pokud regulační orgán nedospěl k závěru, že tržní poskytování nefrekvenčních podpurných služeb je ekonomicky neefektivní, a neudělil výjimku. Regulační rámec zejména zajistí, aby provozovatelé přenosových soustav byli schopni tyto služby obstarávat od poskytovatelů, jako jsou poskytovatelé odezvy strany poptávky nebo ukládání energie, a podpoří přijímání opatření v oblasti energetické účinnosti, pokud tyto služby nákladově efektivně snižují potřebu modernizovat nebo nahrazovat elektroenergetickou kapacitu a podporují efektivní a bezpečný provoz přenosové soustavy.

6. Provozovatelé přenosových soustav, s výhradou schválení regulačním orgánem, nebo regulační orgán sám vymezí transparentním a participativním postupem, který zahrnuje všechny příslušné uživatele soustavy a provozovatele distribučních soustav, specifikace pro obstarávané nefrekvenční podpurné služby a případně standardizované tržní produkty pro takové služby alespoň na vnitrostátní úrovni. Specifikace zajistí účinné a nediskriminační zapojení všech účastníků trhu, včetně účastníků trhu nabízejících energii z obnovitelných zdrojů, účastníků trhu vykonávajících služby odezvy strany poptávky, provozovatelů zařízení pro ukládání energie a účastníků trhu vykonávajících služby agregace. Provozovatelé přenosových soustav si vyměňují veškeré nezbytné informace a koordinují činnost s provozovateli distribučních soustav, aby zajistili optimální využití zdrojů a bezpečný a efektivní provoz soustavy a napomáhali rozvoji trhu. Provozovatelům přenosových soustav za obstarávání takových služeb náleží přiměřená odměna, aby získali zpět alespoň přiměřeně odpovídající náklady, včetně výdajů na potřebné informační a komunikační technologie a nákladů na infrastrukturu.

7. Povinnost obstarávat nefrekvenční podpurné služby uvedené v odstavci 5 se nevztahuje na plně integrované komponenty sítě.

8. Členské státy nebo jimi určené příslušné orgány mohou provozovatelům přenosových soustav povolit provozování jiných činností, než těch, které jsou stanoveny v této směrnici a v nařízení (EU) 2019/943, pokud jsou tyto činnosti nezbytné k tomu, aby provozovatelé přenosových soustav mohli plnit své povinnosti vyplývající z této směrnice nebo z nařízení (EU) 2019/943, a regulační orgán dospěl k závěru, že taková odchylka je nezbytná. Tím není dotčeno právo provozovatelů přenosových soustav vlastnit, vyvíjet, spravovat nebo provozovat jiné sítě než elektroenergetické sítě, pokud takové právo členský stát nebo určený příslušný orgán udělil.

Článek 41

Požadavky na zachování důvěrnosti a transparentnost kladené na provozovatele přenosových soustav a vlastníky přenosových soustav

1. Aniž je dotčen článek 55 nebo jiná zákonná povinnost poskytovat informace, musí každý provozovatel přenosové soustavy a každý vlastník přenosové soustavy zachovávat důvěrnost informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu a o kterých se dozví při výkonu své činnosti, a musí zabránit tomu, aby byly informace o jeho vlastních činnostech, které mohou být výhodné z obchodního hlediska, poskytovány diskriminačním způsobem. Zejména nesmí poskytovat informace, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu, ostatním částem podniku, s výjimkou případů, kdy je to nezbytné k provedení obchodní transakce. K zajištění úplného souladu s pravidly o oddělení informací musí členské státy zajistit, aby vlastníky přenosové soustavy a zbývající část podniku nevyužívali společné služby, například společné právní služby, s výjimkou služeb čistě administrativní nebo informačně-technologické povahy.

2. Provozovatelé přenosových soustav nesmějí v souvislosti s prodeji nebo nákupy elektřiny prostřednictvím podniků ve skupině zneužívat informace, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu a které získali od třetích osob v souvislosti s poskytováním nebo sjednáváním přístupu k soustavě.
3. Informace, jež jsou nezbytné pro účinnou ochranu hospodářské soutěže a účinné fungování trhu, se zveřejňují. Touto povinností není dotčeno zachovávání důvěrnosti informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu.

Článek 42

Pravomoci přijímat rozhodnutí ohledně připojení nových výrobních zařízení a zařízení pro ukládání energie k přenosové soustavě

1. Provozovatel přenosové soustavy stanoví a zveřejní transparentní a účinné postupy pro nediskriminační připojení nových výrobních zařízení a zařízení pro ukládání energie k přenosové soustavě. Tyto postupy podléhají schválení regulačními orgány.

2. Provozovatel přenosové soustavy nesmí odmítnout připojení nového výrobního zařízení nebo zařízení pro ukládání energie na základě možných budoucích omezení týkajících se dostupných síťových kapacit, například přetížení v odlehlých částech přenosové soustavy. Provozovatel přenosové soustavy poskytne nezbytné informace.

Prvním pododstavcem není dotčena možnost, aby provozovatelé přenosových soustav omezili zaručenou připojovací kapacitu nebo nabízeli připojení v závislosti na provozních omezeních s cílem zajistit ekonomickou účinnost nových výrobních zařízení nebo zařízení pro ukládání energie, pokud tato omezení schválil regulační orgán. Regulační orgán zajistí, aby byla veškerá omezení zaručené připojovací kapacity nebo provozní omezení zaváděna na základě transparentních a nediskriminačních postupů a nevytvářely se jimi neodůvodněné překážky pro vstup na trh. Pokud výrobní zařízení nebo zařízení pro ukládání energie nese náklady související se zajištěním neomezeného připojení, neuplatňují se žádná omezení.

3. Provozovatel přenosové soustavy nesmí odmítnout nové místo připojení s odůvodněním, že by to vedlo k dodatečným nákladům v důsledku nutného zvyšování kapacity prvků soustavy v těsné blízkosti místa připojení.

KAPITOLA VI

ODDĚLENÍ PROVOZOVATELŮ PŘENOSOVÝCH SOUSTAV

Oddíl 1

Oddělení vlastnictví

Článek 43

Oddělení vlastnictví přenosových soustav a provozovatelů přenosových soustav

1. Členské státy zajistí, aby:
 - a) každý podnik, který vlastní přenosovou soustavu, působil jako provozovatel přenosové soustavy;
 - b) tatáž osoba nebo tytéž osoby nebyly oprávněny:
 - i) přímo nebo nepřímo vykonávat kontrolu nad podnikem vykonávajícím funkci výroby nebo dodávek a přímo nebo nepřímo vykonávat kontrolu nad provozovatelem přenosové soustavy nebo nad přenosovou soustavou nebo vykonávat ve vztahu k nim jakékoli právo;
 - ii) přímo nebo nepřímo vykonávat kontrolu nad provozovatelem přenosové soustavy nebo nad přenosovou soustavou a přímo nebo nepřímo vykonávat kontrolu nad podnikem zajišťujícím funkci výroby nebo dodávek nebo vykonávat ve vztahu k němu jakékoli právo;

- c) tatáž osoba nebo tytéž osoby nebyly oprávněny jmenovat členy dozorčí rady provozovatele přenosové soustavy nebo přenosové soustavy, jejich správní rady nebo orgánů, které podnik právně zastupují, a přímo nebo nepřímo vykonávat kontrolu nad podnikem zajišťujícím funkci výroby nebo dodávek nebo vykonávat ve vztahu k němu jakékoli právo; a
- d) tatáž osoba nebyla oprávněna být členem dozorčí rady, správní rady nebo orgánů, které podnik právně zastupují, a to jak podniku vykonávajícího funkci výroby nebo dodávek, tak provozovatele přenosové soustavy nebo přenosové soustavy.
2. Práva podle odst. 1 písm. b) a c) zahrnují zejména:
- a) pravomoc vykonávat hlasovací práva;
- b) pravomoc jmenovat členy dozorčí rady, správní rady nebo orgánů právně zastupujících podnik; nebo
- c) právo držet většinový podíl.
3. Pro účely odst. 1 písm. b) pojem „podnik vykonávající funkci výroby nebo dodávek“ zahrnuje „podnik vykonávající funkci výroby nebo dodávek“ ve smyslu směrnice 2009/73/ES a pojmy „provozovatel přenosové soustavy“ a „přenosová soustava“ zahrnují pojmy „provozovatel přepravní soustavy“ a „přepravní soustava“ ve smyslu uvedené směrnice.
4. Povinnost stanovená v odst. 1 písm. a) se považuje za splněnou, pokud dva nebo více podniků vlastních přenosové soustavy vytvořilo společný podnik, který působí jako provozovatel přenosové soustavy ve dvou nebo více členských státech pro dotčené přenosové soustavy. Součástí společného podniku nesmí být žádný jiný podnik, pokud nebyl schválen podle článku 44 jako nezávislý provozovatel soustavy nebo jako nezávislý provozovatel přenosové soustavy pro účely oddílu 3.
5. Pro účely provádění tohoto článku, pokud osobou uvedenou v odst. 1 písm. b), c) a d) je členský stát nebo jiný veřejnoprávní subjekt, se za tutéž osobu nebo tytéž osoby nepovažují dva samostatné veřejnoprávní subjekty vykonávající kontrolu na jedné straně nad provozovatelem přenosové soustavy nebo nad přenosovou soustavou a na straně druhé nad podnikem vykonávajícím funkci výroby nebo dodávek.
6. Členské státy zajistí, aby informace, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu, uvedené v článku 41 a uchovávané provozovatelem přenosové soustavy, který byl součástí vertikálně integrovaného podniku, nebyly přeneseny a pracovníci tohoto provozovatele přenosové soustavy nebyli převedeni do podniků vykonávajících funkci výroby a dodávek.
7. Pokud ke dni 3. září 2009 příslušná přenosová soustava patří vertikálně integrovanému podniku, mohou se členské státy rozhodnout odstavec 1 nepoužít.
- V takovém případě tyto členské státy buď:
- a) určí nezávislého provozovatele soustavy v souladu s článkem 44, nebo
- b) musí splňovat požadavky oddílu 3.
8. Pokud ke dni 3. září 2009 příslušná přenosová soustava patří vertikálně integrovanému podniku a jsou zavedena opatření, která zaručují účinnější nezávislost provozovatele přenosové soustavy než ustanovení oddílu 3, mohou se členské státy rozhodnout odstavec 1 nepoužít.
9. Před schválením a určením podniku jako provozovatele přenosové soustavy podle odstavce 8 tohoto článku je tento podnik certifikován postupy podle čl. 52 odst. 4, 5 a 6 této směrnice a článku 51 nařízení (EU) 2019/943, kterými Komise ověří, že zavedená opatření jasně zaručují účinnější nezávislost provozovatele přenosové soustavy než oddíl 3 této kapitoly.
10. Vertikálně integrovaným podnikům, které vlastní přenosovou soustavu, nesmí být v žádném případě bráněno podniknout kroky k dosažení souladu s odstavcem 1.
11. Podniky vykonávající funkci výroby nebo dodávek nesmějí být v žádném případě schopny přímo nebo nepřímo převzít kontrolu nad oddělenými provozovateli přenosových soustav v členských státech, které uplatňují odstavec 1, nebo ve vztahu k těmto provozovatelům vykonávat jakékoli právo.

Oddíl 2

Nezávislý provozovatel soustavy

Článek 44

Nezávislý provozovatel soustavy

1. Pokud ke dni 3. září 2009 patří příslušná přenosová soustava vertikálně integrovanému podniku, mohou se členské státy rozhodnout nepoužít čl. 43 odst. 1 a určit nezávislého provozovatele soustavy na návrh vlastníka přenosové soustavy. Takové určení podléhá souhlasu Komise.
2. Členský stát může nezávislého provozovatele soustavy schválit a určit, pokud:
 - a) uchazeč prokázal, že splňuje požadavky čl. 43 odst. 1 písm. b), c) a d);
 - b) uchazeč prokázal, že má pro provádění úkolů podle článku 40 k dispozici potřebné finanční, technické, fyzické a lidské zdroje;
 - c) uchazeč se zavázal dodržovat desetiletý plán rozvoje sítě sledovaný regulačním orgánem;
 - d) vlastník přenosové soustavy prokázal schopnost dostát svým povinnostem podle odstavce 5. Za tímto účelem musí poskytnout všechny návrhy smluvních ujednání s ucházejícím se podnikem i s jakýmkoli dalším relevantním subjektem; a
 - e) uchazeč prokázal schopnost dostát svým povinnostem podle nařízení (EU) 2019/943, včetně spolupráce provozovatelů přenosových soustav na unijní i regionální úrovni.
3. Členské státy schválí a určí jako nezávislé provozovatele soustav podniky, které byly certifikovány regulačním orgánem jako podniky splňující požadavky článku 53 a odstavce 2 tohoto článku. Použije se certifikační postup buď podle článku 52 této směrnice a článku 51 nařízení (EU) 2019/943, nebo podle článku 53 této směrnice.
4. Každý nezávislý provozovatel soustavy odpovídá za udělování a správu přístupu třetích osob, včetně výběru poplatků za přístup, poplatků za přetížení a plateb podle vyrovnávacího mechanismu mezi provozovateli přenosové soustavy v souladu s článkem 49 nařízení (EU) 2019/943, jakož i za provoz, údržbu a rozvoj přenosové soustavy a za zabezpečení dlouhodobé schopnosti soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku prostřednictvím plánování investic. Při rozvoji přenosové soustavy odpovídá nezávislý provozovatel soustavy za plánování (včetně povolovacího řízení) a výstavbu nové infrastruktury a její uvedení do provozu. Pro tento účel působí nezávislý provozovatel soustavy jako provozovatel přenosové soustavy v souladu s tímto oddílem. Vlastník přenosové soustavy neodpovídá za udělování přístupu třetím osobám a jeho správu ani za plánování investic.
5. Byl-li určen nezávislý provozovatel soustavy, pak vlastník přenosové soustavy:
 - a) poskytne nezávislému provozovateli soustavy veškerou náležitou součinnost a podporu pro účely plnění jeho úkolů, zejména včetně všech náležitých informací;
 - b) financuje investice, o nichž rozhodne nezávislý provozovatel soustavy a které schválí regulační orgán, nebo poskytne souhlas s jejich financováním kteroukoli zainteresovanou stranou včetně nezávislého provozovatele soustavy. Příslušná finanční ujednání podléhají souhlasu regulačního orgánu. Před udělením tohoto souhlasu provede regulační orgán konzultace s vlastníkem přenosové soustavy a s ostatními zainteresovanými stranami;
 - c) zajistí krytí odpovědnosti ve vztahu k aktivům tvořícím síť, s výjimkou odpovědnosti vztahující se k úkolům nezávislého provozovatele soustavy; a
 - d) poskytne záruky k usnadnění financování jakéhokoli rozšiřování sítě, s výjimkou investic, u nichž podle písmene b) poskytl souhlas s financováním kteroukoli zainteresovanou stranou včetně nezávislého provozovatele soustavy.

6. V úzké spolupráci s regulačním orgánem se příslušnému vnitrostátnímu orgánu pro ochranu hospodářské soutěže udělí veškeré náležité pravomoci pro účinné sledování plnění povinností, které pro vlastníka přenosové soustavy vyplývají z odstavce 5.

Článek 45

Oddělení vlastníků přenosové soustavy

1. Byl-li určen nezávislý provozovatel soustavy, musí být vlastník přenosové soustavy, který je součástí vertikálně integrovaného podniku, nezávislý, přinejmenším pokud jde o jeho právní formu, organizaci a rozhodování, na ostatních činnostech, které nesouvisí s přenosem.
2. Pro zajištění nezávislosti vlastníka přenosové soustavy podle odstavce 1 platí tato minimální kritéria:
 - a) osoby odpovědné za řízení vlastníka přenosové soustavy nesmějí být zapojeny do podnikových struktur integrovaného elektroenergetického podniku, které jsou přímo nebo nepřímo pověřeny běžným provozem spojeným s výrobou, distribucí a dodávkami elektřiny;
 - b) musí být přijata vhodná opatření zajišťující, aby profesionální zájmy osob odpovědných za řízení vlastníka přenosové soustavy byly brány v úvahu takovým způsobem, který zajišťuje, že jsou schopny jednat nezávisle; a
 - c) vlastník přenosové soustavy vypracuje program shody, který stanoví opatření přijímaná za účelem vyloučení diskriminačního chování, a zajistí dostatečné sledování plnění programu. Program shody stanoví konkrétní povinnosti zaměstnanců potřebné pro splnění tohoto cíle. Osoba nebo subjekt pověřený sledováním programu shody předkládá regulačnímu orgánu výroční zprávu s popisem přijatých opatření. Tato zpráva se zveřejňuje.

Oddíl 3

Nezávislí provozovatelé přenosových soustav

Článek 46

Aktiva, zařízení, zaměstnanci a identita

1. Provozovatelé přenosových soustav musí být vybaveni veškerými lidskými, technickými, fyzickými a finančními zdroji potřebnými pro plnění svých povinností podle této směrnice a v rámci výkonu činnosti přenosu elektřiny, zejména:
 - a) aktiva nezbytná pro výkon činnosti přenosu elektřiny, včetně přenosové soustavy, vlastní provozovatel přenosové soustavy;
 - b) zaměstnanci nezbytní pro výkon činnosti přenosu elektřiny, včetně výkonu všech podnikových úkolů, jsou zaměstnáni provozovatelem přenosové soustavy;
 - c) zapůjčování zaměstnanců a poskytování služeb ze strany a ve prospěch jakýchkoli jiných částí vertikálně integrovaného podniku se zakazují. Provozovatel přenosové soustavy však může poskytovat služby vertikálně integrovanému podniku, pokud:
 - i) poskytování těchto služeb nediskriminuje některé uživatele soustavy, je dostupné všem uživatelům soustavy za stejných podmínek a neomezuje či nenarušuje hospodářskou soutěž ve výrobě nebo dodávkách ani této hospodářské soutěži nebrání; a
 - ii) podmínky poskytování těchto služeb byly schváleny regulačním orgánem;
 - d) aniž jsou dotčena rozhodnutí dozorcího orgánu podle článku 49, musí mít provozovatel přenosové soustavy k dispozici včas odpovídající finanční zdroje na budoucí investiční projekty nebo na nahrazení existujících aktiv poskytnuté vertikálně integrovaným podnikem po podání příslušné žádosti provozovatelem přenosové soustavy.

2. Kromě činností uvedených v článku 40 zahrnuje výkon činnosti přenosu elektřiny alespoň tyto činnosti:
 - a) zastupování provozovatele přenosové soustavy a kontakty s třetími osobami a regulačními orgány;
 - b) zastupování provozovatele přenosové soustavy v rámci sítě ENTSO pro elektřinu;
 - c) udělování přístupu třetím osobám a jeho správa, přičemž nesmí docházet k diskriminaci určitých uživatelů soustavy nebo určitých skupin uživatelů soustavy;
 - d) vybírání veškerých poplatků souvisejících s přenosovou soustavou, včetně poplatků za přístup, energie na krytí ztrát a poplatků za podpůrné služby;
 - e) provoz, údržba a rozvoj bezpečné, efektivní a hospodárné přenosové soustavy;
 - f) investiční plánování zajišťující dlouhodobou schopnost soustavy uspokojovat rozumnou úroveň poptávky a zaručující bezpečnost dodávek;
 - g) zřizování vhodných společných podniků, včetně společných podniků za účasti jednoho nebo více provozovatelů přenosových soustav, burz pro obchodování s elektřinou a dalších důležitých subjektů, a plnění cíle vytváření regionálních trhů nebo podpory liberalizačních procesů; a
 - h) všechny podnikové služby, včetně právních služeb, účetnictví a služeb informačních technologií.
3. Provozovatelé přenosových soustav mají právní formu uvedenou v příloze I směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132 ⁽²⁶⁾.
4. Provozovatel přenosové soustavy nesmí svou podnikovou identitou, komunikací, prosazováním značky a prostorami uvádět v omyl, pokud jde o oddělenou identitu vertikálně integrovaného podniku nebo některé jeho části.
5. Provozovatel přenosové soustavy nesmí mít s žádnou částí vertikálně integrovaného podniku společné systémy informačních technologií nebo vybavení, prostory ani bezpečnostní přístupové systémy a ani pro systémy informačních technologií nebo vybavení a bezpečnostní přístupové systémy nevyužívá stejných poradců či externích dodavatelů.
6. Audity účetnictví provozovatelů přenosových soustav provádějí auditoři jiní než ti, kteří provádějí audity vertikálně integrovaného podniku nebo jakékoli jeho části.

Článek 47

Nezávislost provozovatele přenosové soustavy

1. Aniž jsou dotčena rozhodnutí dozorčího orgánu podle článku 49, musí mít provozovatel přenosové soustavy:
 - a) účinná rozhodovací oprávnění, nezávislá na vertikálně integrovaném podniku, pokud jde o aktiva nutná k provozu, udržování nebo rozvoji přenosové soustavy; a
 - b) oprávnění získávat peníze na kapitálovém trhu, zejména půjčováním a navyšováním kapitálu.
2. Provozovatel přenosové soustavy jedná vždy tak, aby zajistil, že má zdroje potřebné k řádnému a účinnému výkonu činnosti přenosu a rozvoji a údržbě efektivní, bezpečné a hospodárné přenosové soustavy.
3. Dceřiné společnosti vertikálně integrovaného podniku vykonávající funkce výroby nebo dodávek nemají žádný přímý nebo nepřímý podíl v provozovateli přenosové soustavy. Provozovatel přenosové soustavy nemá žádný přímý nebo nepřímý podíl v žádné dceřiné společnosti vertikálně integrovaného podniku vykonávající funkce výroby nebo dodávek, ani nepřijímá dividendy nebo nemá z této dceřiné společnosti žádný jiný finanční prospěch.
4. Celková řídicí struktura a podnikové stanovy provozovatele přenosové soustavy zajistí skutečnou nezávislost provozovatele přenosové soustavy v souladu s ustanoveními tohoto oddílu. Vertikálně integrovaný podnik nesmí přímo nebo nepřímo určovat konkurenční chování provozovatele přenosové soustavy, pokud jde o každodenní aktivity provozovatele přenosové soustavy a řízení příslušné sítě nebo pokud jde o činnosti nezbytné pro přípravu desetiletého plánu rozvoje sítě podle článku 51.

⁽²⁶⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132 ze dne 14. června 2017 o některých aspektech práva obchodních společností (Úř. věst. L 169, 30.6.2017, s. 46).

5. Při plnění svých úkolů podle článku 40 a čl. 46 odst. 2 této směrnice a povinností stanovených v člancích 16, 18, 19 a 50 nařízení (EU) 2019/943 provozovatelé přenosové soustavy nediskriminují žádné osoby či subjekty a neomezí ani nenaruší hospodářskou soutěž ve výrobě či dodávkách ani této hospodářské soutěži nebrání.
6. Jakékoli obchodní nebo finanční vztahy mezi vertikálně integrovaným podnikem a provozovatelem přenosové soustavy, včetně půjček poskytovaných provozovatelem přenosové soustavy vertikálně integrovanému podniku, jsou v souladu s tržními podmínkami. Provozovatel přenosové soustavy vede podrobné záznamy o takových obchodních a finančních vztazích a na žádost je zpřístupní regulačnímu orgánu.
7. Provozovatel přenosové soustavy předkládá ke schválení regulačním orgánem veškeré obchodní a finanční dohody s vertikálně integrovaným podnikem.
8. Provozovatel přenosové soustavy informuje regulační orgán o finančních zdrojích uvedených v čl. 46 odst. 1 písm. d), které jsou k dispozici pro budoucí investiční projekty nebo pro nahrazování existujících aktiv.
9. Vertikálně integrovaný podnik se zdrží veškerých činností, jimiž brání provozovateli přenosové soustavy v plnění jeho povinností podle této kapitoly nebo ho při plnění těchto povinností poškozují, a nepožaduje, aby jej provozovatel přenosové soustavy při plnění těchto povinností žádal o povolení.
10. Podnik, který byl certifikován regulačním orgánem jako podnik splňující požadavky této kapitoly je příslušným členským státem schválen a určen jako provozovatel přenosové soustavy. Použije se certifikační postup buď podle článku 52 této směrnice a článku 51 nařízení (EU) 2019/943, nebo podle článku 53 této směrnice.

Článek 48

Nezávislost zaměstnanců a vedení provozovatele přenosové soustavy

1. Rozhodnutí týkající se jmenování a opětovného jmenování, pracovních podmínek včetně odměn a ukončení funkčního období osob odpovědných za řízení nebo členů správních orgánů provozovatele přenosové soustavy přijímá dozorčí orgán provozovatele přenosové soustavy jmenovaný podle článku 49.
 2. Regulačnímu orgánu se oznámí identita a podmínky funkčního období, doba trvání a ukončení funkčního období osob jmenovaných dozorčím orgánem pro jmenování nebo obnovení jmenování jako osob odpovědných za výkonné řízení nebo jako členů správních orgánů provozovatele přenosové soustavy, jakož i důvody pro jakékoli navrhované rozhodnutí o ukončení takových funkčních období. Tyto podmínky a rozhodnutí, na které odkazuje odstavec 1, se stávají závaznými pouze v případě, že do tří týdnů od oznámení nevznesl regulační orgán proti nim námitku.
- Regulační orgán může vznést námitku proti rozhodnutí podle odstavce 1:
- a) vyvstanou-li pochybnosti ohledně odborné nezávislosti jmenované osoby odpovědné za řízení nebo člena správních orgánů, nebo
 - b) v případě předčasného ukončení funkčního období, existují-li pochybnosti o jeho důvodnosti.
3. Po období tří let před jmenováním osob odpovědných za řízení nebo členů správních orgánů provozovatele přenosové soustavy, na které se vztahuje tento odstavec, nesmějí tyto osoby zastávat odborné pracovní místo ani mít odpovědnost, zájem nebo podnikatelský vztah přímo nebo nepřímo se týkající vertikálně integrovaného podniku nebo jakékoli jeho části nebo jeho podílníků držících kontrolní podíly jiné než provozovatele přenosové soustavy.
 4. Osoby odpovědné za řízení nebo členové správních orgánů provozovatele přenosové soustavy a zaměstnanci provozovatele přenosové soustavy nesmějí zastávat žádné jiné odborné pracovní místo ani mít odpovědnost, zájem nebo podnikatelský vztah přímo nebo nepřímo se týkající jiné části vertikálně integrovaného podniku nebo jeho podílníků držících kontrolní podíly.

5. Osoby odpovědné za řízení nebo členové správních orgánů provozovatele přenosové soustavy a zaměstnanci provozovatele přenosové soustavy nesmějí mít přímo nebo nepřímo žádný zájem v jakékoli části vertikálně integrovaného podniku jiné než provozovateli přenosové soustavy a nemají v tomto směru žádný finanční prospěch. Jejich odměňování nezávisí na činnostech nebo výsledcích vertikálně integrovaného podniku jiných než činnostech nebo výsledcích provozovatele přenosové soustavy.

6. Musí být zaručena účinná práva na odvolání se k regulačnímu orgánu ohledně jakýchkoli stížností osob odpovědných za řízení nebo členů správních orgánů provozovatele přenosové soustavy vůči předčasným ukončením jejich funkčního období.

7. Po skončení svého funkčního období u provozovatele přenosové soustavy nesmějí osoby odpovědné za jeho řízení nebo členové jeho správních orgánů po dobu nejméně čtyř let zastávat jakékoli odborné pracovní místo ani mít odpovědnost, zájem nebo podnikatelský vztah týkající se jakékoli části vertikálně integrovaného podniku jiné než provozovatele přenosové soustavy nebo jeho podílníků držících kontrolní podíl.

8. Ustanovení odstavce 3 se vztahují na většinu osob odpovědných za řízení nebo členů správních orgánů provozovatele přenosové soustavy.

Osoby odpovědné za řízení nebo členové správních orgánů provozovatele přenosové soustavy, na které se nevztahují ustanovení odstavce 3, nesmějí ve vertikálně integrovaném podniku vykonávat žádnou řídicí nebo jinou významnou funkci po dobu alespoň šesti měsíců před svým jmenováním.

Ustanovení prvního pododstavce tohoto odstavce a odstavců 4 až 7 se vztahují na všechny osoby, jež patří k výkonnému řízení, a na osoby jim přímo podřízené v záležitostech týkajících se provozování, údržby a rozvoje sítě.

Článek 49

Dozorčí orgán

1. Provozovatel přenosové soustavy má dozorčí orgán, který je odpovědný za přijímání rozhodnutí, která mohou mít značný dopad na hodnotu aktiv podílníků provozovatele přenosové soustavy, a to zejména za přijímání rozhodnutí týkajících se schválení ročních a dlouhodobých finančních plánů, úrovně zadluženosti provozovatele přenosové soustavy a výše dividend rozdělených mezi podílníky. Dozorčí orgán nepřijímá rozhodnutí o záležitostech, které se týkají každodenní činnosti provozovatele přenosové soustavy a správy sítě nebo činností nezbytných pro vypracování desetiletého plánu rozvoje sítě podle článku 51.

2. Dozorčí orgán se skládá z členů zastupujících vertikálně integrovaný podnik, členů zastupujících podílníky třetích osob a pokud to příslušné vnitrostátní právo stanoví, členů zastupujících jiné zainteresované strany, jako například zaměstnance provozovatele přenosové soustavy.

3. Ustanovení čl. 48 odst. 2 prvního pododstavce a čl. 48 odst. 3 až 7 se použijí alespoň na takový počet členů dozorčího orgánu, který je o jeden nižší než polovina všech jeho členů.

Ustanovení čl. 48 odst. 2 druhého pododstavce písm. b) se použije na všechny členy dozorčího orgánu.

Článek 50

Program shody a kontrolor shody

1. Členské státy zajistí, aby provozovatelé přenosových soustav vypracovali a provedli programy shody, které stanoví opatření přijímaná s cílem zajistit, že nedojde k diskriminačnímu chování, a aby bylo přiměřeně sledováno plnění tohoto programu. Program shody stanoví konkrétní povinnosti zaměstnanců potřebné pro splnění tohoto cíle. Program shody podléhá schválení regulačním orgánem. Aniž jsou dotčeny pravomoci regulačního orgánu, soulad s programem je nezávisle sledován kontrolorem shody.

2. Kontrolor shody je jmenován dozorcím orgánem, přičemž jeho jmenování podléhá schválení regulačním orgánem. Regulační orgán může odmítnout schválení kontrolora shody pouze z důvodů nedostatku nezávislosti nebo odborné způsobilosti. Kontrolor shody může být fyzickou nebo právnickou osobou. Na kontrolora shody se vztahuje čl. 48 odst. 2 až 8.
3. Kontrolor shody má na starosti:
 - a) sledování provádění programu shody;
 - b) vypracování výroční zprávy uvádějící opatření přijatá k provedení programu shody a její předložení regulačnímu orgánu;
 - c) podávání zpráv dozorcímu orgánu a podávání doporučení k programu shody a jeho provádění;
 - d) oznamování veškerých podstatných porušení předpisů v souvislosti s prováděním programu shody regulačnímu orgánu; a
 - e) podávání zpráv regulačnímu orgánu o jakýchkoli obchodních a finančních vztazích mezi vertikálně integrovaným podnikem a provozovatelem přenosové soustavy.
4. Kontrolor shody předkládá regulačnímu orgánu navrhovaná rozhodnutí o investičním plánu nebo o individuálních investicích v síti. To nastává nejpozději v okamžiku, kdy vedení nebo příslušný správní orgán provozovatele přenosové soustavy předkládá tato rozhodnutí dozorcímu orgánu.
5. Pokud vertikálně integrovaný podnik v rámci valné hromady nebo volbou provedenou jí jmenovanými členy dozorcího orgánu zabránil přijetí rozhodnutí, čímž zabránil investicím, jež měly být podle desetiletého plánu rozvoje sítě provedeny v následujících třech letech, nebo je zpozdil, kontrolor shody to oznámí regulačnímu orgánu, který poté jedná v souladu s článkem 51.
6. Podmínky upravující mandát nebo podmínky zaměstnání kontrolora shody, včetně délky jeho mandátu, podléhají schválení regulačním orgánem. Tyto podmínky zajišťují nezávislost kontrolora shody, a to i tím, že mu zajišťují veškeré zdroje nezbytné pro plnění jeho povinností. Během svého mandátu nesmí kontrolor shody přímo ani nepřímo zastávat žádné jiné odborné pracovní místo ani nést odpovědnost či mít zájem v žádném vertikálně integrovaném podniku či jeho části a ani ve vztahu k jeho podílníkům držícím kontrolní podíly.
7. Kontrolor shody pravidelně podává ústní nebo písemné zprávy regulačnímu orgánu a má právo pravidelně podávat ústní nebo písemné zprávy dozorcímu orgánu provozovatele přenosové soustavy.
8. Kontrolor shody se může účastnit všech zasedání řídicích nebo správních orgánů provozovatele přenosové soustavy a dozorcího orgánu a valné hromady. Kontrolor shody se účastní všech zasedání, která se zabývají těmito otázkami:
 - a) podmínkami přístupu k síti definovanými v nařízení (EU) 2019/943, zejména pokud jde o sazby, služby přístupu třetích osob, přidělování kapacit a řízení přetížení, transparentnost, podpůrné služby a druhotné trhy;
 - b) projekty prováděnými s cílem provozovat, udržovat a rozvíjet přenosovou soustavu, včetně investic do vzájemného propojení a připojení;
 - c) pořízováním energie nebo jejím prodejem nutnými pro provoz přenosové soustavy.
9. Kontrolor shody sleduje, jak provozovatel přenosové soustavy plní ustanovení článku 41.
10. Kontrolor shody má přístup ke všem důležitým údajům a do všech kanceláří provozovatele přenosové soustavy a ke všem informacím nezbytným pro plnění svých úkolů.
11. Kontrolor shody má přístup do kanceláří provozovatele přenosové soustavy bez předchozího ohlášení.
12. Dozorcí orgán může propustit kontrolora shody po předchozím souhlasu regulačního orgánu. Na žádost regulačního orgánu odvolá kontrolora shody z důvodů nedostatečné nezávislosti nebo odborné způsobilosti.

Článek 51

Rozvoj sítě a pravomoci k přijímání investičních rozhodnutí

1. Provozovatelé přenosových soustav předkládají nejméně jednou za dva roky regulačnímu orgánu desetiletý plán rozvoje sítě založený na dosavadní a prognózované nabídce a poptávce po konzultaci všech příslušných zúčastněných stran. Tento plán rozvoje sítě obsahuje účinná opatření s cílem zajistit přiměřenost soustavy a bezpečnost dodávek. Provozovatel přenosové soustavy zveřejní desetiletý plán rozvoje sítě na svých internetových stránkách.

2. Desetiletý plán rozvoje sítě zejména:

- a) určuje pro potřeby účastníků trhu, kterou hlavní přenosovou infrastrukturu je třeba vybudovat nebo modernizovat v průběhu příštích deseti let;
- b) zahrnuje veškeré investice, o nichž již bylo rozhodnuto, a určuje nové investice, které musí být provedeny v příštích třech letech; a
- c) stanovuje časový rámec pro všechny investiční projekty.

3. Při vypracovávání desetiletého plánu rozvoje sítě provozovatel přenosové soustavy plně zohlední potenciál spojený s využitím odezvy strany poptávky, zařízení pro ukládání energie či jiných zdrojů jakožto alternativy k rozšiřování soustavy a také předpokládanou spotřebu a výměnu s jinými zeměmi a investiční plány celounijních a regionálních sítí.

4. Regulační orgán konzultuje desetiletý plán rozvoje sítě se všemi skutečnými nebo potenciálními uživateli soustavy otevřeně a transparentně. Osoby nebo podniky, které se prohlašují za potencionální uživatele soustavy, mohou být požádány o předložení odůvodnění takových prohlášení. Regulační orgán zveřejní výsledky konzultačního procesu, zejména možnou potřebu investic.

5. Regulační orgán přezkoumá, zda desetiletý plán rozvoje sítě zahrnuje veškeré investiční potřeby, na které bylo poukázáno během konzultačního procesu, a zda je v souladu s nezávazným desetiletým plánem rozvoje sítě pro celou Unii (dále jen „plán rozvoje sítě pro celou Unii“), na který odkazuje čl. 30 odst. 1 písm. b) nařízení (EU) 2019/943. Vyvstanou-li jakékoli pochybnosti o souladu s plánem rozvoje sítě pro celou Unii, regulační orgán konzultuje ACER. Regulační orgán může na provozovatele přenosové soustavy požadovat, aby svůj desetiletý plán rozvoje sítě změnil.

Příslušné vnitrostátní orgány přezkoumají, zda je desetiletý plán rozvoje v souladu s vnitrostátními plány v oblasti energetiky a klimatu předloženými podle nařízení (EU) 2018/1999.

6. Regulační orgán sleduje a vyhodnocuje provádění desetiletého plánu rozvoje sítě.

7. V případech, kdy provozovatel přenosové soustavy, s výjimkou převažujících důvodů mimo jeho kontrolu, neprovede investici, která měla být podle desetiletého plánu rozvoje sítě provedena v příštích třech letech, členské státy zajistí, aby se regulační orgán zavázal přijmout alespoň jedno z níže uvedených opatření, s cílem zajistit provedení dané investice, pokud je tato investice na základě nejnovějšího desetiletého plánu rozvoje sítě stále relevantní:

- a) požádat provozovatele přenosové soustavy o provedení daných investic, nebo
- b) zorganizovat nabídkové řízení otevřené libovolným investorům týkající se dané investice, nebo
- c) zavázat provozovatele přenosové soustavy, aby přijal navýšení kapitálu k financování nutných investic a umožnil nezávislým investorům podílet se na daném kapitálu.

8. Pokud regulační orgán využije svého oprávnění podle odst. 7 písm. b), může zavázat provozovatele přenosové soustavy, aby souhlasil s jedním nebo více z následujících opatření:

- a) financování jakoukoli třetí osobou,
- b) výstavba jakoukoli třetí osobou,

- c) budování dotčených nových aktiv provozovatelem samotným, nebo
- d) provoz dotčených nových aktiv provozovatelem samotným.

Provozovatel přenosové soustavy poskytne investorům veškeré informace nutné pro uskutečnění investice, připojí nová aktiva k přenosové síti a obecně se vynasnaží co nejvíce podpořit provádění investičního projektu.

Příslušná finanční ujednání podléhají souhlasu regulačního orgánu.

9. Pokud regulační orgán využije svého oprávnění podle odstavce 7, jsou náklady daných investic pokryty odpovídající regulací sazeb.

Oddíl 4

Určení a certifikace provozovatelů přenosových soustav

Článek 52

Určení a certifikace provozovatelů přenosových soustav

1. Před schválením a určením podniku jako provozovatele přenosové soustavy je tento podnik certifikován postupy podle odstavců 4, 5 a 6 tohoto článku a článku 51 nařízení (EU) 2019/943.
2. Členské státy schválí a určí jako provozovatele přenosových soustav podniky, které byly podle níže uvedeného certifikačního postupu certifikovány regulačním orgánem jako podniky splňující požadavky článku 43. Určení provozovatelů přenosových soustav se oznámí Komisi a zveřejní v *Úředním věstníku Evropské unie*.
3. Provozovatelé přenosových soustav oznámí regulačnímu orgánu každou plánovanou transakci, která by si mohla vyžádat nové posouzení jejich souladu s požadavky článku 43.
4. Regulační orgány sledují, zda provozovatelé přenosových soustav trvale splňují požadavky článku 43. K zajištění souladu s těmito požadavky zahájí certifikační postup:
 - a) na základě oznámení podaného provozovatelem přenosové soustavy podle odstavce 3;
 - b) z vlastního podnětu, pokud je jim známo, že plánovaná změna práv nebo vlivu ve vztahu k vlastníkům přenosových soustav nebo provozovatelům přenosových soustav může vést k porušení článku 43, nebo pokud mají důvod se domnívat, že k tomuto porušení mohlo dojít; nebo
 - c) na odůvodněnou žádost Komise.
5. Regulační orgány přijmou rozhodnutí o certifikaci provozovatele přenosové soustavy do čtyř měsíců ode dne oznámení podaného provozovatelem přenosové soustavy nebo ode dne žádosti Komise. Po uplynutí této lhůty se má za to, že certifikace byla udělena. Výslovné nebo implicitní rozhodnutí regulačního orgánu může nabýt účinnosti až po dokončení postupu stanoveného v odstavci 6.
6. Výslovné nebo implicitní rozhodnutí o certifikaci provozovatele přenosové soustavy oznámí regulační orgán neprodleně Komisi spolu s veškerými významnými informacemi, které se rozhodnutí týkají. Komise rozhoduje postupem podle článku 51 nařízení (EU) 2019/943.
7. Regulační orgány a Komise mohou od provozovatelů přenosových soustav a podniků vykonávajících funkci výroby nebo dodávek požadovat jakékoli informace významné pro plnění úkolů podle tohoto článku.
8. Regulační orgány a Komise zachovávají důvěrnost informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu.

Článek 53

Certifikace ve vztahu ke třetím zemím

1. Žádá-li o certifikaci vlastník přenosové soustavy nebo provozovatel přenosové soustavy kontrolovaný osobou nebo osobami ze třetí země nebo třetích zemí, uvědomí o tom regulační orgán Komisi.

Regulační orgán rovněž Komisi neprodleně uvědomí o veškerých okolnostech, které by vedly k tomu, že osoba nebo osoby ze třetí země nebo třetích zemí získají nad přenosovou soustavou nebo provozovatelem přenosové soustavy kontrolu.

2. Provozovatel přenosové soustavy uvědomí regulační orgán o veškerých okolnostech, které by vedly k tomu, že osoba nebo osoby ze třetí země nebo třetích zemí získají nad přenosovou soustavou nebo provozovatelem přenosové soustavy kontrolu.

3. Regulační orgán přijme návrh rozhodnutí o certifikaci provozovatele přenosové soustavy nejpozději čtyři měsíce ode dne, kdy obdržel od provozovatele přenosové soustavy oznámení. Regulační orgán odmítne certifikaci provozovatele přenosové soustavy, pokud nebylo prokázáno:

- a) že dotčený subjekt splňuje požadavky podle článku 43; a
- b) regulačnímu orgánu nebo jinému příslušnému vnitrostátnímu orgánu určenému členským státem, že udělení certifikace neohrozí bezpečnost dodávek energie v členském státě a Unii. Při posuzování této otázky regulační orgán nebo jiný příslušný vnitrostátní orgán zohlední:
 - i) práva a závazky Unie ve vztahu k dané třetí zemi, které vyplývají z mezinárodního práva, včetně jakékoli dohody uzavřené s jednou nebo několika třetími zeměmi, jíž je Unie smluvní stranou a jež se zabývá otázkami bezpečnosti dodávek energie;
 - ii) práva a závazky členského státu ve vztahu k dané třetí zemi, které vyplývají z dohod uzavřených s ní, pokud jsou tyto dohody v souladu s právem Unie; a
 - iii) jiné konkrétní skutečnosti a okolnosti daného případu a dotčené třetí země.

4. Regulační orgán o rozhodnutí, jakož i o všech příslušných informacích s ním souvisejících, neprodleně uvědomí Komisi.

5. Členské státy stanoví, že dříve než regulační orgán přijme rozhodnutí o certifikaci, regulační orgán nebo určený příslušný orgán uvedený v odst. 3 písm. b) požádá o stanovisko Komise ohledně toho, zda:

- a) dotčený subjekt splňuje požadavky podle článku 43; a
- b) udělení certifikace neohrozí bezpečnost dodávek energie do Unie.

6. Komise posoudí žádost podle odstavce 5 co nejdříve po obdržení. Do dvou měsíců po obdržení žádosti Komise poskytne stanovisko regulačnímu orgánu nebo, v případě, že byla žádost předložena určeným příslušným orgánem, tomuto orgánu.

Při vypracovávání stanoviska může Komise požádat o vyjádření ACER, dotčený členský stát nebo zainteresované strany. V takovém případě se dvouměsíční lhůta prodlouží o další dva měsíce.

Pokud Komise ve lhůtách uvedených v prvním a druhém pododstavci stanovisko nevydá, má se za to, že nemá vůči rozhodnutí regulačního orgánu žádné námítky.

7. Při posuzování toho, zda kontrola osobou nebo osobami ze třetí země nebo třetích zemí ohrozí bezpečnost dodávek energie do Unie, Komise zohlední:

- a) konkrétní skutečnosti daného případu a dotčené třetí země nebo třetích zemí; a
- b) práva a povinnosti Unie ve vztahu k této třetí zemi nebo třetím zemím, které vyplývají z mezinárodního práva, včetně případné dohody uzavřené s jednou nebo několika třetími zeměmi, jíž je Unie smluvní stranou a jež se zabývá otázkami bezpečnosti dodávek.

8. Regulační orgán přijme do dvou měsíců od uplynutí lhůty uvedené v odstavci 6 konečné rozhodnutí o certifikaci. Při přijímání konečného rozhodnutí regulační orgán co nejvíce zohlední stanovisko Komise. Členské státy mají v každém případě právo odmítnout certifikaci, pokud udělení certifikace ohrozí bezpečnost dodávek energie členského státu nebo bezpečnost dodávek jiného členského státu. Pokud členský stát určil, že posouzení podle odst. 3 písm. b) provede jiný příslušný vnitrostátní orgán, může požadovat, aby regulační orgán přijal konečné rozhodnutí v souladu s posouzením provedeným uvedeným příslušným vnitrostátním orgánem. Konečné rozhodnutí regulačního orgánu a stanovisko Komise se zveřejní společně. Pokud se konečné rozhodnutí liší od stanoviska Komise, dotčený členský stát poskytne a zveřejní kromě tohoto rozhodnutí i jeho odůvodnění.

9. Tímto článkem není nijak dotčeno právo členských států vykonávat v souladu s právem Unie vnitrostátní právní kontrolu za účelem ochrany legitimních zájmů týkajících se veřejné bezpečnosti.

10. Tento článek se kromě odst. 3 písm. a) uplatňuje rovněž u členských států, které jsou předmětem výjimek podle článku 66.

Článek 54

Vlastnění zařízení pro ukládání energie provozovateli přenosových soustav

1. Provozovatelé přenosových soustav nesmějí vlastnit, vyvíjet, spravovat ani provozovat zařízení pro ukládání energie.

2. Odchylně od odstavce 1 mohou členské státy provozovatelům přenosových soustav povolit vlastnit, vyvíjet, spravovat nebo provozovat zařízení pro ukládání energie, která jsou plně integrovanými komponenty sítě a v jejichž případě regulační orgán udělil svůj souhlas, nebo pokud jsou splněny všechny tyto podmínky:

- a) po otevřeném, transparentním a nediskriminačním výběrovém řízení, které podléhá přezkumu a schválení regulačním orgánem, nebylo právo vlastnit, vyvíjet, spravovat, nebo provozovat taková zařízení uděleno jiným osobám, nebo jiné osoby nemohly tyto služby poskytnout za přijatelnou cenu a včas.
- b) taková zařízení nebo nefrekvenční podpůrné služby jsou pro provozovatele přenosových soustav nezbytné k tomu, aby mohli plnit své povinnosti podle této směrnice, pokud jde o efektivní, spolehlivý a bezpečný provoz přenosové soustavy, a nepoužívají se pro nákup nebo prodej elektřiny na trzích s elektřinou, a
- c) regulační orgán posoudil nezbytnost takové odchylky, provedl předběžné posouzení použitelnosti výběrového řízení, včetně podmínek uvedeného výběrového řízení, a udělil svůj souhlas.

Regulační orgán může vypracovat obecné pokyny nebo ustanovení o zadávání zakázek, aby provozovatelům přenosových soustav pomohl zajistit spravedlivé výběrové řízení.

3. Rozhodnutí o udělení odchylky se oznamuje Komisi a ACER společně s relevantními informacemi o žádosti a důvodech pro udělení odchylky.

4. Regulační orgány v pravidelných intervalech nebo alespoň každých pět let provádějí veřejnou konzultaci ohledně stávajících zařízení pro ukládání energie, aby posoudily potenciální volné prostředky a zájem jiných osob o investování do takových zařízení. Pokud z veřejné konzultace na základě posouzení regulačním orgánem vyplývá, že vlastnit, vyvíjet, provozovat nebo spravovat tato zařízení nákladově efektivním způsobem mohou jiné osoby, regulační orgány zajistí, aby byly činnosti provozovatelů přenosových soustav v tomto ohledu během 18 měsíců postupně ukončeny. Jako součást podmínek tohoto postupu mohou regulační orgány provozovatelům přenosových soustav povolit, aby obdrželi přiměřenou finanční náhradu, zejména získali zpět zbytkovou hodnotu investic, které do zařízení pro ukládání energie vložili.

5. Odstavec 4 se nevztahuje na plně integrované komponenty sítě a ani na běžnou dobu amortizace nových zařízení pro ukládání využívajících baterie, u nichž bylo konečné investiční rozhodnutí přijato do roku 2024 za předpokladu, že taková zařízení pro ukládání využívající baterie:

- a) jsou k síti připojena nejpozději dva roky poté;
- b) jsou integrována do přenosové soustavy;

- c) jsou používána výhradně k okamžité obnově bezpečnosti sítě v reakci na nepředvídané události, k nimž v této síti dojde, pokud je toto obnovovací opatření zahájeno okamžitě a je ukončeno, jakmile lze problém vyřešit obvyklým redispečinkem, a
- d) nejsou využívána k nákupu nebo prodeji elektřiny na trzích s elektřinou včetně trhů pro zajišťování výkonové rovnováhy.

Oddíl 5

Oddělení účetnictví a jeho transparentnost

Článek 55

Právo na přístup k účetnictví

1. Členské státy nebo jimi určené příslušné orgány, včetně regulačních orgánů uvedených v článku 57, mají právo na přístup k účetnictví elektroenergetických podniků podle článku 56, pokud je to nezbytné k plnění jejich úkolů.
2. Členské státy nebo jimi určené příslušné orgány, včetně regulačních orgánů, musí zachovávat důvěrnost informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu. Členské státy mohou upravit sdělování těchto informací, pokud je to nezbytné k plnění úkolů příslušných orgánů.

Článek 56

Oddělení účetnictví

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby účetnictví elektroenergetických podniků bylo vedeno v souladu s odstavci 2 a 3.
2. Elektroenergetické podniky bez ohledu na režim vlastnictví nebo právní formu vypracují, předloží k auditu a zveřejní své roční účetní závěrky v souladu s ustanoveními vnitrostátních právních předpisů o ročních účetních závěrkách akciových společností a společností s ručením omezeným, přijatých podle směrnice 2013/34/EU.

Podniky, které nemají zákonnou povinnost zveřejňovat své roční účetní závěrky, uchovávají jedno vyhotovení k dispozici pro veřejnost ve svém sídle.

3. Elektroenergetické podniky vedou ve svém vnitřním účetnictví odděleně své přenosové a distribuční činnosti tak, jak by to bylo požadováno, kdyby dotyčné činnosti prováděly samostatné podniky, s cílem zamezit diskriminaci, křížovým dotacím a narušování hospodářské soutěže. Vedou rovněž účetnictví, které může být konsolidované, o ostatních elektrizačních činnostech, které se netýkají přenosu ani distribuce. Výnosy z vlastnictví přenosové nebo distribuční soustavy se v účetnictví vykazují odděleně. Případně vedou konsolidované účetnictví pro ostatní jiné než elektrizační činnosti. Vnitřní účetnictví zahrne rozvahu a výsledek pro každou činnost.
4. Audit uvedený v odstavci 2 ověří zejména dodržování povinností zamezení diskriminace a křížových dotací, uvedených v odstavci 3.

KAPITOLA VII

REGULAČNÍ ORGÁNY

Článek 57

Určení a nezávislost regulačních orgánů

1. Každý členský stát určí jediný regulační orgán na vnitrostátní úrovni.
2. Odstavcem 1 není dotčeno určení jiných regulačních orgánů na regionální úrovni v členských státech, pokud existuje jediný zástupce pro reprezentační a kontaktní účely na úrovni Unie v radě regulačních orgánů ACER v souladu s čl. 21 odst. 1 nařízení (EU) 2019/942.

3. Odchylně od odstavce 1 může členský stát určit regulační orgány pro malé soustavy na geograficky samostatném území, které má v roce 2008 spotřebu menší než 3 % celkové spotřeby členského státu, jehož je součástí. To se nedotýká jmenování jediného zástupce pro reprezentační a kontaktní účely na úrovni Unie v radě regulačních orgánů ACER v souladu s čl. 21 odst. 1 nařízení (EU) 2019/942.

4. Členské státy zaručí nezávislost regulačního orgánu a zajistí, aby své pravomoci vykonával nestranně a transparentně. Za tímto účelem členské státy zajistí, aby při plnění regulačních úkolů stanovených touto směrnicí a souvisejícími právními předpisy regulační orgán:

a) byl právně odlišný od jiných veřejnoprávních nebo soukromoprávních subjektů a na nich funkčně nezávislý,

b) zajistil, aby jeho zaměstnanci a osoby odpovědné za jeho řízení

i) jednali nezávisle na jakémkoli tržním zájmu a

ii) při plnění svých regulačních úkolů nevyhledávali ani nepřijímali přímé pokyny od vlády nebo jiného veřejnoprávního nebo soukromoprávního subjektu. Tímto požadavkem není dotčena případná úzká spolupráce s jinými příslušnými vnitrostátními orgány nebo všeobecné politické pokyny vydané vládou a které se netýkají regulačních pravomocí a povinností podle článku 59.

5. Za účelem ochrany nezávislosti regulačních orgánů členské státy zejména zajistí, aby:

a) regulační orgán mohl přijímat samostatná rozhodnutí nezávisle na jakémkoli politickém subjektu;

b) regulační orgán měl všechny lidské a finanční zdroje potřebné k účinnému a účelnému plnění svých úkolů a výkonu svých pravomocí;

c) regulační orgán měl samostatné roční rozpočtové prostředky a autonomii při plnění přiděleného rozpočtu;

d) členové rady regulačního orgánu nebo – pokud regulační orgán radu nemá – nejvyššího vedení regulačního orgánu byli jmenováni na pevně stanovenou dobu v délce pěti až sedmi let, kterou lze jednou obnovit;

e) členové rady regulačního orgánu nebo – pokud regulační orgán radu nemá – nejvyššího vedení regulačního orgánu byli jmenováni na základě objektivních, transparentních a zveřejněných kritérií v nezávislém a nestranném řízení, které zajistí, že uchazeči mají pro každou relevantní pozici v regulačním orgánu potřebnou kvalifikaci a zkušenosti;

f) byla zavedena ustanovení o konfliktu zájmů, a aby povinnost mlčenlivosti členů rady regulačního orgánu nebo, pokud regulační orgán radu nemá, nejvyššího vedení regulačního orgánu pokračovala i po skončení jejich mandátu;

g) členové rady regulačního orgánu nebo, pokud regulační orgán radu nemá, nejvyššího vedení regulačního orgánu mohli být odvoláni pouze na základě zavedených transparentních kritérií.

Pokud jde o první pododstavec písm. d), členské státy zajistí vhodný rotační systém pro radu nebo nejvyšší vedení. Členy rady nebo nejvyššího vedení, pokud regulační orgán radu nemá, je během jejich funkčního období možné z funkce odvolat jen v případě, že již neplní podmínky stanovené v tomto článku nebo se dopustili pochybení podle vnitrostátního práva.

6. Členské státy mohou stanovit následnou kontrolu roční účetní závěrky regulačního orgánu, kterou provádí nezávislý auditor;

7. Do 5. července 2022 a poté každé čtyři roky předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o dodržování zásady nezávislosti uvedené v tomto článku vnitrostátními orgány.

Článek 58

Obecné cíle regulačního orgánu

Při plnění regulačních úkolů stanovených v této směrnici přijme regulační orgán v rámci svých povinností a pravomocí stanovených v článku 59, a to v úzké konzultaci s dalšími příslušnými vnitrostátními orgány, včetně orgánů pro ochranu hospodářské soutěže, jakož i orgánů, včetně regulačních orgánů, ze sousedních členských států, a pokud je to vhodné, také sousedních třetích zemí, a aniž jsou dotčeny jejich pravomoci, veškerá přiměřená opatření k dosažení těchto cílů:

- a) podpora, v úzké spolupráci s regulačními orgány ostatních členských států, Komisí a ACER, konkurenčního, flexibilního, bezpečného a ekologicky udržitelného vnitřního trhu s elektřinou v rámci Unie a účinného otevření trhu pro všechny zákazníky a dodavatele v Unii a zajištění náležitých podmínek pro to, aby elektrické sítě fungovaly efektivně, spolehlivě s přihlédnutím k dlouhodobým cílům;
- b) rozvoj konkurenčních a řádně fungujících regionálních přeshraničních trhů v rámci Unie za účelem dosažení cíle uvedeného v písmenu a);
- c) odstranění překážek bránících obchodování s elektřinou mezi členskými státy, včetně rozvoje vhodných přeshraničních přenosových kapacit k uspokojení poptávky a posilování integrace vnitrostátních trhů, což může usnadnit toky elektřiny v celé Unii;
- d) pomoc v úsilí o rozvoj bezpečných, spolehlivých a efektivních nediskriminačních soustav orientovaných na spotřebitele při nejnižších možných nákladech, podpora přiměřenosti soustav a v souladu s cíli všeobecné energetické politiky i podpora energetické účinnosti a integrace výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů s malou i velkou kapacitou a distribuované výroby jak v přenosových, tak v distribučních sítích, jakož i podpora jejich provozu ve vztahu k ostatním energetickým sítím – plynárenským nebo tepelným;
- e) usnadnění přístupu nové výrobní kapacity a zařízení pro ukládání energie k síti, zejména odstranění překážek, které by mohly bránit přístupu nových subjektů vstupujících na trh a elektřině z obnovitelných zdrojů;
- f) zajištění toho, aby byly provozovatelům a uživatelům soustav poskytovány vhodné pobídky, jak krátkodobě, tak dlouhodobě, ke zvyšování výkonnosti soustav, zejména energetické účinnosti, a k podpoře integrace trhu;
- g) zajištění toho, aby pro zákazníky bylo přínosem účinné fungování příslušného vnitrostátního trhu, podpora účinné hospodářské soutěže a pomoc se zabezpečením vysoké úrovně ochrany spotřebitele v úzké spolupráci s příslušnými orgány na ochranu spotřebitele;
- h) pomoc při dosahování vysokých standardů univerzální služby a veřejné služby ve vztahu k dodávkám elektřiny, přispívání k ochraně zranitelných zákazníků a ke slučitelnosti postupů při výměně údajů potřebných pro změnu dodavatele zákazníka.

Článek 59

Povinnosti a pravomoci regulačních orgánů

1. Regulační orgán má tyto povinnosti:

- a) stanovovat nebo schvalovat sazby za přenos nebo distribuci nebo příslušné metodiky, nebo obojí, a to při dodržování transparentních kritérií;
- b) zajistit, aby provozovatelé přenosové soustavy a provozovatelé distribuční soustavy a případně příslušní vlastníci soustavy, jakož i všechny elektroenergetické podniky a ostatní účastníci trhu plnili své povinnosti vyplývající z této směrnice, z nařízení (EU) 2019/943, z kodexů sítě a rámcových pokynů přijatých podle článků 59, 60 a 61 nařízení (EU) 2019/943 a z dalších příslušných právních předpisů Unie, včetně těch, které se týkají přeshraničních otázek, a z rozhodnutí ACER;

- c) v úzké spolupráci s ostatními regulačními orgány zajistit, aby síť ENTSO pro elektřinu a subjekt EU DSO plnily své povinnosti vyplývající z této směrnice, z nařízení (EU) 2019/943, z kodexů sítě a rámcových pokynů přijatých podle článků 59, 60 a 61 nařízení (EU) 2019/943 a z dalších příslušných právních předpisů Unie, včetně těch, které se týkají přeshraničních otázek, a z rozhodnutí ACER, a společně zjišťovat případy, kdy síť ENTSO pro elektřinu a subjekt EU DSO neplní své povinnosti; pokud regulační orgány nejsou schopny dosáhnout dohody do čtyř měsíců od zahájení konzultací vedených za účelem společného zjištění nesouladu, postoupí se záležitost v souladu s čl. 6 odst. 10 nařízení (EU) 2019/942 ACER k rozhodnutí;
- d) schvalovat produkty a postup obstarávání nefrekvenčních podpůrných služeb;
- e) provádět kodexy sítě a rámcové pokyny přijaté podle článků 59, 60 a 61 nařízení (EU) 2019/943 prostřednictvím vnitrostátních opatření nebo, je-li to zapotřebí, koordinovaných regionálních nebo celounijních opatření;
- f) spolupracovat na přeshraničních otázkách s regulačním orgánem nebo orgány příslušných členských států a s ACER, zejména prostřednictvím účasti na činnosti rady regulačních orgánů ACER podle článku 21 nařízení (EU) 2019/942;
- g) dodržovat a provádět jakákoli relevantní právně závazná rozhodnutí ACER a Komise;
- h) zajistit, aby provozovatelé přenosových soustav v maximální možné míře zpřístupnily kapacity propojovacích vedení v souladu s článkem 16 nařízení (EU) 2019/943.
- i) každoročně podávat příslušným orgánům členských států, Komisi a ACER zprávu o činnosti a plnění svých povinností. Tato zpráva obsahuje přijatá opatření a dosažené výsledky ve vztahu k jednotlivým úkolům uvedeným v tomto článku;
- j) zabezpečit, aby nedocházelo k žádným křížovým dotacím mezi přenosovými, distribučními a dodavatelskými činnostmi či jinými činnostmi v oblasti elektřiny nebo jinými činnostmi mimo oblast elektřiny;
- k) sledovat investiční plány provozovatelů přenosové soustavy a posuzovat ve své výroční zprávě investiční plány provozovatelů přenosové soustavy, pokud jde o jejich soulad s plánem rozvoje sítě pro celou Unii toto posouzení může obsahovat doporučení na změnu těchto investičních plánů;
- l) sledovat a posuzovat výkonnost provozovatelů přenosových soustav a provozovatelů distribučních soustav, pokud jde o rozvoj inteligentní sítě, která podporuje energetickou účinnost a integraci energie z obnovitelných zdrojů na základě omezeného souboru ukazatelů a každé dva roky zveřejnit národní zprávu včetně doporučení;
- m) stanovovat nebo schvalovat standardy a požadavky na kvalitu služeb a kvalitu dodávek nebo k tomu přispívat spolu s ostatními příslušnými orgány, a dále sledovat dodržování pravidel pro bezpečnost a spolehlivost sítě a přezkoumávat jejich plnění v minulosti;
- n) sledovat úroveň transparentnosti, včetně velkoobchodních cen, a zajistit, aby elektroenergetické podniky dodržovaly povinnost transparentnosti;
- o) sledovat stupeň a účinnost otevřenosti trhu a hospodářské soutěže na velkoobchodní a maloobchodní úrovni, včetně burz pro obchodování s elektřinou, cen pro zákazníky v domácnostech včetně předplatitelských systémů, vliv smluv s dynamickým určováním ceny elektřiny a užívání inteligentních měřicích systémů, počtu případů změny dodavatele, počtu případů odpojení, poplatků za údržbu a její provádění, vztahu mezi cenami pro domácnosti a velkoobchodními cenami, vývoje síťových sazeb a odvodů a stížností zákazníků v domácnostech, jakož i jakákoli narušení nebo omezení hospodářské soutěže, včetně poskytování veškerých relevantních informací a upozorňování příslušných orgánů pro ochranu hospodářské soutěže na veškeré relevantní případy;
- p) sledovat výskyt omezujících smluvních podmínek, včetně výhradních doložek, které mohou bránit zákazníkům souběžně uzavírat smlouvy s více dodavateli nebo mohou omezit tuto jejich možnost a případně informovat o této praxi vnitrostátní orgány pro ochranu hospodářské soutěže;
- q) sledovat čas, který provozovatelé přenosových soustav a provozovatelé distribučních soustav potřebují na provedení připojení a oprav;
- r) napomáhat spolu s ostatními příslušnými orgány při zajišťování účinnosti a prosazování opatření na ochranu spotřebitele;

- s) zveřejňovat alespoň jednou ročně doporučení o souladu dodavatelských cen s článkem 5 a předávat případně tato doporučení orgánům pro ochranu hospodářské soutěže;
- t) zajišťovat nediskriminační přístup k údajům o spotřebě zákazníků, umožnění dobrovolného používání snadno srozumitelného harmonizovaného formátu na vnitrostátní úrovni pro údaje o spotřebě a rychlý přístup všech zákazníků k těmto údajům podle článků 23 a 24;
- u) sledovat provádění pravidel, která se týkají úlohy a povinností provozovatelů přenosové soustavy, provozovatelů distribuční soustavy, dodavatelů a zákazníků a dalších účastníků trhu podle nařízení (EU) 2019/943;
- v) sledovat investice do kapacit výroby a ukládání ve vztahu k bezpečnosti dodávek;
- w) sledovat technickou spolupráci mezi provozovateli přenosových soustav Unie a třetích zemí;
- x) přispívat ke slučitelnosti postupů pro výměnu údajů týkajících se nejvýznamnějších procesů na trhu na regionální úrovni;
- y) sledovat dostupnost srovnávacích nástrojů splňujících požadavky stanovené v článku 14;
- z) sledovat, jak jsou odstraňovány neodůvodněné překážky a neodůvodněná omezení týkající se spotřeby elektřiny vyrobené z vlastních zdrojů a občanských energetických společenství.

2. Pokud je to v některém členském státě stanoveno, mohou být povinnosti sledování uvedené v odstavci 1 prováděny jinými orgány než regulačními orgány. V takovém případě se informace, které jsou výsledkem takového sledování, zpřístupní co nejdříve regulačnímu orgánu.

Aniž jsou dotčeny konkrétní pravomoci regulačního orgánu a v souladu se zásadou lepší právní úpravy, si regulační orgán při výkonu povinností uvedených v odstavci 1 zachovává svou nezávislost, a je-li to vhodné, konzultuje s provozovateli přenosových soustav a případně úzce spolupracuje s jinými relevantními vnitrostátními orgány.

Žádné schválení regulačním orgánem nebo ACEREM podle této směrnice nebrání tomu, aby v budoucnu regulační orgán v řádně odůvodněných případech použil své pravomoci podle tohoto článku nebo aby jakýkoli jiný příslušný orgán nebo Komise uložily sankce.

3. Členské státy zajistí, aby regulačním orgánům byly uděleny pravomoci, které jim umožní účinně a rychle plnit povinnosti uvedené v tomto článku. Za tímto účelem má regulační orgán alespoň tyto pravomoci:

- a) vydávat závazná rozhodnutí týkající se elektroenergetických podniků;
- b) provádět šetření týkající se fungování trhů s elektřinou a rozhodovat o jakýchkoli nutných a přiměřených opatřeních na podporu účinné hospodářské soutěže a zajištění řádného fungování trhu a ukládat tato opatření. Pokud je to vhodné, má regulační orgán rovněž pravomoc spolupracovat při provádění šetření souvisejících s právními předpisy o hospodářské soutěži s vnitrostátním orgánem pro ochranu hospodářské soutěže a regulačními orgány pro finanční trhy nebo Komisí;
- c) vyžadovat od elektroenergetických podniků jakékoli informace, jež jsou důležité pro plnění jeho úkolů, včetně odůvodnění odmítnutí poskytnout přístup třetím osobám, a jakékoli informace o opatřeních nezbytných pro posílení sítě;
- d) ukládat účinné, přiměřené a odrazující sankce elektroenergetickým podnikům, které neplní své povinnosti vyplývající z této směrnice, z nařízení (EU) 2019/943 nebo z jakýchkoli relevantních právně závazných rozhodnutí regulačního orgánu nebo ACER, nebo uložení takových sankcí navrhnout příslušnému soudu. To zahrnuje pravomoci ukládat nebo navrhnout uložení sankcí až do výše 10 % ročního obrátu provozovatele přenosové soustavy vůči provozovateli přenosové soustavy nebo až do výše 10 % ročního obrátu vertikálně integrovaného podniku vůči vertikálně integrovanému podniku za případné neplnění příslušných povinností podle této směrnice; a
- e) mít odpovídající práva vyšetřovat a příslušné pravomoci k šetření pro řešení sporů podle čl. 60 odst. 2 a 3.

4. Regulační orgán působící v členském státě, v němž má sídlo síť ENTSO pro elektřinu nebo subjekt EU DSO, má pravomoc těmto subjektům ukládat účinné, přiměřené a odrazující sankce, pokud neplní své povinnosti vyplývající z této směrnice, z nařízení (EU) 2019/943 nebo z jakýchkoli relevantních právně závazných rozhodnutí regulačního orgánu nebo ACER, nebo navrhnout, aby takové sankce uložil příslušný soud.

5. Je-li podle článku 44 určen nezávislý provozovatel soustavy, musí regulační orgán vedle povinností, které má plnit podle odstavců 1 a 3 tohoto článku, rovněž:

- a) sledovat dodržování povinností, které pro vlastníka přenosové soustavy a nezávislého provozovatele soustavy vyplývají z tohoto článku, a v souladu s odst. 3 písm. d) ukládat sankce za jejich nedodržení;
- b) sledovat vztahy a komunikaci mezi nezávislým provozovatelem soustavy a vlastníkem přenosové soustavy s cílem zajistit, aby nezávislý provozovatel soustavy plnil své povinnosti, a zejména schvalovat smlouvy a jednat jako orgán pro řešení sporů mezi nezávislým provozovatelem soustavy a vlastníkem přenosové soustavy, pokud jde o případné stížnosti podané kteroukoli ze stran podle čl. 60 odst. 2;
- c) aniž je dotčen postup podle čl. 44 odst. 2 písm. c), ve vztahu k prvnímu desetiletému plánu rozvoje sítě schvalovat investiční plány a víceletý plán rozvoje sítě předkládaný nejméně jednou za dva roky nezávislým provozovatelem soustavy;
- d) zajistit, aby sazby za přístup do sítě vybírané nezávislými provozovateli soustav zahrnovaly odměnu pro vlastníka nebo vlastníky sítě, která je přiměřená užívání aktiv dané sítě a jakýmkoli novým investicím do těchto aktiv, pokud jsou vynaloženy hospodárně a efektivně;
- e) mít pravomoc provádět inspekce, včetně neohlášených inspekcí, v prostorách vlastníka přenosové soustavy a nezávislého provozovatele soustavy; a
- f) sledovat využívání poplatků za přetížení vybraných nezávislým provozovatelem soustavy podle čl. 19 odst. 2 nařízení (EU) 2019/943.

6. Pokud byl určen provozovatel přenosové soustavy v souladu s kapitolou VI oddílem 3, musí mít regulační orgán kromě povinností a pravomocí podle odstavců 1 a 3 tohoto článku alespoň tyto povinnosti a pravomoci:

- a) ukládat sankce v souladu s odst. 3 písm. d) za diskriminační chování ve prospěch vertikálně integrovaného podniku;
- b) sledovat komunikaci mezi provozovatelem přenosové soustavy a vertikálně integrovaným podnikem s cílem zajistit, aby provozovatel přenosové soustavy plnil své povinnosti;
- c) vystupovat jako orgán pro řešení sporů mezi vertikálně integrovaným podnikem a provozovatelem přenosové soustavy, pokud jde o jakoukoli stížnost podle čl. 60 odst. 2;
- d) sledovat obchodní a finanční vztahy včetně půjček mezi vertikálně integrovaným podnikem a provozovatelem přenosové soustavy;
- e) schvalovat veškeré obchodní a finanční dohody mezi vertikálně integrovaným podnikem a provozovatelem přenosové soustavy za předpokladu, že tyto dohody jsou v souladu s tržními podmínkami;
- f) požadovat odůvodnění od vertikálně integrovaného podniku, pokud obdrží oznámení od kontrolora shody v souladu s čl. 50 odst. 4. Toto odůvodnění musí obsahovat zejména důkazní materiály o tom, že nenastalo žádné diskriminační chování zvyhodňující vertikálně integrovaný podnik;
- g) provádět inspekce, včetně neohlášených inspekcí, v prostorách vertikálně integrovaného podniku a provozovatele přenosové soustavy; a
- h) zadat všechny nebo konkrétní úkoly provozovatele přenosové soustavy nezávislému provozovateli soustavy jmenovanému v souladu s článkem 44 v případě trvalého neplnění povinností podle této směrnice provozovatelem přenosové soustavy, zejména v případě opakovaného diskriminačního chování ve prospěch vertikálně integrovaného podniku.

7. Kromě případů, kdy je pro stanovování a schvalování podmínek nebo metodik pro provádění kodexů sítě a rámcových pokynů podle kapitoly VII nařízení (EU) 2019/943, jak stanoví čl. 5 odst. 2 nařízení (EU) 2019/942, jsou regulační orgány příslušné pro stanovování nebo schvalování alespoň vnitrostátních metodik používaných pro výpočet nebo stanovení podmínek s dostatečným předstihem předtím, než vstoupí v platnost, pro:

- a) připojení a přístup k vnitrostátním sítím, včetně sazeb za přenos a distribuci nebo jejich metodiky výpočtu, přičemž tyto sazby nebo metodiky musí umožňovat provádění nezbytných investic do sítí tak, aby díky těmto investicím bylo možné zabezpečit životaschopnost sítí;
- b) poskytování podpůrných služeb, které musí být realizovány co nejehospodárněji a poskytují vhodné podněty pro uživatele sítě, aby vyrovnali svůj vstup a odběr, takové podpůrné služby musí být poskytovány spravedlivým a nediskriminačním způsobem a vycházet z objektivních kritérií; a
- c) přístup k přeshraničním infrastrukturám, včetně postupů pro přidělování kapacity a řízení přetížení.

8. Metodiky či podmínky uvedené v odstavci 7 jsou zveřejňovány.

9. Regulační orgány s cílem zvýšit transparentnost trhu a poskytnout všem zainteresovaným stranám všechny potřebné informace, rozhodnutí nebo návrhy rozhodnutí, které se týkají sazeb za přenos a distribuci, uvedené v čl. 60 odst. 3 veřejně zpřístupní podrobnou metodiku a související náklady použité pro výpočet příslušných síťových sazeb a při tom zachovají důvěrnost informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu.

10. Regulační orgány sledují řízení přetížení ve vnitrostátních elektrizačních soustavách, včetně propojovacích vedení, a provádění pravidel pro řízení přetížení. Za tímto účelem předkládají provozovatelé přenosových soustav nebo organizátoři trhu svá pravidla pro řízení přetížení, včetně přidělování kapacity, regulačním orgánům. Regulační orgány mohou požadovat změny těchto pravidel.

Článek 60

Rozhodnutí a stížnosti

1. Regulační orgány mají právo požádat v případě potřeby provozovatele přenosových soustav a provozovatele distribučních soustav, aby změnili podmínky, včetně sazeb nebo metodik výpočtu uvedených v článku 59 této směrnice, tak, aby byly přiměřené a používaly se nediskriminačním způsobem v souladu s článkem 18 nařízení (EU) 2019/943. Pokud dojde při stanovování sazeb za přenos a distribuci ke zpoždění, jsou regulační orgány oprávněny stanovit nebo schválit prozatímní sazby za přenos a distribuci nebo metodiky a rozhodnout o přiměřených kompenzačních opatřeních, pokud se konečné sazby za přenos a distribuci nebo metodiky od těchto prozatímních sazeb nebo metodik liší.

2. Každá osoba, která je nespokojena s provozovatelem přenosové nebo distribuční soustavy v souvislosti s povinnostmi daného provozovatele podle této směrnice, může podat stížnost regulačnímu orgánu, který jako orgán pro řešení sporů vydá rozhodnutí do dvou měsíců po obdržení stížnosti. Tuto lhůtu je možné prodloužit o dva měsíce, pokud regulační orgán požaduje další informace. Tuto prodlouženou lhůtu je možné se souhlasem stěžovatele dále prodloužit. Rozhodnutí regulačního orgánu má závazný účinek, pokud není zrušeno v rámci odvolání.

3. Každá osoba, které se to týká a která má právo si stěžovat na rozhodnutí o metodikách přijaté podle článku 59, nebo na navrhované sazby nebo metodiky, má-li regulační orgán konzultační povinnost, může ve lhůtě nejvýše dvou měsíců od zveřejnění rozhodnutí nebo návrhu rozhodnutí nebo v kratší lhůtě stanovené členskými státy podat stížnost a žádat přezkoumání rozhodnutí. Tato stížnost nemá odkladný účinek.

4. Členské státy vytvoří vhodné a účinné mechanismy pro regulaci, kontrolu a transparentnost tak, aby zabránily veškerému zneužívání dominantního postavení a bezohlednému chování, zejména ke škodě spotřebitelů. Tyto mechanismy berou v úvahu ustanovení Smlouvy o fungování EU, a zejména její článek 102.

5. Členské státy zajistí, aby v souladu s vnitrostátním právem byla přijata vhodná opatření, včetně správních opatření nebo trestních řízení proti odpovědným fyzickým nebo právnickým osobám, pokud nejsou dodržena pravidla o důvěrnosti stanovená touto směrnicí.

6. Stížnosti uvedené v odstavcích 2 a 3 se podávají, aniž je dotčen výkon práva na opravný prostředek podle práva Unie nebo práva členských států.
7. Rozhodnutí přijímaná regulačními orgány musí být řádně odůvodněná a oprávněná, aby byl možný jejich soudní přezkum. Tato rozhodnutí se zpřístupní veřejnosti při zachování důvěrnosti informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu.
8. Členské státy zajistí, aby na vnitrostátní úrovni existovaly vhodné mechanismy, v jejichž rámci má strana, které se rozhodnutí regulačního orgánu týká, právo podat opravný prostředek k subjektu, který je na zúčastněných stranách a jakékoli vládě nezávislý.

Článek 61

Regionální spolupráce mezi regulačními orgány, pokud jde o přeshraniční otázky

1. Regulační orgány úzce spolupracují a vzájemně se konzultují, zejména v rámci ACER, a poskytují si navzájem i ACER jakékoli informace nezbytné pro plnění svých úkolů podle této směrnice. U předávaných informací zajistí přijímající orgán stejnou úroveň důvěrnosti, jaká je vyžadována od orgánu, který informaci poskytl.
2. Regulační orgány spolupracují přinejmenším na regionální úrovni s cílem:
 - a) podporovat tvorbu provozních ujednání vedoucích k umožnění optimálního řízení sítě, podporovat společné burzy pro obchodování s elektřinou a přidělování přeshraničních kapacit a s cílem umožnit odpovídající úroveň propojovací kapacity, mimo jiné prostřednictvím nových propojení, v rámci regionu a mezi regiony, s cílem umožnit rozvoj účinné hospodářské soutěže a zlepšení bezpečnosti dodávek, aniž by docházelo k diskriminaci mezi dodavateli z různých členských států;
 - b) koordinovat společný dohled nad subjekty, které vykonávají funkce na regionální úrovni;
 - c) ve spolupráci s ostatními dotčenými orgány koordinovat společný dohled nad národními a regionálními posouzeními zdrojové přiměřenosti a Evropským posouzením zdrojové přiměřenosti;
 - d) koordinovat vypracování všech kodexů sítě a rámcových pokynů pro příslušné provozovatele přenosových soustav a další účastníky na trhu; a
 - e) koordinovat vypracování pravidel pro řízení přetížení.
3. Regulační orgány jsou oprávněny uzavírat dohody o vzájemné spolupráci za účelem rozvoje spolupráce v oblasti regulace.
4. Opatření uvedená v odstavci 2 se provádějí podle potřeby v úzké konzultaci s dalšími příslušnými vnitrostátními orgány, a aniž jsou dotčeny konkrétní pravomoci těchto vnitrostátních orgánů.
5. Komise má pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci v souladu s článkem 67 s cílem doplnit tuto směrnici stanovením rámcových pokynů ohledně rozsahu povinností regulačních orgánů týkajících se vzájemné spolupráce a spolupráce s ACER.

Článek 62

Povinnosti a pravomoci regulačních orgánů, pokud jde o regionální koordinační centra

1. Regionální regulační orgány operačního regionu soustavy, v níž je zřízeno regionální koordinační centrum, v úzké koordinaci mezi sebou navzájem:
 - a) schvalují návrh na zřízení regionálních koordinačních center v souladu s čl. 35 odst. 1 nařízení (EU) 2019/943;
 - b) schvalují náklady spojené s činností regionálních koordinačních center, které hradí provozovatelé přenosových soustav a jež jsou zohledňovány při výpočtu sazeb, a to pokud jsou přiměřené a odpovídající;

- c) schvalují postup rozhodování na základě spolupráce;
 - d) zajišťují, aby regionální koordinační centra byla vybavena veškerými lidskými, technickými, fyzickými a finančními zdroji potřebnými pro plnění jejich povinností podle této směrnice a pro nezávislý a nestranný výkon jejich úkolů;
 - e) spolu s dalšími regulačními orgány operačního regionu soustavy navrhují další úkoly a další pravomoci, které by členské státy operačního regionu soustavy mohly regionálním koordinačním centrům přidělit;
 - f) zajišťují plnění povinností podle této směrnice a dalších příslušných právních předpisů Unie, zejména pokud jde o přeshraniční otázky, a společně zjišťují případy, kdy regionální koordinační centra neplní své povinnosti; pokud regulační orgány nejsou schopny dosáhnout dohody do čtyř měsíců od zahájení konzultací vedených za účelem společného zjištění nesouladu, postoupí se záležitost v souladu s čl. 6 odst. 10 nařízení (EU) 2019/942 ACER k rozhodnutí;
 - g) sledují zajišťování koordinace soustavy a v souladu s článkem 46 nařízení (EU) 2019/943 o tom každoročně podávají zprávu agentuře.
2. Členské státy zajistí, aby regulačním orgánům byly uděleny pravomoci, které jim umožní účinně a rychle plnit povinnosti uvedené v odstavci 1. Za tímto účelem mají regulační orgány alespoň tyto pravomoci:
- a) požadovat od regionálních koordinačních center informace;
 - b) provádět inspekce, včetně neohlášených inspekcí, v prostorách regionálních koordinačních center;
 - c) vydávat společná rozhodnutí závazná pro regionální koordinační centra.

3. Regulační orgán působící v členském státě, v němž má sídlo regionální koordinační centrum, má pravomoc ukládat účinné, přiměřené a odrazující sankce regionálnímu koordinačnímu centru pokud neplní své povinnosti vyplývající z této směrnice, z nařízení (EU) 2019/943 nebo z jakýchkoli relevantních právně závazných rozhodnutí regulačního orgánu nebo agentury ACER, nebo navrhnout, aby takové sankce uložil příslušný soud.

Článek 63

Dodržování kodexů sítě a rámcových pokynů

1. Kterýkoli regulační orgán a Komise si mohou vyžádat stanovisko ACER k tomu, zda je rozhodnutí regulačního orgánu v souladu s kodexy sítě a rámcovými pokyny uvedenými v této směrnici nebo v kapitole VII nařízení (EU) 2019/943.
2. ACER poskytne do tří měsíců ode dne přijetí žádosti své stanovisko regulačnímu orgánu, který si je vyžádal, nebo případně Komisi a rovněž regulačnímu orgánu, který dotyčné rozhodnutí přijal.
3. Pokud se regulační orgán, který rozhodnutí přijal, neřídí stanoviskem agentury ACER do čtyř měsíců ode dne, kdy je obdržel, uvedomí o tom ACER Komisi.
4. Kterýkoli regulační orgán může Komisi uvědomit, má-li za to, že rozhodnutí důležité pro přeshraniční obchod přijaté jiným regulačním orgánem není v souladu s kodexy sítě a rámcovými pokyny uvedenými v této směrnici nebo v kapitole VII nařízení (EU) 2019/943, a to do dvou měsíců ode dne tohoto rozhodnutí.
5. Pokud Komise do dvou měsíců poté, co ji uvědomila ACER v souladu s odstavcem 3 nebo regulační orgán v souladu s odstavcem 4, nebo z vlastního podnětu do tří měsíců ode dne rozhodnutí shledá, že dané rozhodnutí určitého regulačního orgánu vyvolává vážné pochybnosti z hlediska jeho souladu s kodexy sítě a rámcovými pokyny uvedenými v této směrnici nebo v kapitole VII nařízení (EU) 2019/943, může Komise rozhodnout o dalším přezkoumání dané věci. V takovém případě vyzve regulační orgán a účastníky řízení před regulačním orgánem, aby předložili vyjádření.

6. Pokud se Komise rozhodla danou věc dále přezkoumat, nejpozději do čtyř měsíců ode dne přijetí tohoto rozhodnutí vydá konečné rozhodnutí:

- a) nevznášet námitky proti rozhodnutí regulačního orgánu; nebo
- b) vyžadovat, aby dotčený regulační orgán zrušil své rozhodnutí z důvodu nedodržení kodexů sítě a rámcových pokynů.

7. Pokud Komise nepřijala rozhodnutí o dalším přezkoumání dané věci ani konečné rozhodnutí ve lhůtách stanovených v odstavcích 5 a 6, má se za to, že proti rozhodnutí regulačního orgánu nevznesla námitky.

8. Regulační orgán vyhoví rozhodnutí Komise vyžadujícímu zrušení jeho rozhodnutí do dvou měsíců a uvědomí o tom Komisi.

9. Komise má pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci v souladu s článkem 67, kterými tuto směrnici doplní stanovením rámcových pokynů, které podrobně určí postup pro uplatňování tohoto článku.

Článek 64

Vedení záznamů

1. Členské státy vyžadují, aby dodavatelé uchovávali pro potřeby vnitrostátních orgánů, včetně regulačního orgánu, vnitrostátních orgánů pro ochranu hospodářské soutěže a Komise, pro plnění jejich úkolů alespoň po dobu pěti let náležité údaje týkající se všech transakcí podle smluv na dodávky elektřiny a transakcí s deriváty na elektřinu s velkoobchodními zákazníky a provozovateli přenosových soustav.

2. Údaje musí obsahovat podrobnosti o vlastnostech příslušných transakcí, jako například pravidla upravující trvání, dodání a vypořádání, množství, data a časy uskutečnění a ceny transakcí a informace k identifikaci dotčeného velkoobchodního zákazníka, jakož i stanovené podrobnosti o všech nevypořádaných smlouvách na dodávky elektřiny a derivátech na elektřinu.

3. Regulační orgán může rozhodnout, že části těchto informací poskytne účastníkům trhu, ovšem za podmínky, že se nezveřejní informace, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu a které se týkají jednotlivých účastníků trhu nebo jednotlivých transakcí. Tento odstavec se nevztahuje na informace o finančních nástrojích, které spadají do oblasti působnosti směrnice 2014/65/EU.

4. Tento článek nezakládá vůči orgánům uvedeným v odstavci 1 další povinnosti pro subjekty spadající do oblasti působnosti směrnice 2014/65/EU.

5. Potřebují-li orgány uvedené v odstavci 1 přístup k údajům, které uchovávají subjekty spadající do oblasti působnosti směrnice 2014/65/EU poskytnou požadované údaje orgánům uvedeným v odstavci 1 orgány příslušné podle uvedené směrnice.

KAPITOLA VIII

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 65

Rovné podmínky

1. Opatření, která mohou členské státy přijmout podle této směrnice za účelem zajištění rovných podmínek, musí být v souladu se Smlouvou o fungování EU, zejména pak s článkem 36 Smlouvy o fungování EU, a právními předpisy Unie.

2. Opatření uvedená v odstavci 1 musí být přiměřená, nediskriminační a transparentní. Tato opatření mohou být uvedena v účinnost pouze po oznámení Komisi a vyžadují její schválení.

3. Komise se k oznámení podle odstavce 2 vyjádří do dvou měsíců od jeho obdržení. Tato lhůta začíná běžet dnem následujícím po obdržení úplných informací. Pokud se Komise v této dvouměsíční lhůtě nevyjádří, má se za to, že vůči oznámeným opatřením nevznesla námitky.

Článek 66

Výjimky

1. Členské státy, které prokáží, že pro provoz jejich malých připojených soustav a malých izolovaných soustav existují vážné obtíže, mohou požádat o výjimky z odpovídajících ustanovení kapitol IV, V a VI a článků 7 a 8;

Malé izolované soustavy a Francie, s ohledem na Korsiku, mohou rovněž požádat o výjimku z článků 4, 5 a 6.

Komise uvědomí členské státy o těchto žádostech před svým rozhodnutím při současném zachování důvěrnosti.

2. Výjimky udělené Komisí a uvedené v odstavci 1 musí být časově omezené a musí se na ně vztahovat podmínky, které mají za cíl posílení hospodářské soutěže na vnitřním trhu a jeho integraci a musí zajistit, že výjimky nebudou bránit přechodu na obnovitelné zdroje energie, vyšší flexibilitě, ukládání energie, elektromobilitě a odezvě strany poptávky.

V případě nejvzdálenějších regionů ve smyslu článku 349 Smlouvy o fungování EU, které nemohou být propojeny s unijními trhy s elektřinou, není výjimka časově omezena a vztahují se na ni podmínky s cílem zajistit, aby daná výjimka nebránila přechodu na obnovitelné zdroje energie.

Rozhodnutí o udělení výjimky se zveřejní v *Úředním věstníku Evropské unie*.

3. Článek 43 se nepoužije v případě Kypru, Lucemburska a Malty. Články 6 a 35 se kromě toho nepoužijí v případě Malty a články 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50 a 52 se nepoužijí v případě Kypru.

Pro účely čl. 43 odst. 1 písm. b) nezahrnuje pojem „podnik vykonávající funkci výroby nebo dodávek“ konečné zákazníky vykonávající funkci výroby nebo dodávek elektřiny přímo nebo prostřednictvím podniku, nad nímž vykonávají kontrolu, a to individuálně nebo společně, za předpokladu, že koneční zákazníci, včetně jejich podílů na elektřině vyrobené v kontrolovaném podniku, jsou v ročním průměru čistí spotřebitelé elektřiny a že ekonomická hodnota elektřiny, kterou prodávají třetím osobám, je nepodstatná v poměru k jejich ostatním podnikatelským činnostem.

4. Do dne 1. ledna 2025 nebo do pozdějšího data stanoveného v rozhodnutí podle odstavce 1 tohoto článku se článek 5 nepoužije v případě Kypru a Korsiky.

5. Článek 4 se nepoužije v případě Malty do 5. července 2027. Toto období může být prodlouženo o další dodatečné období nepřesahující osm let. Prodloužení o další dodatečné období se provede rozhodnutím podle odstavce 1.

Článek 67

Výkon přenesené pravomoci

1. Pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci je svěřena Komisi za podmínek stanovených v tomto článku.

2. Pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci uvedená v čl. 61 odst. 5 a čl. 63 odst. 9 je svěřena Komisi na dobu neurčitou ode dne 4. července 2019.

3. Evropský parlament nebo Rada mohou přenesení pravomoci uvedené v čl. 61 odst. 5 a čl. 63 odst. 9 kdykoli zrušit. Rozhodnutím o zrušení se ukončuje přenesení pravomoci v něm blíže určené. Rozhodnutí nabývá účinku prvním dnem po zveřejnění v *Úředním věstníku Evropské unie*, nebo k pozdějšímu dni, který je v něm upřesněn. Nedotýká se platnosti již platných aktů v přenesené pravomoci.

4. Před přijetím aktu v přenesené pravomoci Komise vede konzultace s odborníky jmenovanými jednotlivými členskými státy v souladu se zásadami stanovenými v interinstitucionální dohodě ze dne 13. dubna 2016.o zdokonalení tvorby právních předpisů

5. Přijetí aktu v přenesené pravomoci Komise neprodleně oznámí současně Evropskému parlamentu a Radě.
6. Akt v přenesené pravomoci přijatý podle čl. 61 odst. 5 a čl. 63 odst. 9 vstoupí v platnost, pouze pokud proti němu Evropský parlament nebo Rada nevysloví námitky ve lhůtě dvou měsíců ode dne, kdy jim byl tento akt oznámen, nebo pokud Evropský parlament i Rada před uplynutím této lhůty informují Komisi o tom, že námitky nevysloví. Z podnětu Evropského parlamentu nebo Rady se tato lhůta prodlouží o dva měsíce.

Článek 68

Postup projednávání ve výboru

1. Komisi je nápomocen výbor. Tento výbor je výběrem ve smyslu nařízení (EU) č. 182/2011.
2. Odkazuje-li se na tento odstavec, použije se článek 4 nařízení (EU) č. 182/2011.

Článek 69

Sledování, přezkum a podávání zpráv Komisí

1. Komise sleduje a přezkoumává uplatňování této směrnice a předkládá Evropskému parlamentu a Radě zprávu o celkovém pokroku jako přílohu zprávy o stavu energetické unie uvedené v článku 35 nařízení (EU) 2018/1999.
2. Komise do 31. prosince 2025 přezkoumá provádění této směrnice a předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu a případně předloží společně se zprávou či v návaznosti na ni legislativní návrh.

V přezkumu Komise posoudí zejména, zda zákazníci, a to především zranitelní zákazníci nebo zákazníci postižení energetickou chudobou, jsou ustanoveními této směrnice dostatečně chráněni.

Článek 70

Změny směrnice 2012/27/EU

Směrnice 2012/27/EU se mění takto:

- 1) Článek 9 se mění takto:

- a) název se nahrazuje tímto:

„Měření zemního plynu“

- b) v odstavci 1 se první pododstavec nahrazuje tímto:

„1. Členské státy zajistí, je-li to technicky možné, finančně únosné a úměrné potenciálním úsporám energie, aby byli koneční zákazníci odebírající zemní plyn vybaveni cenově konkurenceschopnými individuálními měřiči, které přesně zobrazují skutečnou spotřebu energie konečného zákazníka a poskytují informace o skutečném čase použití.“

- c) odstavec 2 se mění takto:

- i) návětí se nahrazuje tímto:

„2. Pokud a v rozsahu, v jakém zavedou inteligentní měřicí systémy a inteligentní měřiče pro zemní plyn v souladu se směrnicí 2009/73/ES, členské státy:“

- ii) písmena c) a d) se zrušují“.

2) Článek 10 se mění takto:

a) název se nahrazuje tímto:

„Informace o vyúčtování zemního plynu“;

b) v odstavci 1 se první pododstavec nahrazuje tímto:

„1. V případě, že koneční zákazníci nemají inteligentní měřiče uvedené ve směrnici 2009/73/ES, členské státy do 31. prosince 2014 zajistí, aby informace o vyúčtování zemního plynu byly v souladu s bodem 1.1 přílohy VII spolehlivé, přesné a založené na skutečné spotřebě, pokud je to technicky proveditelné a ekonomicky odůvodněné.“;

c) v odstavci 2 se první pododstavec nahrazuje tímto:

„2. Měřiče nainstalované v souladu se směrnicí 2009/73/ES umožňují získávání přesných informací o vyúčtování na základě skutečné spotřeby. Členské státy zajistí, aby koneční zákazníci měli možnost snadného přístupu k doplňujícím informacím o historické spotřebě umožňujícím podrobnou vlastní kontrolu.“.

3) V článku 11 se název nahrazuje tímto:

„Náklady na přístup k informacím o měření a vyúčtování zemního plynu“;

4) V článku 13 se slova „v člancích 7 až 11“ nahrazují slovy „v člancích 7 až 11a“.

5) Článek 15 se mění takto:

a) odstavec 5 se mění takto:

i) první a druhý pododstavec se zrušuje;

ii) třetí pododstavec se nahrazuje tímto:

„Provozovatelé přenosové soustavy a provozovatelé distribučních soustav musí splňovat požadavky stanovené v příloze XII.“

b) odstavec 8 se zrušuje.

6) V příloze VII se název nahrazuje tímto:

„Minimální požadavky na vyúčtování a informace o vyúčtování na základě skutečné spotřeby zemního plynu“.

Článek 71

Provedení

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s články 2 až 5, čl. 6 odst. 2 a 3, čl. 7 odst. 1, čl. 8 odst. 2 písm. j) a l), čl. 9 odst. 2, čl. 10 odst. 2 až 12, články 11 až 24, články 26, 28 a 29, články 31 až 34, a 36, čl. 38 odst. 2, články 40 a 42, čl. 46 odst. 2 písm. d), články 51 a 54, články 57 až 59, články 61 až 63, čl. 70 body 1 až 3, bodem 5 písm. b) a bodem 6 a přílohami I až II do 31. prosince 2020. Neprodleně sdělí Komisi jejich znění.

Členské státy však uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s:

a) čl. 70 bodem 5 písm. a) do 31. prosince 2019;

b) čl. 70 bodem 4 do 25. října 2020.

Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Musí rovněž obsahovat prohlášení, že odkazy ve stávajících právních a správních předpisech na směrnici nahrazenou touto směrnicí se považují za odkazy na tuto směrnici. Způsob odkazu a znění prohlášení si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 72

Zrušení

Směrnice 2009/72/ES se zrušuje s účinkem ode dne 1. ledna 2021, aniž jsou dotčeny povinnosti členských států týkající se lhůty pro provedení směrnice ve vnitrostátním právu a dne její použitelnosti uvedených v příloze III.

Odkazy na zrušenou směrnici se považují za odkazy na tuto směrnici v souladu se srovnávací tabulkou obsaženou v příloze IV.

Článek 73

Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Ustanovení čl. 6 odst. 1, čl. 7 odst. 2 až 5, čl. 8 odst. 1, čl. 8 odst. 2 písm. a) až i) a k) a čl. 8 odst. 3 a 4, čl. 9 odst. 1, 3, 4 a 5, čl. 10 odst. 2 až 10, článků 25, 27, 30, 35 a 37, čl. 38 odst. 1, 3 a 4, článků 39, 41, 43, 44 a 45, čl. 46 odst. 1, čl. 46 odst. 2 písm. a), b) a c) a e) až h), čl. 46 odst. 3 až 6, článků 47 až 50, 52, 53, 55, 56, 60, 64 a 65 se použijí od 1. ledna 2021.

Čl. 70 body 1 až 3, bod 5 písm. b) a bod 6 se použije od 1. ledna 2021.

Čl. 70 bod 5 písm. a) se použije od 1. ledna 2020.

Čl. 70 bod 4 se použije od 26. října 2020.

Článek 74

Určení

Tato směrnice je určena členskými státy.

V Bruselu dne 5. června 2019.

Za Evropský parlament
předseda
A. TAJANI

Za Radu
předseda
G. CIAMBA

PŘÍLOHA I

MINIMÁLNÍ POŽADAVKY NA VYÚČTOVÁNÍ A INFORMACE O VYÚČTOVÁNÍ

1. Minimální informace obsažené ve vyúčtování a v informacích o vyúčtování
 - 1.1. Ve vyúčtováních se konečným zákazníkům výrazně sdělují tyto klíčové informace, které jsou zřetelným způsobem odděleny od jiných částí vyúčtování:
 - a) cena k úhradě, a je-li to možné, rozčlenění této ceny a jasná informace o tom, že na všechny zdroje energie se mohou také vztahovat pobídky, které nejsou financovány z odvodů uvedených v podrobném rozčlenění ceny;
 - b) datum splatnosti.
 - 1.2. Ve vyúčtováních a informacích o vyúčtování se konečným zákazníkům výrazně sdělují tyto klíčové informace, které jsou zřetelným způsobem odděleny od jiných částí vyúčtování a informací o vyúčtování:
 - a) spotřeba elektřiny za zúčtovací období;
 - b) název a kontaktní údaje dodavatele, včetně linky podpory pro spotřebitele a e-mailové adresy;
 - c) název sazby;
 - d) případně datum ukončení smlouvy;
 - e) informace o možnosti změny dodavatele a výhodách z toho plynoucích;
 - f) kód konečného zákazníka pro změnu dodavatele nebo jedinečný identifikační kód jeho odběrného místa;
 - g) informace o právech konečného zákazníka ve vztahu k mimosoudnímu urovnání sporu, včetně kontaktních údajů příslušného subjektu podle článku 26.
 - h) jednotné kontaktní místo podle článku 25;
 - i) adresa internetové stránky nebo jiný odkaz na místo, kde lze najít srovnávací nástroje podle článku 14.
 - 1.3. V případech, kdy je vyúčtování založeno na skutečné spotřebě nebo dálkovém odečtu provozovatelem, se ve vyúčtováních a periodických vyúčtováních nebo společně s nimi nebo jako odkaz v nich zpřístupňují konečným zákazníkům tyto informace:
 - a) grafické porovnání aktuální spotřeby elektřiny konečného zákazníka se spotřebou ve stejném období předchozího roku;
 - b) kontaktní údaje spotřebitelských organizací, energetických agentur nebo podobných subjektů, včetně adres internetových stránek, u nichž lze získat informace o dostupných opatřeních ke zvýšení energetické účinnosti u spotřebičů energie;
 - c) srovnání s průměrným normalizovaným nebo referenčním konečným zákazníkem stejné uživatelské kategorie.;
2. Četnost vyúčtování a poskytování informací o vyúčtování:
 - a) vyúčtování na základě skutečné spotřeby se provádí alespoň jednou ročně;
 - b) pokud konečný zákazník nemá nainstalován elektroměr umožňující dálkový odečet provozovatelem nebo pokud se konečný zákazník aktivně rozhodne znemožnit dálkový odečet v souladu s ustanoveními vnitrostátního práva, přesné informace o vyúčtování na základě skutečné spotřeby se konečnému zákazníkovi poskytují alespoň každých šest měsíců nebo na požádání každé tři měsíce nebo v případech, kdy se konečný zákazník rozhodne pro elektronické vyúčtování;

- c) pokud konečný zákazník nemá nainstalován elektroměr umožňující dálkový odečet provozovatelem nebo pokud se konečný zákazník aktivně rozhodne znemožnit dálkový odečet v souladu s ustanoveními vnitrostátního práva, lze povinnosti uvedené v písmenech a) a b) splnit prostřednictvím systému pravidelných vlastních odečtů prováděných konečným zákazníkem, který výsledky těchto odečtů ze svého elektroměru sdělují provozovateli. Pouze v případě, že konečný zákazník neposkytne odečtené údaje z elektroměru za dané účtovací období, lze vyúčtování nebo informace o vyúčtování založit na odhadu spotřeby či na paušální sazbě;
- d) pokud konečný zákazník má elektroměr, který umožňuje dálkový odečet provozovatelem, poskytují se přesné informace o vyúčtování na základě skutečné spotřeby nejméně každý měsíc; tyto informace mohou být zpřístupněny také prostřednictvím internetu a aktualizují se tak často, jak to měřicí zařízení a používané systémy umožňují.

3. Členění ceny účtované zákazníkům

Cena účtovaná zákazníkům je součtem těchto tří složek: složky energie a dodávky, síťové složky (přenos a distribuce) a složky zahrnující daně, odvody a poplatky.

Je-li ve vyúčtováních uváděno členění ceny účtované konečným zákazníkům, použijí se v celé Unii společně definice uvedených tří složek tohoto členění podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1952⁽¹⁾.

4. Přístup k doplňujícím informacím o historické spotřebě

Členské státy vyžadují, aby doplňující informace o historické spotřebě byly v rozsahu, v němž jsou dostupné, na žádost konečného zákazníka zpřístupněny dodavateli nebo poskytovateli služeb, kterého konečný zákazník určí.

Pokud mají koneční zákazníci nainstalovány elektroměry, které umožňují dálkový odečet provozovatelem, musí mít možnost snadného přístupu k doplňujícím informacím o historické spotřebě umožňujícím podrobnou vlastní kontrolu.

Doplňující informace o historické spotřebě zahrnují:

- a) souhrnné údaje za období nejméně uplynulých tří let nebo za období od počátku smlouvy na dodávky elektřiny, je-li toto období kratší, tyto údaje odpovídají intervalům, v nichž byly vytvářeny údaje pro časté vyúčtování, a
- b) podrobné údaje o časovém rozlišení spotřeby v jakýkoli den, týden, měsíc a rok. Tyto údaje jsou konečnému zákazníkovi zpřístupněny bez zbytečné prodlevy prostřednictvím internetu nebo rozhraní elektroměru za období nejméně 24 uplynulých měsíců nebo za období od počátku smlouvy na dodávky elektřiny, je-li toto období kratší.

5. Uvádění zdrojů energie

Dodavatelé uvádějí na fakturách podíl jednotlivých zdrojů energie na elektřině nakupované konečným zákazníkem na základě smlouvy na dodávky elektřiny (uvádění informací na úrovni produktu).

Ve vyúčtováních a periodických vyúčtováních, společně s nimi nebo jako odkaz v nich se konečným zákazníkům poskytují tyto informace:

- a) podíl každého energetického zdroje na celkové skladbě zdrojů energie užitých dodavatelem (na vnitrostátní úrovni, tj. v členském státě, kde byla uzavřena smlouva na dodávky elektřiny, jakož i na úrovni dodavatelského podniku, pokud dodavatel působí ve více členských státech) za předchozí rok srovnatelným způsobem, jenž umožní jednoznačné srovnání;
- b) informace o dopadech na životní prostředí, minimálně s údaji o emisích CO₂ a o radioaktivním odpadu, které vznikly při výrobě elektřiny z celkové skladby zdrojů energie užitých dodavatelem za předchozí rok;

Pokud jde o druhý pododstavec písm. a) ve vztahu k elektřině získané prostřednictvím burzy pro obchodování s elektřinou nebo dovozu od podniku usazeného mimo Unii, lze použít souhrnné číselné údaje poskytnuté touto burzou nebo daným podnikem za předchozí rok.

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1952 ze dne 26. října 2016 o evropských statistikách cen zemního plynu a elektřiny a o zrušení směrnice 2008/92/ES (Úř. věst. L 311, 17.11.2016, s. 1).

Pokud jde o uvádění informací o elektřině z vysoce účinné kombinované výroby tepla a elektřiny, mohou se použít záruky původu vydané podle čl. 14 odst. 10 směrnice 2012/27/EU. Informace o elektřině z obnovitelných zdrojů se uvádějí za pomoci záruk původu s výjimkou případů uvedených v čl. 19 odst. 8 písm. a) a b) směrnice (EU) 2018/2001.

Regulační orgán či jiný příslušný vnitrostátní orgán podnikne nezbytné kroky k tomu, aby zajistil, že informace poskytované dodavateli konečným zákazníkům podle tohoto bodu jsou spolehlivé a jsou poskytovány způsobem umožňujícím jednoznačné srovnání na vnitrostátní úrovni.

PŘÍLOHA II

INTELIGENTNÍ MĚŘICÍ SYSTÉMY

1. Členské státy na svém území zajistí zavedení inteligentních měřicích systémů, které může být podmíněno ekonomickým posouzením všech dlouhodobých nákladů a přínosů pro trh a jednotlivého spotřebitele nebo posouzením toho, jaký způsob inteligentního měření je z hospodářského hlediska nejprůměrnější a nákladově nejefektivnější a jaký harmonogram jejich distribuce je proveditelný.
2. Toto posouzení zohlední metodiku pro analýzu nákladů a přínosů a minimální funkční požadavky pro inteligentní měřicí systémy stanovené v doporučení Komise 2012/148/EU ⁽¹⁾, jakož i nejlepší dostupné technologie k zajištění nejvyšší úrovně kybernetické bezpečnosti a ochrany údajů.
3. Na základě tohoto posouzení členské státy nebo, pokud tak stanoví daný členský stát, určený příslušný orgán připraví rozvrh, jehož cílem je zavedení inteligentních měřicích systémů až do deseti let. Pokud se zavádění inteligentních měřicích systémů vyhodnotí pozitivně, musí být do sedmi let od data pozitivního posouzení nebo do 1. ledna 2024 v případě těch členských států, které zahájily systematické zavádění inteligentních měřicích systémů před 4. červencem 2019, inteligentními měřicími systémy vybaveno alespoň 80 % konečných zákazníků.

⁽¹⁾ Doporučení Komise 2012/148/EU ze dne 9. března 2012 o přípravách na zavedení inteligentních měřicích systémů (Úř. věst. L 73, 13.3.2012, s. 9).

PŘÍLOHA III

LHŮTY PRO PROVEDENÍ VE VNITROSTÁTNÍM PRÁVU A DEN POUŽITELNOSTI
(PODLE ČLÁNKU 72)

Směrnice	Lhůta pro provedení	Den použitelnosti
Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ ES (Úř. věst. L 211, 14.8.2009, s. 55)	3. březen 2011	3. září 2009

PŘÍLOHA IV
SROVNÁVACÍ TABULKA

Směrnice 2009/72/ES	Tato směrnice
Článek 1	Článek 1
Článek 2	Článek 2
—	Článek 3
Článek 33 článek 41	Článek 4
—	Článek 5
Článek 32	Článek 6
Článek 34	Článek 7
Článek 7	Článek 8
Článek 8	—
Čl. 3 odst. 1	Čl. 9 odst. 1
Čl. 3 odst. 2	Čl. 9 odst. 2
Čl. 3 odst. 6	Čl. 9 odst. 3
Čl. 3 odst. 15	Čl. 9 odst. 4
Čl. 3 odst. 14	Čl. 9 odst. 5
Čl. 3 odst. 16	—
Čl. 3 odst. 4	Čl. 10 odst. 1
Příloha I bod 1 písm. a)	Článek 10 odst. 2 a 3
Příloha I bod 1 písm. b)	Článek 10 odst.4
Příloha I bod 1 písm. c)	Článek 10 odst.5
Příloha I bod 1 písm. d)	Článek 10 odst.6 a 8
—	Článek 10 odst.7
Příloha I bod 1 písm. f)	Článek 10 odst.9
Příloha I bod 1 písm. g)	Článek 10 odst.10
Článek 3 odst. 7	Článek 10 odst.11
Příloha I bod 1 písm. j)	Článek 10 odst.12
Článek 3 odst. 10	—
Článek 4	—
Článek 5	—
Článek 6	—
—	Článek 11
Čl. 3 odst. 5 písm. a) a příloha I bod 1 písm. e)	Článek 12
—	Článek 13
—	Článek 14
—	Článek 15
—	Článek 16
—	Článek 17
—	Článek 18
Čl. 3 odst. 11	Článek 19 odst. 1
—	Článek 19 odst. 2 až 6

Směrnice 2009/72/ES	Tato směrnice
—	Článek 20
—	Článek 21
—	Článek 22
—	Článek 23
—	Článek 24
Čl. 3 odst. 12	Článek 25
Čl. 3 odst. 13	Článek 26
Čl. 3 odst. 3	Článek 27
Čl. 3 odst. 7	Čl. 28 odst. 1
Čl. 3 odst. 8	Čl. 28 odst. 2
—	Článek 29
Článek 24	Článek 30
Článek 25	Článek 31
—	Článek 32
—	Článek 33
—	Článek 34
Článek 26	Článek 35
—	Článek 36
Článek 27	Článek 37
Článek 28	Článek 38
Článek 29	Článek 39
Článek 12	Článek 40 odst. 1
—	Článek 40 odst. 2 až 8
Článek 16	Článek 41
Článek 23	Článek 42
Článek 9	Článek 43
Článek 13	Článek 44
Článek 14	Článek 45
Článek 17	Článek 46
Článek 18	Článek 47
Článek 19	Článek 48
Článek 20	Článek 49
Článek 21	Článek 50
Článek 22	Článek 51
Článek 10	Článek 52
Článek 11	Článek 53
—	Článek 54
Článek 30	Článek 55
Článek 31	Článek 56
Článek 35	Článek 57
Článek 36	Článek 58

Směrnice 2009/72/ES	Tato směrnice
Čl. 37 odst. 1	Čl. 59 odst. 1
Čl. 37 odst. 2	Čl. 59 odst. 2
Čl. 37 odst. 4	Čl. 59 odst. 3
—	Čl. 59 odst. 4
Čl. 37 odst. 3	Čl. 59 odst. 5
Čl. 37 odst. 5	Čl. 59 odst. 6
Čl. 37 odst. 6	Čl. 59 odst. 7
Čl. 37 odst. 8	—
Čl. 37 odst. 7	Čl. 59 odst. 8
—	Čl. 59 odst. 9
Čl. 37 odst. 9	Čl. 59 odst. 10
Čl. 37 odst. 10	Čl. 60 odst. 1
Čl. 37 odst. 11	Čl. 60 odst. 2
Čl. 37 odst. 12	Čl. 60 odst. 3
Čl. 37 odst. 13	Čl. 60 odst. 4
Čl. 37 odst. 14	Čl. 60 odst. 5
Čl. 37 odst. 15	Čl. 60 odst. 6
Čl. 37 odst. 16	Čl. 60 odst. 7
Čl. 37 odst. 17	Čl. 60 odst. 8
Článek 38	Článek 61
—	Článek 62
Článek 39	Článek 63
Článek 40	Článek 64
Článek 42	—
Článek 43	Článek 65
Článek 44	Článek 66
Článek 45	—
—	Článek 67
Článek 46	Článek 68
Článek 47	Článek 69
—	Článek 70
Článek 49	Článek 71
Článek 48	Článek 72
Článek 50	Článek 73
Článek 51	Článek 74
—	Příloha I body 1 až 4
Čl. 3 odst. 9	Příloha I bod 5
Příloha I bod 2	Příloha II
—	Příloha III
—	Příloha IV